

HINANGAN MANGA AA BAY KAWAKILAN UK SI ISA ALMASI

Juran itu bayi siyulat uk si Lukas supaya kita tauhan uk si Teyopilus pasal kahinangan manga aa iya bayi kawakilan uk si Isa Almasi magnasi-hat lapal na. Iya na itu sulat karuwa na bayi tasulat uk si Lukas ni si Teyopilus, aa bangsahan.

Pima' uk si Lukas ma itu bang salaingga kasaplag lapal pasal si Isa ni kamemon kalahat-lahatan. Pagkahi sigam Yahudi iya pignasihatan uk manga aa kawakilan itu dahu, bo' puwas na hi' manga bangsa 'nsa' Yahudi, sampay taabut ni lahat tā.

Pima' isab ma diyōm sulat itu pasal Nyawa Sutsi maka kawasa na, iya piniyaan manga aa itu uk Tuhan, panabang sigam maghinang ayi-ayi bayi panohoan na ma sigam.

Si Lukas itu bayi sehe' si Paul ma langnganan na magnasihati lapal Tuhan, sampay ma waktu kapanganjil ma si Paul ma दौरा Roma.

Iya itu sababan na hangkan juran itu bayi siyulat

¹ Sulat itu min si Lukas tudju ni si Teyopilus. Tuwan Teyopilus, ma kitab bayi tasulat ku dahu, bayi pama' ku manga hinang maka pandu' si Isa kamemon, sataggōl min tagna' kapaghinang na ² sampay ni 'llaw bayi pamaangkat iya tudju ni sulga'. Ma 'nsa' le' iya bayi paangkat, siyoho' uk

na manga aa bayi kawakilan na. Iya panohoan na ma sigam bayi min kawasa Nyawa Sutsi asal. ³ Puwas peen kamatay si Isa, ma diyōm 'mpatpu' 'llaw daran iya panyata' magbaran ni manga aa bayi kawakilan na hi'. Min heka iya mandaan di na bo' manyatakan tōōd in iya asal 'llum. Tanda' iya uk sigam bo' ma diyōm peen 'mpatpu' 'llaw hi', missala iya ni sigam pasal kapagparinta Tuhan. ⁴ Makapagtipun peen sigam ma waktu dakayo', noho' iya ma sigam, uk na, "Daa le' kaam pakallo' min दौरا Awrusalam. Agarín bi dahu bayi paljanjian 'Mma' ku iya subay pamuwan na ma kaam, iya bayi pamatau ku ma kaam. ⁵ Si Yahiya hi', bohe' iya bayi pamandi na manga aa. Suga' kaam, saddi iya pamandi kaam. Labay peen manga pilang 'llaw, pisangōn du Nyawa Sutsi ni diyōm baran bi iyu."

Si Isa tabo paangkat tudju ni sulga'

⁶ Manjari itu, magtipun peen sigam maka si Isa, tiyaw sigam ma iya. "Tuwan Panghu'," uk sigam, "iya na itu baha' waktu pamabayik nu ni bangsa kami Israil iya bayi kapatut kami tagna' ngantan pagparinta?"

⁷ Uk sambung si Isa, "'Mma' ku sadja iya taga kapatut mabōtang waktu maka masa. Kaam iyu subay 'nsa' makatau pasal ian. ⁸ Suga'," uk si Isa, "kabuwanan du kaam kawasa ma waktu kasangōn Nyawa Sutsi ni diyōm baran bi. Bo' kaam iya magpasabannal ma pasal ku ma दौरا Awrusalam itu, ma kalohahan lahat Yahudiya, ma lahat Samariya, sampay ma 'mpat pidju alam itu." ⁹ Ubus peen pamissala si Isa hi', tabo iya

paangkat tudju ni sulga', sabu sigam nganda'-nganda' ma iya. Sakali kalimbuan iya uk gabun, 'nsa' na tanda' uk sigam.

¹⁰ Masi na peen papatong manga aa itu tudju ni langit, ni bayi kaangkatan na hi', magtuwi niya' duwangan lalla magpamakay pote' nangge ma tōngōd sigam. ¹¹ Uk duwangan itu ni sigam, "Kaam manga aa Jalil! Angay kaam magtange maiyu papatong na peen tudju ni langit? Si Isa, iya bayi tabo paangkat min kaam tudju ni sulga', pabing du, bo' kabing na paitu sali' du maka bayi kaangkat na tudju ni sulga' iya kakanda' bi sini."

Pene' dangan paganti' ma si Judas

¹² Sakali mowe' na manga aa kawakilan hi' min Bud Kayu Jaitun tudju ni Awrusalam, manga dabatu lawak na hi'. ¹³ Makataka peen sigam ni Awrusalam, magtuwi sigam pariyata' ni bilik paghantian sigam. Ian may'an di si Petros, si Yahiya, si Ya'kub, si Andariyas, si Pilip, si Tomas, si Bartolome, si Matiyu, si Ya'kub anak si Alpa, si Simun iya diyanglay si Pangangatu, maka si Judas isab anak si Ya'kub dakayo'. ¹⁴ Daran sigam magtipun magsambahayang. Parōngan isab ma sigam manga karandahan, sampay si Mariyam ina' si Isa maka manga danakan si Isa lalla.

¹⁵ Na 'nsa' taggōl minnihi', magtipun manga aa magpangandōl ma si Isa. Niya' sigam kulang-labi dahatus maka duwampu'. Manjari nangge si Petros ma tangnga' sigam missala. ¹⁶ "Manga dawuranakan ku," uk na, "wajib subay niya' kamaksuran ma lapal Nyawa Sutsi, iya bayi siyulat uk si Daud hi'. Lapal hi' bayi ma pasal si Judas

hi', iya bayi manduan manga aa managgaw si Isa. ¹⁷ Si Judas hi' bayi du dansehean maka kitabi," uk si Petros. "Bayi iya kawakilan uk si Isa maghinang sali' hinang tabi itu."

¹⁸ Iya sin bayi panamba si Judas ma hinang na malaat, iya panong na si Isa ni manga banta na, bayi pamalli na tana'. Taballi na peen tana' hi', hug iya pareyo' may'an bo' bustak battōng na. Paluwas lōngōn-lōngōn na kamemon. ¹⁹ Kitauhan ian hi' uk manga aa Awrusalam kamemon, hangkan tana' ian iyōnan uk sigam Akeldama, ma bahasa Yahudi. Hati na "Tana' Tamba Laha"

²⁰ "Na," uk si Petros, "niya' tasulat ma diyōm kitab Jabul, iya uk na, 'Bang peen kallo' pabōtangan na. Subay 'nsa' niya' pabōtang may'an pabing.' Maka niya' isab ayat dakayo', uk na hi', 'Subay niya' aa saddi paganti' ma bayi hinang na hi'.' "

²¹⁻²² Missala le' si Petros, uk na, "Hangkan na subay niya' aa saddi paganti' me' ma kitabi naksi' in si Panghu' Isa 'llum na pabing min kamatay na. Iya pene' subay aa bayi sehe' tabi ma waktu kaparōngan si Panghu' Isa ma kitabi, tagna' na ma waktu kapamandi aa uk si Yahiya sampay ni 'llaw bayi kaangkat si Isa min kitabi tudju ni sulga'."

²³ Sakali itu siyabbut uk sigam ōn duwangan lalla pamenean sigam. Dakayo' ian si Yusup, iya iyōnan si Barsabbas (atawa si Justus), maka dakayo' si Mattiyas. ²⁴ Ngamu'-ngamu' di si Petros ni Tuhan, uk sigam, "O Tuhan, katauhan nu

bang ayi ma diyōm pikilan manusiya' kamemon. Toun kono' ni kami bang sayi pene' nu ma duwangan itu ²⁵ ganti' si Judas, bo' tahinang na hinang iya pamasuku' nu ma manga aa kawakilan nu. Sabab hinang itu libbahan na ko' uk si Judas, maka hi' na iya mowe' ni lahat na kakka." ²⁶ Puwas ian pigkoot uk sigam ōn aa ian. Iya takoot ian ōn si Mattiyas, jari pikannōp iya ni kasangpu' maka issa ian iya bayi kawakilan uk si Isa.

2

Pipaitu uk Tuhan Nyawa na Sutsi

¹ Taabut peen 'llaw paghinang iya iyōnan Pentekosta, magtipun manga aa magpangandōl ma si Isa kamemon. ² Saruun-duun du niya' bahonos min langit, sali' baliyu landōs patumbuk. Magtuwi tasōd kamehehan luma' iya pagtingkoan sigam ian. ³ Bo' tanda' uk sigam api sali' dagbōs dalla' pasaplag sampay pabōtang ma manga aa ian pakaniya-pakaniya. ⁴ Manjari sigam kamemon ian pisangōnan Nyawa Sutsi bo' nagna' sigam magbissala ma ginisan bahasa. Ayi-ayi pamuwan sigam min kawasa Nyawa Tuhan, iya na hi' pamissala uk sigam.

⁵ Na, niya' bayi pahanti' may'an ma Awrusalam manga aa bangsa Yahudi min sabarang lahat, aa mag-aagama lullun. ⁶ Pagtake sigam hebok min diyōm luma' ian magtuwi landu' heka sigam bayi patipun pay'an. Inu-inu sigam ma bissala manga bean si Isa, sabab iya take uk sigam dangan maka dangan ian asal paghalling na. ⁷ Kiyōbla

sigam kamemon, inu-inu bidde', hangkan uk sigam, "Painay itu! Iya magpamissala itu manga aa min lahat Jalil sadja! ⁸ Angay sigam take tabi makabissala ma asal paghalling tabi, dangan kitabi maka dangan? ⁹ Kitabi itu," uk sigam, "min kalahat-lahatan ko'. Niya' itu min lahat Partiya, min Medda, min Elam, niya' min Mesopotamiya, min lahat Yahudiya itu, min Kappadoke, min Puntus maka min Asiya. ¹⁰ Niya' isab kitabi min Pirigiya, min Pampiliya, min lahat Misil maka min kalahatan Libiya iya ma kasikōtan lahat Kirini. Niya' isab kitabi min दौरا روما. ¹¹ Niya' kitabi kasehean bangsa Yahudi, maka niya' kasehean 'nsa' Yahudi, aa papinda na ni agama Yahudi. Aho', niya' isab min pu' Kerete maka min lahat Arab. Suga' minsan kitabi minningga lahat, take tabi manga aa itu missala ma paghalling tabi. Take tabi pasal hinang kawasa iya hinang uk Tuhan." ¹² Manjari inu-inu manga aa magtipunan ian kamemon, maka sali' sasaw. Tiyaw na peen sigam dangan maka dangan, uk na, "Ayi baha' hatihan na itu?"

¹³ Suga' niya' kasehean ngudju'-ngudju' ma manga bean si Isa ian. Uk sigam, "Manga aa itu liyango!"

Magnasihat si Petros

¹⁴ Suga' nangge si Petros maka sehe' na sangpu' kadda, bo' kōsōg uk na missala ma manga aa magtipunan ian. "Kaam manga pagkahi ku Yahudi," uk na, "sampay kaam iyu maglahat ma दौरا أورشليم itu! Pake kaam bo' kaam pahati ku pasal pakaradjaan iya take bi itu.

¹⁵ Kaba' bi liyango manga aa magpamissala itu, suga' 'nsa'. 'Nsa' du niya' maglangohan bang lisag siyam le' subu! ¹⁶ Iya tanda' bi itu, iya na ko' itu kamaksuran na bayi pilatun uk si Nabi Joel ma masa awwal hi'. Uk na,

¹⁷ 'Iya itu hinang ku ma manga 'llaw damuwi, uk Tuhan.

Pasangōn ku Nyawa ku ma manusiya' kamemon. Manga panubu' bi lalla-danda maluwas du lapal ku.

Manga lalla onde' bahu le' makanda' du pakarad-jaan 'nsa' le' takka.

Makaupi isab manga maas bi.

¹⁸ Aho', uk Tuhan, minsan manga ata ku lalla-danda,

Pasangōn ku Nyawa ku ni sigam ma masa ian hi', Bo' sigam iya maluwas palman ku.

¹⁹ Pahinang ku isab hinang makainu-inu ma diyata' langit,

Maka manga paltandaan ma babaw dunya.

Tanda' laha' maka api maka humbu kapal.

²⁰ Mata 'llaw, maglindōm du,

Maka bulan pinda ni pula, sali' dagbōs laha',

Bang song takka 'llaw pangahukum uk Panghu' bi, 'llaw na mehe.

²¹ Jari sayi-sayi nabbut ma ōn Tuhan mikitabang, kalappasan du iya.' "

²² Uk si Petros le', "Kaam pagkahi ku bangsa Israil, pake kaam ma bissala ku itu. Si Isa, aa Nasaret, bayi pamatumanan ma panganda' bi in iya bayi siyoho' uk Tuhan. Sabab biyuwanan iya barakat uk Tuhan hangkan tahinang na manga hinang kawasa kainu-inuhan aa, sampay manga

paltandaan. Katauhan bi asal, sabab ma itu ma diyōman bi iya bayi pangahinangan na manga hinang hi'. ²³ In kamatay si Isa itu kitauhan asal uk Tuhan ma 'nsa' le' bayi piniya'. Min niyat na maka maksud na hangkan si Isa bayi siyongan ni pangantanan bi, bo' kaam iya bayi mapatay iya pagka pasaran bi aa jahulaka' ngalansang iya ni hag. ²⁴ Suga' pikallum iya pabayik min kamatay na uk Tuhan. Pihawulaya iya uk Tuhan min katiksaan kamatay, sabab in iya 'nsa' tōōd kapagbayaan uk kamatay. ²⁵ Niya' bayi tasulat uk si Daud masa awal hi' ma pasal Isa Almasi itu. Uk na,

'Tasayu ku Panghu' ku ma tōngōd ku sakahaba' waktu.

Tiya' na iya ma bihing ku, hangkan aku 'nsa' tasasaw.

²⁶ Hangkan kiyōgan diyōm atay ku,

Maka kiyōgan isab pamissala ku.

Minsan matay baran ku hōwat sadja aku ma iya, hangkan aku taga salamat.

²⁷ Sabab 'nsa' du aku pasaran nu ma lahat manga magpatayan.

Aku iya sosohoan nu adil,

'Nsa' pasaran nu baran ku ngahalu' ma diyōm kabul.

²⁸ Bayi aku panduan nu daddōk iya mo ni kallum kakkal.

Basta aku maiyu ma haddarat nu, landu' tōōd kakuyagan ku.'

²⁹ "Na, manga dawuranakan ku," uk si Petros, "subay tampal pamissala ku ma kaam pasal bayi ka'mbo'-mboan ta si Sultan Daud hi'. Bayi iya matay sampay kiyubul, maka kabul na masi

tasilang sampay ni 'llaw itu. ³⁰ Suga' nabi iya bayi, hangkan kitauhan uk na bang ayi bayi janji' Tuhan ma iya. Sabab Tuhan iya bayi napa pasal waktu siyong subay niya' dakayo' panubu' si Daud magsultan du, sali' bayi asal kapagsultan si Daud. ³¹ Na, pagka kitauhan uk si Daud bang ayi pitakka uk Tuhan ma waktu siyong, hangkan iya bayi magpalatun pasal kallum si Almasi pabing min kamatay na. Uk pagpalatun na hi',

'Nsa' iya bayi imbanan ma lahat manga magpatayan.

'Nsa' isab bayi ngahalu' baran na ma diyōm paliyangan.'

³² Si Isa ko' itu," uk si Petros, "iya pikallum uk Tuhan pabing min kamatay na. Bo' kami kamemon itu saksi' du, in kallum na pabayik asal bannal du. ³³ Pilangkaw na iya, pitōngōd ma bihing Tuhan sakap ni katau. Siyambut uk na Nyawa Sutsi min 'Mma' na Tuhan sali' bayi panganjanji' na ma iya. Manjari iya tanda' bi maka take bi buttihi' hinang Nyawa Tuhan ko', iya pisangōnan kami uk si Isa. ³⁴ Si Daud hi' bayi missala pasal dangan aa bayi tapaangkat ni diyōm sulga'. 'Nsa' si Daud iya bayi paangkat ni sulga', suga' iya na itu bayi tabissala na hi', uk na,

'Missala Tuhan ni Panghu' ku, uk na,

Dayi' kau, ningko' kau ma bihing ku sakap ni katau, ma paningkoan bangsahan,

³⁵ Sampay tabo ku palbantahan nu tatawu' ma deyo' pat-nayi' nu.'

³⁶ "Hangkan na," uk si Petros, "in kaam bangsa Israil kamemon, subay katauhan bi in si Isa itu,

iya bayi talansang bi ni hag, tahinang na uk Tuhan. In iya Panghu' na maka Almasi, hati na pene' uk Tuhan magbaya'!"

³⁷ Pagtake manga aa ma pamissala si Petros itu magtuwi sasaw bidda' pikilan sigam. Uk sigam ni si Petros maka ni kasehean kawakilan hi', "Manga dawuranakan," uk sigam, "ayi subay hinang kami?"

³⁸ Uk si Petros ni sigam, "Tawubatin bi tōōd dusa bi. Bo' kaam dangan maka dangan subay piyandi min ōn si Isa Almasi, palsaksian in kaam mangandōl ma iya. Manjari du iyampun dusa bi maka piniyaan du kaam Nyawa Sutsi, iya pamuwan Tuhan ma kaam. ³⁹ Sabab kaam du iya bayi kajanjian uk Tuhan, sampay manga panubu' bi, sampay isab sigam ma katahan, sayi-sayi bayi linganan uk Panghu' tabi Tuhan me' ma iya."

⁴⁰ Heka le' bissala si Petros ma manga aa ian. Biyandaan sigam uk na, junjungan pahap-hap, uk na, "Papuwas kaam kono' min mulka', iya song pitumbuk ni bangsa malaat itu!" ⁴¹ Manjari heka magkahagad ma bissala si Petros ian bo' piyandi sigam tanda' in sigam suku' si Isa na. Iya pikannōp ni manga aa mangandōl ma si Isa ma 'llaw ian, niya' manga tallungibu aa. ⁴² Ngasip sigam ma bayi pamandu' uk manga aa kawakilan si Isa ian, maka magdakayo' sigam maka manga aa magpangandōl kasehean. Magbahagian sigam tinapay di sigam maka magbe' isab sigam nambahayang.

Karakayoan atay manga aa magpangandōl ma si Isa

⁴³ Heka hinang makainu-inu maka paltandaan bayi tahinang uk manga aa kawakilan hi', hangkan siyōd taw manga aa kamemon.

⁴⁴ Magdakayo' na peen manga aa magpangandōl kamemon, maka ayi-ayi bayi ma sigam pangahilas uk sigam ma sasuku taga sukkal. ⁴⁵ Pangalta' sigam maka kaginisan sigam bayi piballihan, bo' ballihan na bayi pamahagi' ni kasehean, sarang ma sukkal sigam dangan maka dangan.

⁴⁶ 'Llaw-llaw sigam mahi' ma diyōm langgal pagkulbanan. Magsawu sigam ma kalumaan sigam. Kiyōgan sigam magbahagi' kiyakan min atay pote'. ⁴⁷ Siyanglitan na peen Tuhan uk sigam, bo' sigam iya kihapan uk aa kamemon. Sakahaba'-haba' niya' na peen bayi pikannōp ni sigam uk Tuhan, sasuku kalappasan min hukuman dusa.

3

Aa 'nsa' kalangngan kaulian uk si Petros

¹ Na, ma 'llaw dakayo', pahi' si Petros maka si Yahiya ni langgal pagkulbanan ma waktu sambahayang luhul. ² May'an, ma tōngōd lawang langgal iyōnan Lawang Lingkat, niya' dakayo' aa 'nsa' makalangnganan di na, asal min kundang ina' na. Biyo iya 'llaw-llaw ni tōngōd bo' lawang ian supaya iya makapangamu' sarakka ni manga aa palabay minnian tudju ni diyōm langgal.

³ Pag'nda' na ma si Petros maka ma si Yahiya ian song pasōd, magtuwi iya ngamu' ayi-ayi ni sigam. ⁴ Inda' iya uk sigam. Uk si

Petros, “Nganda' kau ni kami itu!” ⁵ Magtuwi nganda' aa ian, hōwat kabuwanan ayi-ayi uk sigam. ⁶ Suga' uk si Petros ni iya, “Nsa' niya' tōōd sin ku suga' pamuwan ku ma kau iya ma aku itu. Min kawasa ōn si Isa Almasi aa Nasaret, soho' ta kau nangge bo' mangngan!” ⁷ Sakali intanan iya uk si Petros ma tangan na ni katau, tiyabang bo' makatangge. Saruun-duun du iya biyuwanan kōsōg ma nayi' na sampay ma buku-buku na. ⁸ Magtuwi iya patulahad pariyata'. Nangge iya bo' iyampa mangngan. Puwas na hi' magbe' iya maka di si Petros pasōd ni diyōm langgal. Mangngan iya maka uk na maglaksu' sampay nanglit ma Tuhan. ⁹ Tanda' iya uk manga aa magtipun may'an mangngan na peen maka nanglit na peen ma Tuhan. ¹⁰ Takila iya uk sigam in iya bayi ningko' ngamu' sarakka ma langgal ma bo' Lawang Lingkat. Magtuwi sigam inu-inu maka sasaw pikilan sigam uk bayi tahinang ma aa ian.

Magnasihāt si Petros ma diyōm langgal

¹¹ Ngantan le' aa ian ma si Petros maka ma si Yahiya, ma sawurung langgal iya iyōnan Sawurung si Sulayman. Jari inu-inu manga aa kamemon bo' paragan pay'an ni di si Petros. ¹² Pag'nda' peen si Petros ma manga aa ian missala iya ma sigam, uk na, “Oy, kaam aa Israil! Angay itu pag-inu-inuhan bi! Angay kami patongan bi? Pangannal bi baha' min kawasa kami atawa min kasutsi atay kami, iya hangkan aa itu makalangngan na? ¹³ Katauhan bi,” uk si Petros, “in ka'mbo'-mboan tabi, iya di si Ibrahim,

si Isahak maka si Ya'kub, dapagtuhanan du maka kitabi. Manjari Tuhan tabi itu, bayi pilangkaw uk na sosohan na si Isa, iya bayi songan bi ni sara'. Bayi iya tasulak bi ma alōpan si Gubnul Pilatu. Si Pilatu bayi taga niyat malappa si Isa, suga' kaam iya 'nsa' baya'. ¹⁴ Minsan si Isa sutsi maka adil, bayi iya sulak bi. Bo' aa pamapatay iya amu' bi ni gubnul subay piluwas. ¹⁵ Bayi papatay bi poonan kallum, lipara pikallum iya pabing uk Tuhan min kamatay na. Kami itu saksi' in ian bannal. ¹⁶ Na," uk si Petros, "min kawasa ōn si Isa, hangkan aa bayi 'nsa' kalangngan itu kabuwanan kōsōg bo' makalangngan na. Tanda' bi na iya, maka takila bi asal. Aho', min pangandōl tudju ni si Isa iya hangkan aa itu kaulian ma panganda' bi.

¹⁷ "Manga dawuranakan ku," uk si Petros, "katauhan ku in kaam maka manga nakura' bi bayi awam, iya hangkan bayi salaihi' hinang bi ma si Isa. ¹⁸ Suga' iya na ko' hi' pamatuman palman Tuhan, iya bayi pitau uk kanabi-nabihan min awwal le' hi'. Pitau uk sigam in si Almasi subay makalabay kabinsanaan. ¹⁹ Na," uk si Petros, "tayikutin bi na dusa bi. Papinda kaam ni Tuhan bo' piyapasan uk na dusa bi, ²⁰ bo' kaam piniyaan kahayangan atay min Tuhan. Jari pipaitu du si Isa, iya Almasi bayi tapene' uk Tuhan magbaya' ma kaam. ²¹ Suga' subay may'an le' iya ma sulga' sampay taabut waktu pamabahu kamemon ayi-ayi uk Tuhan. Iya na ko' ian waktu bayi janji' uk Tuhan ma palman na ni manga nabi ma masa awwal hi'. ²² Sabab si Musa bayi missala ni bangsa Israil, uk na,

'Ma sosongun niya' du dakayo' nabi pipaitu ni kaam uk Tuhan iya Panghu' bi. Pipaitu iya sali' kapanoho' Tuhan ma aku, maka aa bangsa bi du iya. Wajib iya subay asip bi ma ayi-ayi pamissala na ma kaam. ²³ Sayi-sayi 'nsa' ngasip ma nabi ian, piōkat du iya uk Tuhan min bangsa suku' na sampay miyula.' ²⁴ Salaihi' du isab," uk si Petros, "manga nabi kamemon, tiyagnaan min si Nabi Samwel sampay ni kanabi-nabihan magsusunu'. Bayi sigam magpalatun ma pasal pakaradjaan iya piniya' waktu itu. ²⁵ Ma kaam du isab manga janji' Tuhan iya bayi pagpalatun uk manga kanabi-nabihan, maka palsukuan bi isab bayi kapagsulitan Tuhan maka ka'mbo'-mboan bi. Bayi nganjanji' Tuhan ma pangkat bi si Ibrahim, uk na, 'In bangsa kamemon ma diyōm dunya itu piniyaan kahapan du ma sabab panubu' nu.' ²⁶ Hangkan si Isa tapene' uk Tuhan sosohoan na, bo' pipaiyu iya ni kaam dahu bo' kaam piniyaan kahapan, hati na biyo kaam ngalabba min kahinangan bi laa."

4

Si Petros maka si Yahiya ma alōpan palhim-punan

¹ Masi le' si Petros maka si Yahiya missala ma manga aa, sakali niya' pay'an ni sigam manga imam maka kapitan jaga langgal pagkulbanan, maka manga Saddusi. ² Paddi' asal atay sigam sabab di si Petros ian hi' mandu' ma manga aa in si Isa bayi 'llum pabayik min kamatay na, hangkan manga aa magpatayan tantu du

isab 'llum pabayik ma sosongun. ³ Manjari siyaggaw di si Petros, liyōōn ni diyōm jil sampay ni kasawungan sabab kohap na tōōd. ⁴ Suga' heka aa bayi kake ma bissala di si Petros bo' magkahagad ma si Isa. Iya heka sigam lalla mangandōl ma si Isa niya' manga limangibu.

⁵ Taabut peen sawung magtipun na ma Awrusalam manga kanakuraan bangsa Yahudi, manga kamaasan, maka manga guru ma sara' agama. ⁶ Ian du may'an si Annas imam-nakura', maka ian isab di si Kayapas, si Yahiya, si Iskan-dal, maka manga kampung si Annas kasehean. ⁷ Manjari duwangan aa kawakilan hi' siyoho' paalōp ni sigam. Tiyaw sigam duwangan uk manga nakura' hi', uk na, "Salaingga uk bi makahinang iya bayi hinang bi diaw hi'? Kawasa ayi bayi pangahinang bi salaihi', atawa ōn sayi bayi panabbutan bi?"

⁸ Manjari si Petros ian pisangōnan Nyawa Sutsi, bo' sambungan na manga nakura' ian, uk na, "Kaam manga nakura' bangsa Yahudi, maka kaam manga maas, ⁹ bang kami sumariya bi ma pasal kahapan bayi tahinang ma aa 'nsa' bayi kalangngan itu, maka pasal bang salaingga bayi kapakowe' iya, ¹⁰ na, iya na itu subay kitauhan uk bi kamemon, sampay uk bangsa Israil kamemon. Aa itu, iya nangge itu ma alōpan bi, hangkan iya kaulian na sabab kawasa si Isa Almasi aa Nasaret! Bayi iya pilansang uk bi ni hag, lipara pikallum iya min kamatay na uk Tuhan. ¹¹ Pasal si Isa itu iya bayi siyulat ma diyōm kitab, iya uk na,

'Iya batu bayi siyulak uk bi, manga aa maghinang luma',

Iya na ian batu mehe tōōd kalagihan na.'

¹² 'Nsa' tōōd niya' saddi min si Isa ma kalohahan dunya makalappas kitabi min mulka'. Duwal ōn si Isa bayi pamuwan uk Tuhan panabbutan manusiya', bo' supaya kitabi kalappasan."

¹³ Sakali inu-inu manga kanakuraan ian pag'nda' sigam ma kōsōg bissala si Petros maka si Yahiya. Kitauhan isab in sigam duwangan aa deyo' asal, 'nsa' bayi makalabay pangadji' langkaw. Manjari kila sigam pahap uk kanakuraan hi' sabab bayi sigam magsehe' maka si Isa. ¹⁴ Malayingkan 'nsa' niya' panganjawab uk manga nakura', sabab ian ma panganda' sigam aa bayi kaulian, nanggehan di na ma tōngōd di si Petros. ¹⁵ Hangkan di si Petros siyoho' paluwas min palhimpunan bo' iyampa mag-isunan di sigam manga nakura' hi'. ¹⁶ Uk sigam, "Ayi baha' subay hinang tabi ma manga aa itu? 'Nsa' kitabi makapayilu pasal bayi tahinang uk sigam, sabab kitauhan uk aa kamemon ma diyōm Awrusalam itu niya' hinang mehe kawasa bayi tahinang uk sigam duwangan itu. ¹⁷ Suga'," uk sigam, "supaya 'nsa' patanyag palkala' itu, bandaan ta na sigam tōōd daa subay missala pabing ma pasal ōn si Isa."

¹⁸ Hangkan si Petros maka si Yahiya linganan pabayik uk manga nakura' ian. Biyandaan sigam subay daa tōōd missala atawa mandu' pabing ma pasal si Isa. ¹⁹ Suga' nambung si Petros maka si Yahiya ma aa bayi mamanda' hi', uk sigam, "Kumpasun bi kono' bang ingga iya bōntōl ma

panganda' Tuhan: kaam manusiya' subay bine' uk kami, atawa Tuhan? ²⁰ Sabab 'nsa' kami makajari parōhōng ma'-ma' ma manga aa pasal iya bayi tanda' kami maka bayi take kami hi'." ²¹ Manjari pikōsōg gam peen uk manga nakura' ian iya sanggup sigam ma di si Petros. Puwas na hi' pilappa na sigam. 'Nsa' niya' tatawwa' uk manga nakura' sababan paminsana' sigam ma di si Petros, sabab ian manga aa mahadjana' kamemon nanglitan Tuhan ma sabab hinang kawasahan bayi tahinang hi'. ²² Na, iya aa bayi kaulian na hi' asal labi 'mpatpu' tahun na umul na.

Manga aa mangandōl ma si Isa ngamu' tabang ni Tuhan

²³ Na, tapalappa peen di si Petros, magtuwi sigam pabing ni kasehean sigam ma'-ma' pasal kamemon bayi halling manga kaimaman nakura' maka manga kamaasan. ²⁴ Take peen ian hi' uk kasehean, magtuwi sigam kamemon magbe' ngamu'-ngamu' ni Tuhan. "O Tuhan Panghu' kami," uk sigam, "kau iya bayi mapanjari langit maka dunya itu de-deyawut, sampay kakaya'-kayaan na. ²⁵ Bayi pabissala nu soso-hoan nu si Daud, pangkat kami. Kahōpan iya uk Nyawa Sutsi, hangkan uk na, 'Angay magdugal manga bangsa saddi ma Panghu'.

Angay manga aa itu magkagaraan laat ma 'nsa' niya' pus na!

²⁶ Manga kasultanan ma dunya ian magsakap! Maka manga kanakuraan magtipun na,

Ngatubang Tuhan maka Almasi na, iya tapene' na mag-agi!

²⁷ Bannal Tuhan,” uk sigam, “sabab manga Yahudi bayi magdakayo' maka manga aa 'nsa' Yahudi, ma itu ma दौरا Awrusalam. Magbe' isab sigam maka di si Sultan Herod maka si Gubnul Puntus Pilatu bahasa ngatubang ni si Isa, iya sosohoan nu sutsi bayi tahinang nu Almasi hi'.

²⁸ Hinang uk sigam kamemon iya bayi niyat nu, min kawasa nu asal maka min kahandak nu.

²⁹ Na, Tuhan, buttihi' kehun sanggup sigam ma kami. Tabangin kami manga sosohoan nu, bo' kami 'nsa' tiyāw missala lapal nu. ³⁰ Patandaun kono' kōsōg nu makowe' manga aa sakihan. Pahinangun isab manga hinang makainu-inu maka paltandaan min kawasa ōn si Isa, iya sosohoan nu sutsi.”

³¹ Na, ubus peen sigam nambahayang, jōgjōg luma' bayi pagtipunan sigam bo' pihōpan sigam uk Nyawa Sutsi. Minnihi' sigam missala lapal Tuhan, 'nsa' tōōd niya' tāw sigam ma aa.

Magbahagi' sama-sama manga bean si Isa

³² Manjari itu magdaatay maka magdakayo' kagaraan manga aa magpangandōl ma si Isa kamemon ian. 'Nsa' niya' halling pasal kaniya' na in ian suku' na sadja, suga' sama-bahagi' sigam kamemon ma ayi-ayi bayi ma sigam.

³³ Manga aa kawakilan ian mag-abut-abut naksi' pasal kallum si Panghu' Isa pabing min kamatay na. Jari kawasa tōōd panaksi' sigam, bo' landu' sigam kahapan uk Tuhan. ³⁴ 'Nsa' niya' ma diyōman sigam kulang-kabus. Sasuku taga tana'

atawa luma', piballihan uk sigam bo' ballihan na bayi ³⁵ siyongan ni aa kawakilan ian. Jari in sin ian bayi pigbahagian ma sasuku taga susa.

³⁶ Na, niya' ma diyōman sigam aa iyōnan si Yusup. Bayi iya iyanak ma pu' Kiprus suga' bangsa Yahudi iya, panubu' si Libi. Iyōnan iya si Barnabas uk manga aa kawakilan (hati na, aa matōtōg iman). ³⁷ Niya' tana' bayi ma si Barnabas itu, bo' paballihan na tana'. Jari siyongan ballihan na ni manga aa kawakilan ian.

5

Si Ananiyas maka si Sappira

¹ Suga' niya' ian dakayo' aa iyōnan si Ananiyas, handa na si Sappira. Niya' tana' na bayi paballihan na, ² suga' ballihan na kasehean bayi tawuan na di na. Tiyau isab itu uk handa na. Jari sin takapin bayi siyongan ni manga aa kawakilan. ³ Uk si Petros ni iya, "Ananiyas, angay pasaran nu nakura' sayitan magbaya' ma diyōm atay nu, mo-mo kau mutingan Nyawa Sutsi? Sabab iyu bayi tawu' nu sin kasehean bayi ballihan tana' nu hi'. ⁴ Sataggōl 'nsa' bayi paballihan nu, suku' nu asal tana' ian. Maka bang hi' na bayi kapaballihan nu, suku' nu ballihan na ian kapagbayaan nu. Jari angay tapikil nu maghinang salaiyu? 'Nsa' manusiya' iya pagputingan nu, suga' Tuhan!" ⁵ Pagtake peen uk si Ananiyas halling si Petros ian, magtuwi iya pahantak matay. Jari sasuku makake ma pasal kamatay na ian siyōd taw bidda'. ⁶ Sakali pasōd pay'an

manga kalallahan onde' bahu le' naput patay na bo' iyampa biyo paluwas minnihi', kiyubul.

⁷ Na, palabay peen manga tallun jam, takka pay'an handa si Ananiyas, suga' 'nsa' katauhan na bang ayi bayi patakka hi'. ⁸ Uk si Petros ni iya, "Bain aku. Iya na itu baha' sin kamemon bayi takallo' bi maglakibini min ballihan tana' bi?"

"Aho'," uk danda, "iya na ko'."

⁹ Uk si Petros, "Angay kaam maglakibini bayi maggara' nulayan Nyawa Tuhan! Pake kau," uk si Petros. "Iyu na ma bo' lawang manga aa bayi ngubul halla nu sini'. Maka iya du kau biyo kiyubul uk sigam." ¹⁰ Saruun-duun du pahantak danda ian ma tōngōd nayi' si Petros, matay. Pagsōd peen manga kalallahan onde' bahu, tanda' iya uk sigam matay na, hangkan iya biyo uk sigam kiyubul ni bihing halla na. ¹¹ Minnihi' bidda' tāw manga jamaa si Isa kamemon sampay sasuku bayi makake ma pasal ian hi'.

Manga paltandaan kawasa maka hinang makainu-inu

¹² Heka manga paltandaan maka hinang makainu-inu bayi tahinang ma diyōman manga aa Awrusalam ian uk manga aa kawakilan uk si Isa. Jari sasuku magpangandōl ma si Isa daran magtipun kamemon ma Sawurung si Sulayman. ¹³ Mehe pag-addat manga aa mahadjana' ma sigam, suga' 'nsa' niya' aa saddi tawakkal palamud ni sigam. ¹⁴ Suga' masi na peen magkakannōp manga aa mangandōl ma si

Panghu' Isa. Heka sigam magdanda-maglalla. ¹⁵ Sakali itu, pagka salaihi' iya kahinangan manga aa kawakilan ian, biyo manga aa sakihan paluwas ni manga karaddōk-daddōkan, pibahak ma bangko atawa ma baluy sigam. Hangkan salaihi', kalu niya' sigam kasehean tawwa' uk lambung si Petros bang iya ganta' palabay minnian. ¹⁶ Heka isab manga aa bayi pay'an min manga kalumaan ma kalingkal Awrusalam, mo sehe' sigam magsakihan atawa aa siyōd uk sayitan. Jari kaulian na sigam kamemon.

Manga aa kawakilan uk si Isa pidjala'

¹⁷ Na, pagka salaihi', ngimbu bidda' imam-nakura' maka kasehean na, iya min bahagi' agama Yahudi iyōnan Saddusi, bo' gara' sigam ngatu ma manga aa kawakilan si Isa. ¹⁸ Hangkan sigam noho' subay siyaggaw manga aa bayi kawakilan ian bo' iyampa liyōōn na ni diyōm jil parinta. ¹⁹ Suga' sangōm ian niya' malaikat min Tuhan bayi pay'an ngukab tambōl jil, ngallo' manga aa kawakilan ian paluwas. ²⁰ Uk malaikat ni sigam, "Pahi' na kaam nangge ma diyōm langgal pagkulbanan hi' bo' kaam missala ma manga aa ian pasal kallum bi bahu itu, bang ayi tōōd hatihan na." ²¹ Bine' magtuwi panohoan malaikat ian uk manga aa kawakilan, bo' pasōd sigam dayi' 'llaw le' ni diyōm langgal pagkulbanan magpandu'.

Sakali in imam nakura' maka manga sehe' na ian bayi noho' magtipun manga kamaasan bangsa Israil, iya aa palhimpunan kamemon. Puwas na hi' noho' sigam ma manga tindōg

pahi' ni jil mo manga aa kawakilan paalōp ni palhimpunan hi'. ²² Suga' pagtakka manga tindōg ni pagjilan 'nsa' tatawwa' may'an manga aa kawakilan. Hangkan pabing manga tindōg itu ni palhimpunan ma'-ma'. ²³ Uk sigam ni palhimpunan, "Takka peen kami pay'an ni jil, asal hōgōt manga tambōl. Maka ian masi manga aa nganjagahan tambōl ian. Suga' pag-ukab kami peen, 'nsa' niya' tatawwa' kami ma diyōm!" ²⁴ Na, take peen ian hi' uk kapitan manga jaga langgal sampay uk kaimaman nakura', 'nsa' tapikil uk sigam pasal manga aa kawakilan ian bang ayi katudjuhan na.

²⁵ Sakali niya' aa takka pay'an ni palhimpunan mo lapal, uk na, "Pake kaam! Iya aa bayi pajil bi ian, ian na ma diyōm langgal manduan manga aa!" ²⁶ Magtuwi pahi' kapitan maka manga aa na ngallo' di si Petros. Suga' 'nsa' sigam bayi ngandagtu' ma di si Petros sabab tiyāw sigam hiyak maka batu uk baanan manga aa may'an.

²⁷ Manga aa kawakilan itu biyo uk sigam pita-mpal pahi' ni palhimpunan kamaasan. Jari siyumarīya sigam uk imam-nakura', ²⁸ uk na, "Bayi kaam bandaan kami tōōd daa subay mandu' pasal aa iya pamean bi iyu. Suga' 'ndaun bi na iya tahnang bi itu! Saplag diyōm Awrusalam ma sabab pandu' bi. Baya' tōōd kaam mabōtangan kami dusa ni kamatay aa hi'!" uk na.

²⁹ Nambung si Petros maka kasehean bayi kawakilan hi', uk sigam, "Panohoan Tuhan iya subay be' kami, 'nsa' panohoan manusiya'. ³⁰ Si Isa ian," uk sigam, "bayi soho' bi liyansang ni

hag bo' piyatay. Lipara pikallum iya pabing uk Tuhan, iya asal pagtuhanan manga pangkat tabi. ³¹ Tapalangkaw na iya uk Tuhan, pibōtang ma bihing na sakap ni katau magnakura' sampay manglalappas ma manusiya', bo' supaya niya' pagtawubatan maka pag-ampunan dusa ma bangsa Israil. ³² Kami itu," uk di si Petros, "naksi' kami in pakaradjaan pamissala ku itu bannal sadja. Iya du makasaksi' Nyawa Sutsi, iya pamuwan uk Tuhan ma sasuku me' ma panohoan na."

³³ Pagtake peen bissala itu uk ma palhimpunan, pasu' tōōd atay sigam bo' nuyu' sigam mapatay manga aa kawakilan ian. ³⁴ Suga' niya' dangan min palhimpunan ian nangge. Parisi iya, ōn na si Gamaliyal, dakayo' guru ma sara' agama, aa pig-addatan asal uk aa kamemon. Pagtange na noho' iya piluwas dayi'-dayi' manga aa siyumariya ian. ³⁵ Uk na ni palhimpunan ian, "Kaam pagkahi ku bangsa Israil, kamaya'-maya' kaam ayi-ayi song hinang bi ma manga aa ma luwasan itu. ³⁶ Intōmun bi bayi dahu-dahu le', niya' bayi iyōnan si Tudas magpamehe di na. Niya' isab manga 'mpat hatas aa bayi paumpig ma iya. Suga' iya katudjuhan na, piyatay si Tudas bo' manga tindōg na ian kawukanat. Jari 'nsa' na. ³⁷ Damuwi le' min si Tudas, niya' isab pasunu' dakayo' aa Jalil, ōn na si Judas, ma timpu pagsulat ōn aa kamemon uk parinta. Heka isab manga aa bayi tabo na paumpig ma iya, suga' iya du iya bayi piyatay maka kawukanat isab bayi tindōg na kamemon. ³⁸ Hangkan kaam bandaan ku na ma pasal palkala' itu hi'. Daa inayun bi

manga aa itu. Pasarín bi sadja. Sabab bang hal min pikilan manusiya' iya miyaksud maka hinang uk sigam itu, 'nsa' du makasong. ³⁹ Suga' bang min Tuhan du, 'nsa' tasagga' bi. Kalu isab sagga' bi kabayaan Tuhan!”

Manjari be' manga aa palhimpunan ma pamissala si Gamaliyal hi'. ⁴⁰ Linganán uk sigam manga aa kawakilan ian pisōd bo' iyampa siyoho' liyapdōsan. Biyandaan sigam daa subay missala pabing ma pasal si Isa, bo' piluwas min-nihi' uk manga palhimpunan. ⁴¹ Pakallo' manga aa kawakilan min palhimpunan hi'. Makalandu' sigam kiyōgan, sabab tabista sigam uk Tuhan tōp pilabay min kabinsanaan ma sabab pangandōl sigam ma si Isa. ⁴² Kahaba'-haba' 'llaw ian sigam ma diyōm langgal pagkulbanan sampay manga ma luma' aa magpandu' na peen maka magnasihat lapal hap pasal si Isa Almasi.

6

Pitu' aa tapene' magtabang

¹ Pakannōp na peen manga aa me' ma si Isa. Jari ma masa ian niya' pagsaggaan manga Yahudi iya magbissala bahasa Girik, maka manga Yahudi kasehean iya magbissala asal bahasa Hibrani. Iya makalaat atay manga Yahudi mamissala Girik ian, in karandahan sigam balu tiyayikutan kono' ma waktu kapagtōpōd-tōpōd balanja' 'llaw-llaw. ² Hangkan manga bean si Isa kamemon linganan uk sangpu' ka duwa aa kawakilan, siyoho' magtipun. Uk sangpu' ka duwa ian, “'Nsa' bōntōl bang kami ngalabbahan

hinang kami magnasihāt palman Tuhan, bo' mahagi' manga paggastu. ³ Hangkan na, manga dawuranakan, subay kaam mene' pitu' lalla min diyōman bi iyu. Aa ian subay katauhan bi in sigam kahōpan du uk Nyawa Sutsi, maka subay lōm tau sigam. Pagpene' bi peen, pamuwan kami ni sigam iya hinang magtōpōran balanja' ian. ⁴ Manjari kami itu," uk aa kawakilan hi', "manuyu' na peen nambahayang maka magnasihāt palman Tuhan."

⁵ Na, kasulutan aa ian kamemon ma bayi kagaraan hi' bo' tapene' uk sigam si Esteban, aa bal-iman maka kahōpan uk Nyawa Tuhan. Tapene' isab si Pilip, si Porokoros, si Nikanul, si Timun, si Parmenas, maka si Nikulas min Antiyuk. Si Nikulas itu 'nsa' Yahudi, aa ko' iya bayi pinda ni agama Yahudi. ⁶ Iya kapitu' aa itu bayi pitampal uk kasehean ni manga aa kawakilan. Jari iyamuan sigam tabang min Tuhan uk aa kawakilan. Pitappakan sigam tangan isab, tanda' in sigam pisukuan hinang ian.

⁷ Manjari pasaplag na peen palman Tuhan. Pakannōp tōōd ma diyōm Awrusalam iya heka manga aa me' ma si Isa, maka heka isab kapakilan me' mangandōl ma si Isa.

Si Esteban siyaggaw

⁸ Si Esteban ian aa bidda' tiyabang uk Tuhan, aa biyarakatan, hangkan heka hinang makainu-inu maka paltandaan bayi tahinang uk na ma diyōman manga aa ma Awrusalam. ⁹ Suga' niya' manga aa nagga' iya, jamaa min dakayo'

langgal iyōnan Langgal Aa Hawulaya. Aa ian asal min दौरa Kirini maka min दौरa Iskandal. Jari magbe' sigam maka manga Yahudi kasehean min lahat Silisi maka min lahat Asiya isab, bo' jawab si Esteban uk sigam. ¹⁰ Lipara si Esteban bayi kabuwanan pangatau lōm uk Nyawa Tuhan, hangkan manga aa ian 'nsa' makaatu ma bissala na. ¹¹ Sakali niya' manga aa saddi tiyambahan uk manga aa nagga' ian. Siyoho' sigam ma'ma' puting pasal si Esteban. Iya uk puting sigam, “Bayi na take kami aa itu halling pangkal ma si Musa maka ma Tuhan.” ¹² Minnihi' niya' sasaw ma kahekahan aa ian maka ma manga kamaasan maka manga guru sara' agama. Hangkan sigam pay'an ni si Esteban naggaw iya, bo' biyo iya ni palhimpunan. ¹³ Niya' isab biyo uk sigam manga aa iya magsaksi' puting ma pasal si Esteban. Uk saksi' puting hi', “Aa itu 'nsa' parōhōng missala kalaatan pasal langgal tabi sutsi itu, maka pasal sara' agama tabi. ¹⁴ Bayi iya take kami halling in si Isa, aa Nasaret hi', song ngalangkat langgal itu. Maka pindahan uk na kono' kaaddatan kamemon bayi pangamban ma kitabi uk si Musa.” ¹⁵ Manjari piyatongan si Esteban uk manga aa maningko' ma palhimpunan hi' bo' tanda' uk sigam pamayihuan si Esteban ngandagbōs pamayihuan malaikat.

7

Bissala si Esteban ma palhimpunan

¹ Manjari tiyaw si Esteban uk imam nakura', uk na, “Bannal baha' iya halling sigam iyu?”

² Nambung si Esteban, uk na, “Manga maas-danakan ku, pake kaam kono'. Iya Tuhan Sanglit-sahaya bayi paluwas ni pangkat tabi si Ibrahim, waktu kapaglahat na ma Mesopotamiya. 'Nsa' le' iya bayi maglahat ma Haran ma waktu ian hi'. ³ Uk Tuhan ni iya, 'Pakallo' kau min lahat nu porol iyu maka min kaheka nu. Pahi' kau tudju ni lahat dakayo', iya pandaan ku ni kau ma sosongun.' ⁴ Hangkan si Ibrahim bayi maglayin min lahat Kaldeya tudju ni lahat Haran maglahat may'an. Matay peen 'mma' na, pilayin iya uk Tuhan tudju ni lahat itu, iya paglahatan tabi buttihi'. ⁵ Suga' 'nsa' le' iya bayi kabuwanan tana' uk Tuhan palsukuan na ma lahat itu, minsan laa tana' sarang pag'ddōkan nayi' na sadja. Suga' janjian iya uk Tuhan, in iya sampay panubu' na subay du pisukuan lahat itu. Bo' ma waktu bayi panganjanji' Tuhan hi', bayi 'nsa' le' niya' tubu' si Ibrahim. ⁶ Salaitu bayi bissala Tuhan ma si Ibrahim, uk na, 'Maglahat du manga panubu' nu ma lahat bangsa saddi. Tahinang du sigam banyaga' sampay tiksa' uk bangsa ian ma diyōm 'mpat hatu tahun. ⁷ Suga' pabōtang ku hukuman ku ma bangsa iya song manyaga' manga panubu' nu. Puwas na hi', paluwas ku du sigam min lahat pamanyagaan hi' bo' maghinang du sigam ni aku ma lahat itu.' ⁸ Sakali si Ibrahim bayi kabuwanan addat pag-islam hi', tanda' palsaksian in iya maka panubu' na taga kapagsulutan maka Tuhan. Hangkan anak na si Isahak bayi pig-islam uk si Ibrahim, taabut peen walu' 'llaw ma luwasan. Iya du si Isahak, bayi du isab ngislam anak na si Ya'kub.

Maka si Ya'kub hi' bayi ngislam anak na sangpu' ka duwa, iya ka'mbo'-mboan babantugun ma bangsa tabi Yahudi.

⁹ “Manjari,” uk si Esteban, “si Yusup bayi imbu uk manga siyaka na, iya manga anak si Ya'kub kasehean. Hangkan iya piballihan uk sigam, biyo ni lahat Misil biyanyaga' may'an. Suga' 'nsa' iya pisaran uk Tuhan, ¹⁰ bo' piyuwas iya uk Tuhan min kasusahan na kamemon bayi kalabayan na. Biyuwanan iya uk Tuhan kajarihan hap maka pangatau lōm ma waktu kaalōp na ni sultan Misil bo' kasulutan sultan ian ma iya. Hangkan iya tahinang gubnul uk sultan, mag-agi ma lahat Misil kamemon sampay ma manga aa ma diyōm ōkōman na. ¹¹ Sakali itu niya' bayi gōtōm ma kalohahan lahat Misil hi' sampay isab ma lahat Kanaan, iya bayi paglahatan di si Ya'kub. Manga ka'mbo'-mboan tabi, 'nsa' niya' takakan tapeha uk sigam. ¹² Hangkan na, pagtake uk si Ya'kub niya' kono' kiyakan ma lahat Misil, bayi soho' na manga anak na lalla, iya asal pangkat bangsa tabi, pahi' ni Misil malli kiyakan. Iya na hi' tagnaan kapahi' sigam,” uk si Esteban. ¹³ “Kaminduwa na peen kapahi' sigam, na iyampa magpakila si Yusup ma manga danakan na hi'. Jari minnihi' kitauhan uk Sultan in si Yusup taga kampung. ¹⁴ Puwas na hi' niya' lapal bayi piyabo uk si Yusup ni 'mma' na, ni si Ya'kub hi'. Bayi soho' na si Ya'kub magtawutayi'-anak kamemon pahi' ni lahat Misil, iya pitumpu' maka lima puhu' sigam. ¹⁵ Sakali pahi' di si Ya'kub ni lahat Misil maglahat mahi'. Bang taabut waktu na matay si

Ya'kub mahi'. Damikkiyan na isab manga anak na, iya kapangkatan tabi, bang taabut waktu sigam. ¹⁶ Manga bangkay sigam bayi tiyuran ni lahat Sekem bo' kiyubul mahi' ma pagkubulan bayi billi uk si Ibrahim min tubu' si Hamor ma masa awwal hi'.

¹⁷ “Manjari itu, song peen taabut waktu p-maluwas sigam min lahat Misil, sali' bayi janji' Tuhan ma si Ibrahim, heka na tōōd bangsa tabi ma lahat Misil hi'. ¹⁸ Niya' na sultan saddi ngantanan lahat Misil, sultan 'nsa' katauhan na pasal bayi si Yusup. ¹⁹ In bangsa tabi bayi iyakkalan uk sultan hi',” uk si Esteban. “Bayi liyōgōs ka'mbo'-mboan tabi, siyoho' nyanyaya anak-anak sigam bo' supaya matay. ²⁰ Na, iya na hi' bayi waktu kapag-anak ma si Musa. Onda'-onda' durugan si Musa hi', bo' ma diyōm tallum bulan ipat iya ma luma' maas na. ²¹ Puwas peen tallum bulan hi', piluwas iya min diyōm luma'. Lipara tapuwa' iya uk anak sultan dayang-dayang, bo' tahinang anak na. ²² Bayi iya piyanduan kamemon pangadji' bangsa Misil, bo' bantug iya ma pagbissala na maka ma manga kahinangan na.

²³ “Taabut peen 'mpatpu' tahun umul si Musa,” uk si Esteban, “nganggara' iya patibaw ni manga pagkahi na bangsa Israil. ²⁴ Makatibaw peen iya pay'an, niya' tanda' na dakayo' pagkahi na Israil liyaugan uk aa bangsa Misil. Magtuwi diyapitan pagkahi na itu uk si Musa bo' piyuli aa Misil ian piyatay. ²⁵ Sabab pangannal si Musa in manga pagkahi na bangsa Israil makahati du in iya giyuna du uk Tuhan pamapuwas sigam

min pagbanyagaan. Suga' 'nsa' tahati uk sigam. ²⁶ Pagsawung peen min 'llaw bayi pamono' hi', niya' tanda' uk si Musa duwangan aa Israil magbono'. Arak pipagkahap uk na karuwangan hi'. 'Manga tuwan,' uk na, 'magdanakan ko' kaam. Angay kaam magbono?' ²⁷ Suga' iya aa bayi mamono' ian bayi nugan si Musa. Uk na, 'Sayi baha' bayi muwanan kau kapatut magnakura' ma kami? Angay kau subay ngahukum kami? ²⁸ Baya' kau mapatay aku isab, sali' bayi pamapatay nu aa Misil diaw?' ²⁹ Take peen itu uk si Musa, magtuwi iya lahi min lahat Misil, pay'an ni lahat Midiyan bo' maglahat may'an. Maghanda iya may'an, sampay iyabut iya duwa anak lalla.

³⁰ "Manjari itu," uk si Esteban, "palabay peen 'mpatpu' tahun iya taggōl si Musa ma lahat Midiyan hi', niya' malaikat bayi palahil ni iya min diyōm keyat api ma poon puhung, ma tōngōd bud Turusina mahi' ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi. ³¹ Inu-inu si Musa ma bayi tanda' na ian, hangkan iya pasikōt ni poon puhung ngaliling iya. Suga' sikōt peen iya, take na suwara Tuhan. ³² Uk suwara hi', 'Aku iya Tuhan pagtuhanan ka'mbo'-mboan nu, si Ibrahim, si Isahak maka si Ya'kub.' Magtuwi midpid baran si Musa sabab min taw na, iya hangkan 'nsa' makatawakkal nganda' pahi'. ³³ Uk Tuhan ni iya, 'Kalloun tawumpa' nu iyu, sabab tana' pananggehan nu iyu tana' kamaituhan.' ³⁴ Uk Tuhan le', 'Bayi na tanda' ku paminsana' ma manga aa ku mahi' ma lahat Misil. Bayi na take ku pagdahing sigam, maka

tiya' na aku paiyu ni dunya maluwas sigam. Dayi' na kau. Papahi' ta kau ni lahat Misil.'

³⁵ "Na," uk si Esteban, "si Musa itu, iya na ko' aa bayi siyulak uk manga pagkahi na bangsa Israil. Pihalling-hallingan iya uk sigam, uk sigam, 'Sayi bayi muwanan kau kapatut mag-nakura' ma kami! Angay kau subay ngahukum kami?' Bo' peen si Musa iya bayi siyoho' pahi' uk Tuhan magnakura' sampay ngalappas ma manga ka'mbo'-mboan tabi hi'. Bayi iya tiyabangan uk malaikat iya bayi palahil ni iya min diyōm poon puhung marōkōt hi'. ³⁶ Manjari in ka'mbo'-mboan tabi bangsa Israil bayi pignakuraan uk si Musa paluwas min lahat Misil. Bayi iya maghinang manga hinang makainu-inu maka manga paltandaan kawasaan mahi' ma Misil sampay ma tōngōd Sallang Pula. Damikkiyan na isab kahinangan na ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi hi', ma diyōm 'mpatpu' tahun.

³⁷ Si Musa iya bayi missala ni bangsa Israil, uk na, 'Ma sosongun niya' du dakayo' nabi piyabo ni kaam uk Tuhan. Piyabo iya sali' kapamabo Tuhan ma aku, maka aa bangsa bi du iya.' ³⁸ Si Musa itu, iya na bayi ma ka'mbo'-mboan tabi bangsa Israil waktu kapagtipun sigam ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi hi'. Bayi iya ma tōngōd sigam maka mahi' isab iya ma tōngōd malaikat, iya bayi malmanan iya ma diyata' bud Turusina hi'. Si Musa iya bayi makasambut min Tuhan manga lapal na iya makabuwān kallum, bo' supaya tapalatun na ni kitabi.

³⁹ "Suga' ka'mbo'-mboan tabi ian," uk si Esteban hi', "'nsa' tōōd me' ma si Musa. Tiyayikutan

iya uk sigam. Iya kabayaan sigam subay pabing ni lahat Misil. ⁴⁰ Manjari, pagka taggōl si Musa mahi' ma diyata' bud Turusina, halling manga aa Israil ian ni si Harun. Uk sigam, 'Hinangin bi kitabi manga tau-tau pagtuhanan, pagnakura' tabi. Sabab 'nsa' katauhan kami maingga na si Musa hi', iya bayi mo kitabi paluwas min Misil!' ⁴¹ Iya na hi' waktu bayi kapangahinang sigam dakayo' tau-tau sali' dagbōs anak sapi'. Bayi tiyukbalan uk sigam sasumbayan ni tau-tau ian. Bayi sigam maglami-lami pangahulmat sigam ma bayi hinangan tangan sigam. ⁴² Hangkan ko' sigam bayi tiyayikutan uk Tuhan. Pisaran sigam mudji manga baanan bituun ma diyata' langit, sali' bayi tasulat ma diyōm kitab kanabi-nabihan, iya uk na,

'O manga aa Israil, uk Tuhan.

'Nsa' aku iya bayi harap bi maka sasumbayan ian,

iya pagkulban bi ma diyōm 'mpatpu' tahun,
iya bayi kamahi' bi ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi ian.

⁴³ Iya pagbo-bo bi na peen iya ngandagbōs tau-tau tuhan bi si Molok,
maka tau-tau hinangan dagbōs bituun pangaharapan bi tuhan bi si Repan.

Iya na ko' ian manga tau-tau bayi hinang bi panumbahan bi.

Hangkan kaam pakallo' ku tudju ni lahat liyu iya lahat Babilon.'

⁴⁴ "Waktu kamahi' ka'mbo'-mboan tabi ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi," uk si Esteban, "niya' bayi ma sigam luma' pamay'anan

haddarat Tuhan. Luma' ian bayi hinang uk si Musa sali' bayi panohoan Tuhan ma iya. Binean uk si Musa iya suntuan bayi pamanda' ma iya. ⁴⁵ Puwas na hi' luma' ian bayi pangamban ma manga pangkat kami pasunu', bo' sigam iya bayi mo luma' ian paitu ma waktu kapaitu sigam maka si Yussa', iya nakura' sigam. Iya na hi' waktu bayi kapangagaw lahat itu uk sigam min manga kabangsahan bayi tapakallo' uk Tuhan min dahuhan sigam. Jari luma' pamay'anan Tuhan ian bayi patōngōd ma itu sampay taabut waktu kapagsultan si Daud. ⁴⁶ Si Daud hi' bayi makasulat atay Tuhan, bo' maid iya min Tuhan maghinang luma' pangaharapan iya, iya asal pagtuhanan pangkat tabi si Ya'kub. ⁴⁷ Suga' iya pibaid uk Tuhan maghinang luma' ian si Sultan Sulayman.

⁴⁸ “Malayingkan in Tuhan Mahatinggi,” uk si Esteban, “'nsa' du pabōtang ma diyōm langgal hinangan manusiya'. Bayi tasulat uk dakayo' nabi iya pamissala Tuhan itu, iya uk na,

⁴⁹ ‘Sulga' iya paningkoan ku, maka dunya iya pag'ddōkan nayi' ku.

Luma' ayi baha' hinangan bi aku?

Maingga baha' panakapan bi aku pahalihan?

⁵⁰ Sabab aku du iya bayi makahinang ian hi' kamemon!' ”

⁵¹ Missala na peen si Esteban ni manga aa ma palhimpunan ian, uk na, “Kaam iyu, tuwas pahap kok bi! Munapik kaam! Palpal pahap tainga bi, 'nsa' ngasip lapal Tuhan! Sali' du kaam maka bayi ka'mbo'-mboan bi sabab iya du kaam nagga' Nyawa Tuhan! ⁵² Niya' baha' minsan laa

hal dakayo' nabi 'nsa' bayi tapidjala' uk manga ka'mbo'-mboan bi? 'Nsa'. Bayi piyatay uk sigam manga aa mo lapal Tuhan ma masa awwal hi', iya bayi magmahalayak pasal kapaitu sosohoan na adil. Manjari, pagka paitu na sosohoan na ian, tipu bi sadja sampay piyatay uk bi. ⁵³ Kaam iya bayi makasambut sara' Tuhan min malaikat, malayingkan 'nsa' kabōgbōgan bi sara' ian!"

Kapangahiyak batu ma si Esteban

⁵⁴ Makake peen manga aa ma palhimpunan ian ma si Esteban, paddi' makalandu' atay sigam. Magtuwi sigam magtagiōt bagaang sigam sabab min pangandugal sigam ma iya. ⁵⁵ Suga' kahōpan si Esteban uk Nyawa Tuhan bo' pa-hangad iya tudju ni sulga'. Tanda' na sahaya Tuhan may'an, maka tanda' na isab si Isa nangge ma bihing Tuhan sakap ni katau. ⁵⁶ "Ndaun bi," uk si Esteban, "tanda' ku ukab diyōm sulga'. Maka tanda' ku isab si Isa, iya iyōnan Anak Manusiya', nangge ma bihing Tuhan sakap ni katau."

⁵⁷ Pagka salaihi' halling si Esteban, ngōlang pakōsōg manga aa palhimpunan ian. Tiyaplōk tainga sigam maka tangan sigam. Paragan sigam tudju ni si Esteban, ⁵⁸ bo' iyampa iya hella' paluwas min दौरا Awrusalam ian. Ma luwasan peen, nagna' sigam ngahiyak maka batu ni iya. Manga saksi' ian, hati na manga aa ngahiyak batu, bayi nawu' badju' sigam ma dakayo' lalla bata' le', ōn na si Saul. ⁵⁹ Ma salta' peen si Esteban pigbantung uk sigam, nabbut iya ni Panghu' na, uk na, "O Panghu' Isa, tayimaun

nyawa ku.” ⁶⁰ Puwas na hi' paluhud iya maka uk na ngalingan patanōg. Uk na, “O Panghu', daa patongin dusa pamono' itu ni sigam.” Paghalling na peen magtuwi iya matay.

8

^{1a} Bo' si Saul ian bayi ngaku piyatay si Esteban uk sigam.

Pangalaug si Saul ma manga aa mangandōl ma si Isa

^{1b-2} Si Esteban hi' kiyubul uk manga aa magtataat ni Tuhan. Pigkarukkaan tōōd iya uk sigam. Sakali itu, puwas sadja min 'llaw bayi pamapatay ma si Esteban hi', tiyagnaan na pangalaug manga jamaa si Isa ma Awrusalam. Hangkan sigam pulak-palik kamemon tudju ni kalohahan lahat Yahudi maka ni lahat Samariya. Hangkan du tamban ma Awrusalam manga aa bayi kawakilan uk si Isa.

³ Suga' si Saul ian, iya katuyuan na ngamula manga jamaa si Isa. Liyatag uk na kalumaan sigam, ubus luma' dakayo' bo' luma' dakayo'. Siyaggaw sigam uk na lalla-danda bo' iyampa liyōōn ni diyōm jil.

Pitanyag lapal hap ma lahat Samariya

⁴ Lipara manga bean si Isa bayi kawukanat ian, pahi' ni kawuman dakayo' maka dakayo' nganasihat lapal hap pasal si Isa. ⁵ Si Pilip iya pahi' ni dakayo' दौर ma lahat Samariya nganisahatan manga aa may'an ma pasal si Almasi, iya pene' uk Tuhan magbaya'. ⁶ Pagtake peen manga kabanōsan aa may'an ma bissala si Pilip,

maka pag'nda' sigam ma paltandaan makainu-inu iya tahinang na, iyasip tōōd lapal na uk sigam. ⁷ Heka manga aa bayi piluwasan sayitan. Kōsōg pangōlang manga sayitan salta' sigam piluwas. Heka isab manga aa kaulian, manga aa pengka' maka manga aa 'nsa' kahibalan di sigam, ⁸ hangkan kiyōgan tōōd manga aa ma दौरa ian.

⁹ Na, niya' ma दौरa ian aa iyōnan si Simun, aa tau mahikmat. Taggōl-taggōl kapaglahat na may'an bo' inu-inu manga aa Samariya ian ma kahinangan na. Maglaku-laku si Simun in iya babantugun. ¹⁰ Jari iyasip iya uk aa kamemon ma दौरa ian, manga aa deyo', sampay manga aa langkaw. Iya uk sigam kamemon pasal si Simun, “Iya na ko' itu aa taga barakat min Tuhan, iya iyōnan Barakat Mehe.” ¹¹ Taggōl na pag-inu-inu sigam ma paghikmat na hangkan sigam ngasip tōōd ma iya. ¹² Suga' magkahagad peen manga aa ian ma lapal hap iya pignasihāt uk si Pilip pasal pamarinta Tuhan maka ma pasal si Isa Almasi, magtuwi sigam piyandi magdanda-maglalla, pagpandi palsaksian in sigam ma si Isa na. ¹³ Iya du si Simun hi' bayi magkahagad. Ubus peen iya bayi piyandi, lut na iya ma si Pilip. Pag'nda' na manga paltandaan maka hinang makainu-inu iya tahinang si Pilip, inu-inu iya tōōd.

¹⁴ Manjari itu take uk manga aa kawakilan mahi' ma Awrusalam pasal manga aa Samariya bayi makatayima' lapal Tuhan, hangkan sigam bayi noho' si Petros maka si Yahiya pay'an ni lahat Samariya. ¹⁵ Pagtakka peen di si Petros pay'an, siyambahayang uk sigam manga

aa Samariya ian bo' supaya sigam pisangōnan Nyawa Sutsi. ¹⁶ Sabab in Nyawa Sutsi 'nsa' le' bayi pasangōn ni sigam minsan dakayo'. Suga' bayi sigam piyandi sadja, palsaksian in sigam suku' ma si Isa. Iya na hi'. ¹⁷ Manjari pibōtang uk si Petros maka si Yahiya tangan sigam ma manga aa Samariya magpangandōl ian, bo' kaniyaan sigam Nyawa Sutsi.

¹⁸ Tanda' uk si Simun in manga aa ian bayi pihōpan Nyawa Sutsi, pagpabōtangan tangan di si Petros ma sigam. Hangkan iya nongan sin ni si Petros maka ni si Yahiya, arak panamba na ma sigam. ¹⁹ Uk na ni sigam, “Buwanin bi isab aku kawasa bi iyu, bo' bang niya' sayi-sayi kapabōtangan tangan ku pihōpan du isab iya Nyawa Sutsi.”

²⁰ Suga' siyambungan iya uk si Petros, uk na, “Kau maka sin nu iyu! Hap le' pigmulkaan pagka pangannal nu in kahapan Tuhan taballiballi maka sin! ²¹ 'Nsa' niya' palsukuan nu atawa lamud nu ma hinang kami itu,” uk si Petros, “sabab 'nsa' bōntōl atay nu ma panganda' Tuhan. ²² Hangkan ko', tayikutin na kalaatan nu iyu. Pikiampun kau ni Tuhan, kalu iyampunan pikilan nu malaat iyu. ²³ Sabab tasayu ku na,” uk si Petros, “in kau landu' na tōōd bansi. Sali' kau ingkōtan uk dusa nu.”

²⁴ Sakali halling si Simun ni si Petros maka si Yahiya, uk na, “Ngamu'-ngamu' kaam kono' ni Tuhan ma pasal ku, supaya 'nsa' patakka ni aku iya uk bi iyu.”

²⁵ Puwas na hi', ubus peen halling si Petros maka si Yahiya naksi' pasal si Isa sampay

nganasihat lapal Tuhan ma manga aa ian, mowe' na sigam tudju ni Awrusalam pabing. Ma labayan peen sigam, maghapit-hapit sigam ma manga kalumaan heka ma lahat Samariya ian bo' tanasihat uk sigam lapal hap.

Si Pilip maka aa bangsa Eteyopa

²⁶ Na, niya' malaikat Tuhan bayi missala ni si Pilip, uk na, “Magsakap na kau. Pahi' kau tudju ni satan, ni kalsada iya langkosan Awrusalam maka Gasa.” (Daddök ian hi' 'nsa' na agön tapalabayan.) ²⁷ Hangkan magsakap si Pilip bo' mangngan pahi'. Manjari itu niya' aa bangsa Eteyopa bayi ma Awrusalam magpudji Tuhan. Aa itu langkaw 'ntan na. Iya hinang na ngantanan pangalta' si Kandake, iya sultan danda ma lahat Eteyopa hi'. Kiyabili asal iya. ²⁸ Na, mowe' peen aa ian min Awrusalam, ningko' iya ma diyata' kalesa na, maka uk na massa kitab ma juran bayi tasulat uk si Nabi Isaya. ²⁹ Si Pilip iya siyoho' uk Nyawa Tuhan. Uk na, “Pay'an na kau pasiköt tudju ni kalesa ian.” ³⁰ Hangkan paragan si Pilip ni kalesa ian. Jari take na aa itu massa min juran si Nabi Isaya bo' tiyaw si Pilip ma iya, uk na, “Katauhan nu baha' iya bassa nu iyu?”

³¹ Uk sambung aa hi', “'Nsa'. Salaingga pakatau ku bang 'nsa' niya' mahatihan aku?” Jari soho' na si Pilip pariyata' pay'an ningko' ma bihing na.

³² Na, iya na itu manga ayat kitab bayi tabassa na hi', uk na,

“Aa itu sali' hantang bili-bili me' sadja bang biyo siyumbay.

'Nsa' iya bayi halling minsan dakabtang.

Sali' iya anak bili-bili timmōn bang giyuntingan.

³³ Biyuwanan iya kaiyaan, maka 'nsa' iya bayi biyo ni sara' bōntōl.

'Nsa' niya' makaba'-ba' pasal manga tubu' na, Sabab pipuut umul na ma diyōm dunya itu."

³⁴ Uk aa hi' ni si Pilip, "Bain aku. Sayi pigbissala uk nabi itu? Baran na, atawa aa saddi?" ³⁵ Sakali missala si Pilip. Tiyagnaan uk na min manga ayat kitab bayi tabassa hi' bo' ba'-ba' na aa ian lapal hap pasal si Isa. ³⁶ Manjari itu, ma sabu sigam palanjaj ma palangnganan sigam, niya' taabut uk sigam lahat taga bohe'. Uk aa Eteyopa ian, "'Ndaun, niya' itu bohe'. Bang 'nsa' niya' makabimbang, baya' aku piyandi palsaksian in aku me' ma si Isa na."

³⁷ Uk si Pilip, "Bang kau magkahagad sampay min diyōm atay nu, makajari du."

"Aho'," uk aa ian, "magkahagad du aku in si Isa Almasi asal anak Tuhan."

³⁸ Magtuwi noho' aa ian marōhōng kalesa. Jari pareyo' iya maka si Pilip karuwangan tudju ni diyōm bohe' bo' iyampa iya piyandi uk si Pilip. ³⁹ Paluwas peen sigam min diyōm bohe', magtuwi si Pilip tabo minnihi' uk Nyawa Tuhan. 'Nsa' na iya tanda' pabing uk aa Eteyopa ian suga' palanjaj iya ni katudjuhan na, maka uk na kiyōgan tōōd. ⁴⁰ Si Pilip iya hi' makamahi' ma दौर Asotus. Palanjaj iya minnihi' magnasihap lapal hap ni kalumaan ian kamemon sampay takka ni lahat Kesareya.

9

Si Saul papinda na tudju ni si Isa Almasi

¹ Pasalta' ian hi' masi si Saul nanggupan manga mulid si Panghu' Isa, in sigam kono' papatay na. Hi' iya pahi' ni imam-nakura' ² ngamu' sulat katarangan, bo na ni manga kalanggalan mahi' ma दौरा Damaskus. Jari bang niya' tatawwa' na mahi' manga aa me' ma kalangngan si Panghu' Isa Almasi, niya' du kapatut na naggaw sigam lalla-danda sampay mo sigam pabing ni Awrusalam jinil.

³ Manjari itu, ma labayan peen si Saul itu tudju ni Damaskus bo' sikōt na, patagha' sadja niya' sawa min diyōm sulga' nayinag ma katilibut na.

⁴ Pahantak iya magtuwi ni tana' bo' makake iya suwara missala ni iya. Uk suwara ian, "Saul, O Saul! Angay aku pidjala' nu?"

⁵ Nambung si Saul, uk na, "Sayi kau iyu, Nakura'?"

Uk suwara ian, "Aku si Isa, iya pidjala' nu na peen. ⁶ Suga' nangge na kau," uk na. "Pahi' na kau ni diyōm दौरा ian. Biyaan du kau may'an bang ayi subay hinang nu."

⁷ Manga aa bayi sehe' si Saul magbe' hal nangge sadja may'an, 'nsa' halling. Take uk sigam suwara ian bo' 'nsa' sayi-sayi bayi tanda' uk sigam. ⁸ Nangge si Saul min tana' bo' iyampa makallat mata na, suga' 'nsa' iya bayi makanda'. Hangkan iya piyambit uk manga sehe' na tudju ni diyōm दौरा ian. ⁹ Tallum bahangi iya 'nsa' kanda', maka 'nsa' isab iya bayi mangan atawa nginum ma diyōm tallum bahangi hi'.

¹⁰ Niya' ma Damaskus ian dakayo' mulid si Isa Almasi iyōnan si Ananiyas. Magpanyata' si Panghu' Isa ni iya halling, uk na, "O Ananiyas!"

"Tiya' aku, Panghu'," uk na.

¹¹ Uk si Panghu' Isa ni iya, "Pasakap kau. Pahi' na kau ni kalsada iyōnan Daddōk Bōntōl ian. Tiyawun pahi' ni luma' si Judas pasal dakayo' aa min Tarsus iyōnan si Saul. Hi' na iya nambahayang buttihi'. ¹² Bayi iya patau ku bang ayi song makani-iya. Bayi kau sali' tanda' uk na pasōd ni diyōm pabōtangan na ian mabōtang tangan nu ma iya, bo' supaya iya makanda' pabing."

¹³ Suga' nambung si Ananiyas, uk na, "Allō, Panghu' ku, heka bayi ngahakahan aku pasal si Saul ian. Laat makalandu' manga kahinangan na ma manga aa suku' nu ma Awrusalam hi'.

¹⁴ Maka tiya' na isab iya ma Damaskus itu. Kabuwanan iya kapatut uk kaimaman nakura' bo' tasaggaw na sasuku magpanabbut ma ōn nu."

¹⁵ Suga' nambung si Panghu' Isa, uk na, "Pahi' na kau, sabab si Saul ian bayi tapene' ku maghinang ma aku. Iya iya matanyag ōn ku pahi' ni kabangsa-bangsahan aa iya 'nsa' Yahudi, maka ni manga kasultanan, maka ni manga bangsa Israil isab. ¹⁶ Baran ku iya," uk si Panghu' Isa, "manduan iya pasal sukkal kamemon iya subay sandalan na ma sosongun pagka aku iya pamean na."

¹⁷ Jari pahi' si Ananiyas sampay pasōd ni diyōm pabōtangan si Saul ian. Pibōtang uk na tangan na ma si Saul, bo' uk na, "Saul,

magdanakan na kita. Tiya' aku siyoho' paitu uk si Panghu' Isa, iya bayi panda' ni kau ma labayan ma waktu kapaitu nu ian. Siyoho' aku paitu bo' kau makanda' pabing, bo' kau pihōpan isab uk Nyawa Sutsi.” ¹⁸ Saruun-duun niya' sali' sisik daying bayi hug min mata si Saul, jari makanda' iya pabing. Nangge iya bo' iyampa piyandi palsaksian in iya ma si Isa na. ¹⁹ Puwas na hi', ubus peen uk na mangan, kōsōg baran na pabayik.

Magnasihat si Saul ma दौरا دمشق

Na, pahanti' si Saul manga pilam bahangi ma manga mulid si Isa ma دمشق ian. ²⁰ Nagna' iya magtuwi magnasihat ma diyōm kalanggalan Yahudi may'an pasal si Isa. “Si Isa itu,” uk na, “anak Tuhan du ko!”

²¹ Inu-inu aa kamemon sasuku pake ma iya. Uk sigam, “Iya na ko' itu aa bayi ma Awrusalam hi' ngamula sasuku nabbut ma ōn si Isa. Maka iya maksud na kono' paitu subay naggaw sasuku me' ma si Isa, bo' iyampa sigam bo' na pabing ni Awrusalam, ni manga imam langkaw hi'.”

²² Suga' iya nasihat si Saul pakannōp na peen kōsōg na. Minnihi' manyatakan tōōd pasal si Isa, in iya Almasi iya tapene' uk Tuhan ngantanan parinta na ma manusiya', hangkan manga Yahudi maglahat ma دمشق 'nsa' tau nganjawaban iya.

²³ Taggōl-taggōl peen minnihi' mag-isun manga Yahudi mapatay si Saul, ²⁴ lipara kahakahan iya pasal isun sigam hi'. 'Llaw-sangōm, jiyagahan uk sigam manga lawang

paluwasan min दौरا ian bo' supaya piyatay si Saul. ²⁵ Suga' sangōm peen lahat, biyo si Saul uk manga anak-mulid na pitingko' ma diyōm ambung mehe bo' iyampa tiyonton min dakayo' tandawan tudju ni luwasan kuta' दौरا ian.

Patibaw si Saul ni Awrusalam

²⁶ Sakali itu pahi' si Saul ni Awrusalam. Pag-takka na pahi', pasulay iya palamud ma manga kamuliran si Isa mahi'. Suga' tiyāw sigam ma iya sabab 'nsa' sigam ngahagad in iya mulid si Isa na. ²⁷ Lipara si Barnabas bayi nabangan iya. Bayi iya mo si Saul ni manga aa kawakilan hi'. Bayi patau na isab sigam pasal pakanda' si Saul si Panghu' Isa, ma labayan peen tudju ni Damaskus. Bayi iya kono' bissalahan isab uk si Isa may'an. Biya'-ba' isab uk si Barnabas pasal si Saul 'nsa' tiyāw magnasihāt ma pasal si Isa ma diyōm दौरا Damaskus hi'. ²⁸ Manjari pabōtang si Saul ma manga kamuliran si Isa ma Awrusalam. Lingngan uk na diyōm दौरا ian maka 'nsa' niya' tāw-tāw na nganasihat ma manga aa pasal si Panghu' Isa. ²⁹ Magbissala isab iya sampay magjawab maka manga Yahudi iya asal missala bissala Girik suga' nulay sigam mapatay iya. ³⁰ Tatau peen ian hi' uk manga dawuranakan na bean si Isa, magtuwi sigam bayi mo si Paul itu palud ni Kesareya bo' iyampa pilaus minnihi' tudju ni Tarsus.

³¹ Na, iyampa taga kasannangan manga jamaa si Isa ian ma kalohahan lahat Yahudiya maka ma lahat Jalil, maka mahi' ma lahat Samariya. Tiyabangan sigam uk Nyawa Tuhan hangkan

ngahōgōt iman sigam kamemon. Pasong isab heka sigam, maka pahap tōōd kawul-piil sigam tudju ni Tuhan.

Si Petros mahi' ma lahat Lidda maka Joppa

³² Manjari itu maglangngan na si Petros ngalatag kalahatan. Niya' isab waktu, pahi' iya ni दौरa Lidda nibaw manga aa suku' Tuhan iya maglahat mahi'. ³³ Jari niya' talanggal na mahi' aa iyōnan si Aneyas. Aa itu matay baran na, walun tahun na iya 'nsa' bayi makapunduk min palegehan na. ³⁴ Uk si Petros ni iya, “Aneyas, kaulian na kau uk si Isa Almasi. Papunduk na kau, mōmōsun patuwihan nu iyu!” Magtuwi papunduk si Aneyas itu. ³⁵ Tanda' iya uk manga aa kamemon iya maglahat ma Lidda maka ma lahat Saron ian, bo' papinda manga aa ian magkahagad ma si Panghu' Isa.

³⁶ Na, niya' ma lahat Joppa ian dakayo' danda mulid si Isa, iyōnan si Tabita (ōn na ian bang ma bissala Girik si Dorkas, hati na 'usa'). Danda ian maghinang sadja kahapan, maka nabang ma manga aa miskin. ³⁷ Jari ma waktu ian hi' tawwa' saki si Tabita itu bo' matay na. Tasutsi peen patay na, pibahak iya ma dakayo' bilik ma angkap diyata'. ³⁸ Lahat Joppa ian 'nsa' lawak tōōd min Lidda. Sakali itu, take peen uk manga kamuliran si Isa ma Joppa in si Petros ian ma Lidda, magtuwi sigam noho' duwa lalla pahi' mo lapal ni si Petros. Uk lapal hi', “Pasaut kau kono' paitu.” ³⁹ Pagtau peen si Petros, magtuwi iya magsakap me' ma duwangan ian. Pagtakka na ni Joppa biyo iya pariyata' ni bilik. Jari pigtipunan

iya uk manga kabaluhan danda magpanangis na peen. Pindaan ni iya uk sigam manga badju' maka manga jaket bayi tahinang uk si Dorkas waktu bayi kallum na le'.

⁴⁰ Na, piluwas sigam kamemon uk si Petros min diyōm bilik ian bo' iyampa iya paluhud ni lantay ngamu'-ngamu' ni Tuhan. Puwas na hi' paalōp iya ni patay danda ian. Uk na, "Tabita, papunduk kau!" Sakali pikallat uk si Tabita mata na, bo' punduk iya pag'nda' na ma si Petros.

⁴¹ Piabut uk si Petros tangan na panabang iya bo' makatangge. Puwas na hi' linganan uk si Petros manga aa mangandōl ian maka manga balu bo' songan na si Tabita ni sigam, 'llum na. ⁴² Pasaplag haka pasal kallum si Tabita itu ni aa kamemon ma Joppa ian, hangkan heka mangandōl ma si Panghu' Isa. ⁴³ Taggōl-taggōl kabōtang si Petros ma Joppa ian. Paōkōm iya ma luma' si Simun, aa mag-adjal kuwit hayōp.

10

Si Petros maka si Kornelos

¹ Na, niya' aa ma lahat Kesareya iyōnan si Kornelos. Kapitan iya ma dakayo' baanan sundalu Roma, iya iyōnan "Baanan Itali". ² Aa itu asal me' ma kabayaan Tuhan. Sigam kamemon magtayi'-anak magtaat asal ma Tuhan. Mehe isab panulung si Kornelos ma manga Yahudi bang kasigpitan, maka tuyu' iya nambahayang ni Tuhan. ³ Manjari ma dakayo' 'llaw, manga lisag tallu kohap, niya' magpasalupa ni si Kornelos. Sawa panganda' na ma malaikat min Tuhan

pasōd ni diyōm luma' na missala ni iya. Uk na, "O Kornelos!"

⁴ Piyatong uk na malaikat ian maka tiyāw iya. "Ayi kono', Tuwan?" uk na.

Uk malaikat, "Kapandōgahan uk Tuhan panambahayang nu maka panulung nu ma manga miskin, bo' kiyannal du kau uk na. ⁵ Sohoun manga tindōg nu pahi' ni Joppa ngallo' dakayo' aa iyōnan si Simun iya iyōnan isab si Petros. ⁶ Ian na iya paōkōm ma luma' si Simun, iya mag-adjal kuwit hayōp hi'. Ian luma' na ma bihing tahik." ⁷ Pagpakallo' malaikat hi' bayi halling, linganan uk si Kornelos duwa ipatan na. Linganan isab dakayo' sundalu iya asal tindōg na, aa me' ma kabayaan Tuhan. ⁸ Biyaan sigam tallungan itu uk si Kornelos pasal iya bayi ba'-ba' malaikat hi', bo' iyampa sigam palaus na pahi' ni Joppa.

⁹ Pagsawung, manga waktu lattu na, ma song peen takka tallungan itu ni Joppa, ian si Petros pariyata' ni kapantayan atōp luma' ian nambahayang may'an. ¹⁰ 'Nsa' taggōl, giyōtas si Petros, baya' mangan. Jari itu, pasalta' peen iyadjal kiyakan na, niya' panyata' ni iya. ¹¹ Tanda' na langit paukab maka niya' tanda' na sali' na dagbōs manta mehe tōōd bayi kaingkōtan ma kempat tong na, ian tiyontonan pareyo' ni dunya. ¹² Iya pakandung ma diyōm manta ian ginisan hayōp kamemon, maka manga ayi-ayi maglelehan, maka manga manuk-manuk. ¹³ Jari niya' suwara take uk si Petros halling ni iya, uk na, "Nangge kau, Petros. Numbay kau pay'an bo' kau mangan!"

¹⁴ Suga' nambung si Petros, uk na, "E, Panghu', 'nsa' aku! Sataggōl ku 'llum 'nsa' aku bayi makakakan haram atawa ayi-ayi bayi lammi'."

¹⁵ Take na suwara ian halling pabing, uk na, "Daa iyōnan haram basta tahalal uk Tuhan!"

¹⁶ Salaihi' min tallu bo' iyampa piangkat ayi-ayi ian pabing ni sulga'.

¹⁷ Manjari itu, ma sabu si Petros masi ngannal bang ayi hati na iya bayi tanda' na ian, takka na ni luma' si Simun uk manga aa bayi siyoho' pay'an uk si Kornelos. Ian na sigam ngagad ma bo' lawang ¹⁸ ngalingan. Tiyaw sigam tudju ni luma', uk sigam, "Owa! Niya' baha' pahanti' maiyu aa iyōnan si Simun, iya iyōnan isab si Petros?"

¹⁹ Sasang si Petros masi ngannal bang ayi hati na bayi tanda' na ian, na, halling Nyawa Tuhan ni iya, uk na, "Kehun ba. Iyu niya' tallungan aa meha kau. ²⁰ Nangge na kau bo' kau pareyo'. Daa kau hawal-hawal me' ma sigam sabab aku iya bayi noho' sigam paitu." ²¹ Hangkan pareyo' si Petros bo' uk na ni tallungan ian, "Aku ko' iya aa peha bi. Ayi gawi bi ni aku?"

²² Uk tallungan ian, "Bayi kami siyoho' paitu uk si Kapitan Kornelos. Hap addat na. Magtaat du iya ma Tuhan maka siyanglitan iya uk manga Yahudi kamemon. Bayi iya biyaan uk malaikat min Tuhan, siyoho' ngallo' kau. Jari siyoho' kau pahi' ni luma' na supaya take na bang ayi pamissala nu ma iya." ²³ Manjari tallungan ian bayi siyoho' pasōd uk si Petros, hiyulmat uk na sangōm ian.

Pagsawung peen, magsakap na si Petros me' ma manga aa ian. Niya' isab manga dawuranakan na bean si Isa min Joppa nehean iya. ²⁴ Pagsawung 'llaw, iyampa sigam takka ni Kesareya. Ian asal si Kornelos ngagaran sigam, maka ian isab manga kampung na maka manga panōn na bayi soho' na patipun pay'an. ²⁵ Song peen pasōd si Petros, siyampang iya uk si Kornelos. Paluhud iya ma alōpan si Petros ngahulmat iya. ²⁶ Suga' pitangge iya uk si Petros. "Nangge kau," uk si Petros. "Manusiya' du aku, sali' kau." ²⁷ Magbissala sigam duwangan sabu sigam pariyōm. Ma diyōm peen, heka aa tanda' uk si Petros magtipun may'an. ²⁸ Uk si Petros ni sigam, "Katauhan bi, bang ma agama kami Yahudi, 'nsa' kami makajari maglamud maka bangsa 'nsa' Yahudi. 'Nsa' kami makajari minsan patibaw ni sali' kaam itu. Suga' bayi aku pitau uk Tuhan subay 'nsa' niya' manusiya' bista ku haram atawa lammi'. ²⁹ Hangkan ko', pagka aku killo' uk bi paitu, 'nsa' du aku bayi ngalugat. Suga' tiyaw ta kaam: ayi pangalloan bi aku?"

³⁰ Nambung si Kornelos, uk na, "Niya' na talungallow palabay, manga salaitu dagbōs 'llaw, bayi aku ma diyōm luma' itu nambahayang lisag tallu kohap. Tagha' niya' nangge paharap ni aku dakayo' aa ngillap pamakay na. ³¹ Halling aa hi' ni aku, uk na, 'Kornelos! Take na uk Tuhan iya bayi amu' nu hi', maka kiyannal isab uk na bayi panulung nu ma manga miskin. ³² Sohoun aa nu ni Joppa ngallo' paitu dakayo' aa iyōnan si Simun iya iyōnan isab si Petros. Ian iya paōkōm ma

si Simun, aa mag-adjal kuwit hayōp. Ian luma' na ma bihing tahik.' ³³ Na, iya na hi' poon na hangkan kau bayi kallo' ku paitu magtuwi," uk si Kornelos. "Magsukul isab aku ni kau sabab tiya' na kau ma itu. Maka tiya' isab kami kamemon magtipun ma panganda' Tuhan itu bo' kami pake ma ayi-ayi bayi panohoan kau uk Panghu'."

Pamissala si Petros

³⁴ Na, nagna' si Petros missala ma manga aa ian, uk na, "Buttihi' kamattanan na aku. Bannal tōōd, in manusiya' 'nsa' du pigbidda' uk Tuhan. ³⁵ Sasuku magtaat ma Tuhan sampay ngahinang kabōntōlan, tayima' du uk na minsan ayi bangsa. ³⁶ Katauhan bi lapal iya bayi pisampay uk Tuhan ni bangsa Yahudi, lapal hap pasal kapaghap manusiya' maka Tuhan sabab min bayi tahinang uk si Isa Almasi, iya maka-pagpanghu' asal ma kamemon. ³⁷ Katauhan bi du pasal pakaradjaan bayi piniya' ma kalohahan lahat Yahudiya ian, iya tiyagnaan ma hi' ma lahat Jalil pag-ubus nganasihat si Yahiya pasal pandi tawubat. ³⁸ Katauhan bi pasal si Isa, aa Nasaret. Bayi iya piniyaan Nyawa Sutsi uk Tuhan, maka biyuwanan iya barakat. Bayi iya maglangngan paingga-paingga maghinang hap. Maka sasuku isab bayi ma pangantanan nakura' sayitan kaulian uk na, sabab ian asal Tuhan ma iya. ³⁹ Jari kami itu," uk si Petros, "muwan saksi' ma pasal kamemon bayi tahinang uk si Isa ma lahat Yahudiya sampay mahi' ma Awrusalam. Bayi iya piyatay uk manga aa, liyansang uk sigam ni hag. ⁴⁰ Malayingkan, taabut peen tallum

bahangi min kamatay na, bayi iya pikallum pabing uk Tuhan bo' pandaan na iya ni manga aa. ⁴¹ 'Nsa' aa kamemon bayi pamandaan. Kami sadja, iya tapene' asal uk Tuhan subay naksi' ma pasal si Isa, hati na kami iya bayi magsawu maka iya ma kallum na pabing min kamatay na. ⁴² Siyoho' kami uk si Isa itu magnasihap lapal hap ni manga aa. Siyoho' isab kami naksi' ma pasal si Isa, in iya kabuwanan kapatut uk Tuhan ngahukum ma manusiya' kamemon, ma manga 'llum le' sampay ma manga magpatayan. ⁴³ Iya du kanabi-nabihan kamemon, bayi makasaksi' isab ma pasal na. Iya uk sigam, sasuku mangandōl ma si Isa iyampun du paldusahan sigam sabab min kawasa ōn si Isa."

Manga aa 'nsa' Yahudi piniyaan Nyawa Sutsi

⁴⁴ Salta' peen si Petros missala le', pahōp Nyawa Sutsi ma manga aa ian iya pake ma lapal na. ⁴⁵ Inu-inu manga Yahudi magpangandōl ma si Isa, iya bayi sehe' si Petros min Joppa. Iya hangkan sigam inu-inu sabab pamuwan uk Tuhan Nyawa na Sutsi sampay ma manga aa 'nsa' bangsa Yahudi. ⁴⁶ Take uk sigam di si Kornelos missala manga bahasa saddi maka uk sigam nanglitan Tuhan ma sabab kawasa na. Halling si Petros, uk na, ⁴⁷ "Manga aa itu kaniyaan na Nyawa Sutsi sali' du maka kitabi. 'Nsa' niya' makalāng bang sigam itu piyandi." ⁴⁸ Hangkan sigam siyoho' uk si Petros subay piyandi, paltandaan in sigam ma si Isa Almasi na. Jari itu si Petros iyamu' uk di si Kornelos subay pihanti' ma sigam pila-pilang 'llaw.

11

Ma'-ma' si Petros ma manga jamaa si Isa ma Awrusalam

¹ Sakali itu take uk manga aa bayi kawak-
 ilan maka uk manga dawuranakan bean si
 Isa ma katilibut lahat Yahudiya, pasal manga
 aa 'nsa' Yahudi bayi makatayima' lapal Tuhan.
² Pagtukad peen si Petros pabayik ni Awrusalam,
 magtuwi iya siyaway uk manga Yahudi bean si
 Isa kasehean, aa masi mögbög ma addat sigam
 mag-islam. ³ Uk sigam, "Oy! Kau iyu bayi
 pasöd ni diyöm luma' manga aa 'nsa' mag-islam,
 magsawu maka sigam!" ⁴ Hangkan sigam biyaan
 uk si Petros pasal kahalan na ian kamemon,
 sataggöl min katagna' na.

⁵ Uk na, "Bayi peen aku nambahayang ma
 दौरا Joppa ian, manjari niya' bayi panda' ni
 aku. Niya' tanda' ku sali' manta mehe, ingkötan
 tong na kempat, tiyontonan pareyo' min langit,
 pitöngöd ma töngöd ku. ⁶ Pagliling ku, niya'
 tanda' ku ma diyöm na ian manga hayöp, manga
 sattuwa tawun, manga ayi-ayi maglelehan ma
 tana', maka manga manuk-manuk isab. ⁷ Jari
 niya' suwara take ku halling ni aku, uk na,
 'Nangge kau, Petros. Numbay kau pay'an bo'
 kau mangan.' ⁸ Suga' uk ku, 'E, Panghu!' 'Nsa'
 aku! Sataggöl ku 'llum 'nsa' niya' kiyakan haram
 atawa lammi' bayi palabay min bo' ku!' ⁹ Suga'
 take ku suwara hi' halling pabing min diyöm
 sulga', uk na, 'Daa iyönan haram basta tahalal uk
 Tuhan.' ¹⁰ Salaihi' min tallu bo' iyampa piangkat
 ayi-ayi hi' kamemon pabing ni sulga'. ¹¹ Salta'

peen ian, niya' takka ni luma' paōkōman ku hi' tallungan lalla bayi siyoho' pahi' ni aku min lahat Kesareya. ¹² Jari siyoho' aku uk Nyawa Sutsi subay 'nsa' hawal-hawal me' ma sigam. Bayi aku sehean isab uk manga danakan tabi 'nnōm puhu' itu, aa min Joppa. Pagtakka kami ni Kesareya pasōd na kami kamemon ni diyōm luma' si Kornelos hi'. ¹³ Biyaan kami uk si Kornelos pasal niya' malaikat bayi tanda' na nangge ma diyōm luma' na, missala ma iya. Uk malaikat kono', 'Sohoun aa pahi' ni Joppa ngallo' dakayo' aa iyōnan si Simun, iya iyōnan isab si Petros. ¹⁴ Biyohan kau uk na lapal, maka lappasan du kau sampay manga sehe' nu karaluma' iyu.' ¹⁵ Makatagna' peen aku missala ni di si Kornelos," uk si Petros, "sakali pahōp Nyawa Sutsi ni sigam sali' bayi kahōp ni kitabi tagna'. ¹⁶ Manjari taintōm ku iya bayi halling si Panghu' Isa, iya uk na hi', 'Bohe' iya bayi pamandi manga aa uk si Yahiya, suga' saddi iya pamandi kaam. Pisangōn du Nyawa Sutsi ni diyōm baran bi iyu.' ¹⁷ Na," uk si Petros, "asal pasti' na, iya pamuwan uk Tuhan ma manga aa 'nsa' Yahudi, sali' du maka bayi pamuwan na ma kita Yahudi pagka si Panghu' Isa Almasi iya kahagad ta. Maka aku itu, 'nsa' tasagga' ku Tuhan."

¹⁸ Makake peen manga Yahudi ian ma lapal si Petros hi', 'nsa' niya' panganjawab sigam saddi. Siyanglitan Tuhan uk sigam. Uk sigam, "Bang salaihi' du kahalana, manga kabangsahan 'nsa' Yahudi kabuwanan kahapan du isab uk Tuhan bo' supaya sigam ngalabba min dusa sigam

sampay piniyaan kallum kakkal.”

Manga jamaa si Isa magtipun ma दौरा Antiyuk

¹⁹ Na, ma waktu bayi pamapatay ma si Esteban pulak-palik manga aa magpangandōl ma si Isa pagka sigam liyaugan. Niya' sigam kasehean bayi makasampay ni lahat Pinikiya, ni pu' Kiprus, sampay isab ni दौरा Antiyuk. Niyasihāt uk sigam lapal hap, bo' Yahudi iya pikehan sadja. ²⁰ Suga' niya' sigam kasehean aa min Kiprus maka min Kirini bayi pahi' ni दौरा Antiyuk, bo' magnasihāt sigam lapal hap pasal si Panghu' Isa sampay ni manga aa 'nsa' Yahudi. ²¹ Ian kawasa Tuhan ma pagnasihāt sigam, hangkan heka tōōd manga aa दौरा Antiyuk bayi magkahagad sampay papinda ni si Panghu' Isa.

²² Jari itu take uk manga jamaa si Isa ma Awrusalam pasal ian hi', hangkan si Barnabas bayi pipay'an uk sigam ni दौरा Antiyuk. ²³ Takka peen si Barnabas pay'an ni दौरा Antiyuk, tanda' na iya kamehe tabang Tuhan ma manga aa ian. Magtuwi iya kiyōgan. Pituwahan sigam uk na, siyoho' patōtōg mangandōl ma si Panghu' Isa sampay min diyōm atay sigam. ²⁴ Si Barnabas itu hap addat na. Aa iya kahōpan asal uk Nyawa Tuhan maka kōsōg pangandōl na. Manjari heka aa ma दौरा Antiyuk bayi tabo na mangandōl ma si Panghu' Isa.

²⁵ Puwas na hi', si Barnabas bayi pahi' ni दौरा Tarsus meha si Saul. ²⁶ Tatawwa' na peen, biyo si Saul uk na pabing ni दौरा Antiyuk. Dantahun iya taggōl si Barnabas maka si Saul pabōtang ma

pagtipunan jamaa si Isa may'an, bo' heka tōōd manga aa bayi piyanduan uk sigam duwangan. Bayi ma Antiyuk iya tagna' pangōn “Almasihin” ma manga bean si Isa.

²⁷ Manjari itu, ma timpu hi' du, niya' bayi palud min Awrusalam tudju ni Antiyuk manga aa missala lapal min Tuhan. ²⁸ Niya' dangan min sigam iyōnan si Agabus bayi nangge magpalatun ma pasal waktu siyong, bo' min kawasa Nyawa Sutsi. Uk si Agabus, “Niya' gōtōm song patakka ni kalahat-lahatan kamemon.” (Iya katakka gōtōm itu bayi ma timpu kapagsultan si Sultan Kalaudi, iya sultan Roma mahatinggi.) ²⁹ Hangkan manga kamuliran ma Antiyuk ian bayi nganiyat mabo tulung ni manga dawuranakan ma lahat Yahudiya, pila-pila takowe' uk sigam dangan maka dangan. ³⁰ Na, iya na ko' hi' bayi tahinang uk sigam ma Antiyuk ian. Jari sin ian bayi piyabo ma si Barnabas maka ma si Saul tudju ni manga maas ma katipunan jamaa si Isa ma Awrusalam.

12

Kalaugan pabing

¹ Ma waktu ian hi', nagna' si Sultan Herod ngalaugan manga jamaa si Isa kasehean. ² Niya' dakayo' jamaa ian, iya si Ya'kub danakan si Yahiya, bayi siyoho' piyonggol kok na uk si Herod. ³ Pagsayu si Herod in manga Yahudi ian kasulutan ma hinang na magpaponggol hi', bayi soho' na isab siyaggaw si Petros. Iya waktu

panaggaw ma si Petros bayi pasalta' ma paghinang manga Yahudi, iya 'llaw pagkakan sigam tinapay 'nsa' kalamuran pasulig. ⁴ Tasaggaw peen si Petros, siyoho' iya liyōōn ni diyōm jil uk sultan. 'Mpat baanan sundalu bayi siyoho' nganjagahan si Petros, 'mpat-mpat sigam ma diyōm dambaan. Iya gara' si Herod subay pilabay le' hinang Pangintōman bo' iyampa hiyukum si Petros ma mata mayiran. ⁵ Hangkan si Petros katahanan ma diyōm jil, suga' ian manga aa ma katipunan jamaa si Isa ngamu'-ngamu' tōōd ni Tuhan ma sabab na.

Piluwas si Petros min diyōm jil

⁶ Taabut peen sangōm dahu min 'llaw pamaluwas si Petros uk si Herod ni manga aa, ian si Petros tuwi ma ōtan duwa sundalu. Biyaggōt iya maka duwa bilunggu', maka niya' isab manga sundalu nganjagahan lawang jil ian. ⁷ Sakali itu niya' dakayo' malaikat min Tuhan nangge patagha' sadja ma tōngōd si Petros, maka sawa diyōm jil. Intanan si Petros ma baha na uk malaikat hi', jōgjōg bo' biyati'. "Palakkas kau!" uk malaikat. "Papunduk kau!" Saruun-duun du pakpak bilunggu' min tangan si Petros. ⁸ Uk malaikat ni iya, "Sulugun sintoron nu iyu, maka magtawumpa' kau." Tasulug peen, uk malaikat, "Pakammōsun badju' nu bo' kau me' ma aku." ⁹ Manjari tiyurul malaikat ian uk si Petros tudju paluwas min jil. Suga' 'nsa' kitauhan uk si Petros bang bannal iya hinang malaikat ian atawa 'nsa'. Bang ma pangannal na niya' sadja bayi pamanda' ni iya. ¹⁰ Palabay peen sigam min jaga

dakayo', bo' ni jaga pasunu', jari makaabut na sigam ni tambōl basi' iya ma lawang paluwasan min jil tudju ni दौरا ian. Tambōl ian magtuwi ukaban di na bo' paluwas na sigam. Mangngan sigam ma katahaan dakayo' daddōk ian, jari saruun-duun du malaikat ian pakallo' min si Petros.

¹¹ Pagpakallo' malaikat hi', na iyamboho' tasayu uk si Petros iya bayi talabay na. Uk na, “A, katauhan ku na, bannal-bannal ko' itu. Malaikat hi' bayi du piyabo uk Tuhan malappa aku min diyōm pangantanan si Herod maka min kalaatan kamemon iya kibayaan uk manga Yahudi hinang ma aku.”

¹² Tasayu na peen, magtuwi iya pahi' ni luma' si Mariyam, ina' si Yahya Markus. Heka aa bayi magtipun may'an ngamu'-ngamu' ni Tuhan.

¹³ Kiyuku' uk na lawang ma luwasan bo' niya' ipatan danda iyōnan si Roda pahi' nganda' bang sayi. ¹⁴ Takila na tōōd si Petros. Jari landu' iya kiyōgan, iya poon 'nsa' taukab na lawang dahu.

Gam peen paragan pariyōm pabing bo' maan kasehean na in si Petros ian nangge ma luwasan.

¹⁵ “Oy! Belaw kau!” uk sigam ni si Roda. Suga' biyayik-bayikan uk na, asal bannal ian si Petros. Jari uk sigam, “Malaikat na ko' hi'.”

¹⁶ Bo' si Petros iya 'nsa' parōhōng nguku', hangkan iyukab lawang uk sigam. Pag'nda' sigam ma si Petros, inu-inu tōōd sigam. ¹⁷ Ninyal si Petros, noho' sigam daa hebok bo' iyampa sigam biyaan na bang salaingga uk Tuhan bayi malappa iya min diyōm jil. Uk si Petros, “Bain bi kono' si Ya'kub maka manga danakan tabi

kasehean pasal itu hi'." Puwas na hi' pakallo' iya minnihi' tudju ni tōngōd saddi.

¹⁸ Pagkallat 'llaw peen, mehe kahiluhalaan ma manga sundalu bayi jaga ian pasal maingga na si Petros. ¹⁹ Nguldin sultan Herod, siyoho' peha tōōd si Petros. Suga' 'nsa' iya tatawwa'. Manjari siyumariya uk si Herod manga jaga hi' bo' iyampa iya magpanohoan subay piyatay sigam.

Puwas na hi' palud si Sultan Herod min lahat Yahudiya pahi' ni Kesareya, pabōtang mahi' pila-pilang 'llaw na.

Kamatay si Sultan Herod

²⁰ Ma masa ian ngandugal tōōd si Sultan Herod ma manga aa ma lahat Tira maka ma lahat Sidun, hangkan manga aa min karuwa दौर hi' bayi magbe' paalōp ni si Herod. Dahu biyagay uk sigam si Balastus, dakayo' tindōg sultan pangandōlan, bahasa sigam biyōgbōgan uk na. Manjari pahi' na sigam ni si Herod pamaap, sabab min lahat sultan iya pangalloan sigam kiyakan sigam.

²¹ Sakali itu, taabut peen 'llaw iya bayi tiyugun uk na, makay na si Herod maka pakayan na pagsultan. Ningko' iya ma tingkoan pagsultanan na, maka uk na maluwas bissala na ma aa mahadjana' ian. ²² Ngōlang pakōsōg manga aa ian. "'Nsa' manusiya' iya missala iyu," uk sigam, "suga' dakayo' tuhan!" ²³ Magtuwi si Herod tawwa' bala' uk malaikat Tuhan sabab 'nsa' bayi pamehe na Tuhan. Manjari itu matay iya uk kalōg bayi mangan isi na.

²⁴ Suga' pasaplag na peen lapal Tuhan, maka paheka na peen manga aa mangandōl ma iya. ²⁵ Pagka ubus na uk si Barnabas maka si Saul iya bayi gawi sigam pahi' ni Awrusalam, pabing sigam ni Antiyuk. Biyo uk sigam si Yahiya Markus sehe' sigam.

13

Si Barnabas maka si Saul pene' maka pilangan- *gan*

¹ Na, ma katipunan manga jamaa si Isa ma Antiyuk, niya' manga aa magpalatun lapal min Tuhan, maka niya' isab magpandu' manga lapal na, iya na si Barnabas, si Simiyun iya diyanglay si Itōm, si Lukiyus min Kirini, si Saul, maka si Manaen iya bayi dasuwigan maka Gubnul Herod ma kariki'-diki' sigam le'. ² Manjari itu, ma sabu peen sigam mudji Tuhan maka magpuwasa, missala Nyawa Sutsi ni sigam, uk na, "Pasaddihun bi ma aku si Barnabas maka si Saul iyu, bo' tahinang iya hinang pamahinang ku sigam."

³ Ubus peen uk sigam nambahayang maka magpuwasa, pibōtang uk sigam tangan sigam ma duwangan itu bo' iyampa pilanjal.

Ma pu' Kiprus

⁴ Manjari, pagka si Barnabas maka si Saul itu siyoho' mangngan uk Nyawa Sutsi, palud sigam tudju ni Siluki bo' iyampa sigam tulak minnihi' tudju ni pu' Kiprus. ⁵ Takka peen sigam ni pu' ian, ni kalumaan Salamis, niyasihat uk sigam lapal Tuhan ma diyōm manga kalanggalan

Yahudi. Si Yahiya Markus iya nehean sigam nabang. ⁶ Latag uk sigam kalohahan pu' ian sampay taabut kalumaan iyōnan Papos. Jari niya' talanggal uk sigam may'an aa maghihikmat, ōn na si Bal-isa, bangsa Yahudi. Magnahu'-nahu' iya malatun lapal min Tuhan. ⁷ Magbagay asal si Bal-isa maka si Sirgus Paulus, iya gubnul ma pu' ian. Gubnul itu asal lōm tau na. Na, linganan si Barnabas maka si Saul uk gubnul sabab baya' iya pake lapal Tuhan. ⁸ Suga' siyagga' duwangan itu uk aa maghihikmat ian. (Si Elimas ōn na bang ma bahasa Girik, Bal-isa ma bahasa Hibrani.) Iya poon nagga' si Elimas, sabab 'nsa' iya baya' bang gubnul ian ganta' magkahagad ma lapal Tuhan. ⁹ Suga' pagbayaan si Saul uk Nyawa Sutsi. (Si Saul itu, duwa ōn na. Ōn na dakayo' si Paul.) Manjari piyatong aa maghihikmat ian uk si Paul. ¹⁰ Uk si Paul ma iya, "Anak sayitan! Pangangakkal! Jahulaka! Ayi-ayi makahap sagga' nu sadja. 'Nsa' kau parōhōng mabengkok kalangnganan bannal iya min Tuhan! ¹¹ 'Ndaun," uk si Paul, "takkahan kau bala' min Tuhan buttihi'. Buta du kau, taggōl-taggōl iya 'nsa' kanda' nu sawa 'llaw."

Saruun-duun du tananam uk si Elimas sali' gabun lindōm panganda' na, bo' magsanaw iya meha aa ngambit ma iya. ¹² Pag'nda' ian hi' uk gubnul, magkahagad na iya sabab inu-inu iya bidda' ma pamandu' si Paul pasal si Panghu' Isa.

Takka di si Paul ni Antiyuk mahi' ma lahat Pisiidiya

¹³ Na, tulak di si Paul min Papos tudju ni Perga, dakayo' दौरa ma lahat Pampiliya. Takka peen sigam pay'an, pakallo' si Yahiya Markus min sigam bo' mowe' pahi' ni Awrusalam. ¹⁴ Palanjil si Paul maka si Barnabas min Perga sampay takka na ni Antiyuk, iya Antiyuk mahi' ma lahat Pisidiya. Pag'llaw Sabtu', 'llaw mulliya ma bangsa Yahudi, pasōd sigam ni diyōm langgal Yahudi ningko' may'an. ¹⁵ Niya' biyassa ian min sara' si Muṣa maka min kitab kanabi-nabihan. Puwas na hi' killo' uk manga nakura' langgal di si Paul, uk na, “Manga danakan, bang niya' bissala bi pamatōtōg iman manga aa itu, baya' du kami.”

¹⁶ Nangge si Paul maka uk na ninyal bo' iyampa iya missala ni manga aa hi'. Uk na, “Kaam pagkahi ku bangsa Israil, sampay kaam iya mudji Tuhan min bangsa saddi, kehun bi aku. ¹⁷ Manga ka'mbo'-mboan kami bayi tapene' uk Tuhan, iya asal pagtuhanan kami bangsa Israil. Pimehe uk na bangsa Israil ma masa kamahi' sigam ma lahat Misil, iya 'nsa' lahat sigam. Manjari piluwas sigam uk Tuhan min diyōm lahat Misil ian sabab min kawasa na mehe. ¹⁸ Mpatpu' tahun sigam siyandalan uk Tuhan ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi ian. ¹⁹ Pitu' bangsa bayi pikaat uk Tuhan ma lahat Kanaan, bo' pamasuku' uk na lahat ian ma manga aa suku' na. ²⁰ Ian hi' manga 'mpat hatas maka limampu' tahun taggōl na.

“Puwas na hi',” uk si Paul, “pibōtangan sigam uk Tuhan manga aa maghukum ngantanan pag-parinta sampay taabut ni si Nabi Samwel iya katōbtōban na. ²¹ Puwas na hi', iyamu' uk sigam

sultan magbaya' ma sigam, hangkan pene' uk Tuhan si Saul anak si Kis, tubu' si Benjamin. Bo' si Saul iya pibōtang pagsultanan sigam ma diyōm 'mpatpu' tahun. ²² Manjari si Saul hi' bayi pikalloan uk Tuhan min 'ntan na. Jari si Daud iya piganti' magsultan ma sigam. Iya na itu bayi pamalatun Tuhan ma pasal si Daud hi', uk na, 'Si Daud, anak si Jesse itu, aa makasulut atay ku. Hinang du uk na kamemon kabayaan ku.' ²³ Na," uk si Paul, "min tubu' si Daud asal si Isa, iya pibōtang itu uk Tuhan ngalappas ma bangsa Israil, sali' bayi janji' na ma masa awwal hi'. ²⁴ Ma 'nsa' le' si Isa bayi nagnaan hinang na, si Yahiya bayi magnasihat ma bangsa Israil kamemon. Siyoho' sigam uk si Yahiya itu subay ngalabba min dusa sigam, maka subay piyandi tawubat tanda' in sigam magsusunan bayi dusa sigam. ²⁵ Na, ma song peen ubus uk si Yahiya ayi-ayi bayi pamahinang iya uk Tuhan, missala iya ma bangsa Israil, uk na, 'Bang ma pamikil bi, sayi baha' aku itu? 'Nsa' aku iya agaran bi. Suga' niya' aa dangan pasunu' ni aku. 'Nsa' aku tōp minsan laa ngahubaran ingkōt tawumpa' na.'

²⁶ "Na, manga danakan ku bangsa Israil," uk si Paul, "sasuku kaam panubu' si Ibrahim, sampay kaam min kabangsahan saddi iya mudji ma Tuhan iyu, kitabi ko' iya piniyaan kahapan itu, manjari lappasan du kitabi min hukuman dusa.

²⁷ Manga aa Awrusalam maka manga nakura' sigam, 'nsa' takila uk sigam si Isa, in iya makalappas. 'Nsa' isab tahati uk sigam manga kabtangan iya pigbassa ma diyōm manga langgal Yahudi kahaba'-haba' Sabtu', kabtangan bayi tasulat ma

diyōm kitab uk manga kanabi-nabihan. Suga', minsan 'nsa' tahati uk manga aa Awrusalam, tatuman du uk sigam ayi-ayi bayi tapalatun uk manga nabi hi', pagka si Isa pibōtangan uk sigam hukuman ni kamatay. ²⁸ Minsan 'nsa' niya' tatawwa' uk sigam sababan pamapatay iya, bayi sigam ngamu' ni si Gubnul Pilatu subay iya piyatay. ²⁹ Manjari itu, ubus peen pimattan uk manga aa Awrusalam kamemon bayi tasulat ma diyōm kitab pasal si Isa, pireyo' patay na min hag bayi pamapatayan iya bo' iyampa kiyubul. ³⁰ Suga' pikallum iya uk Tuhan pabayik min kamatay na. ³¹ Jari 'llum peen iya pabing ma pila-pilam bahangi na, daran iya tanda' uk manga aa bayi sehe' na magbe' maka iya, min lahat Jalil le' sampay ni Awrusalam. Jari ma buttihi' manga aa bayi sehe' na hi' makasaksi' na ma pasal na ni manga bangsa Israil.

³² “Na,” uk si Paul, “tiya' kami ma itu masampayan kaam lapal hap. Hati na iya bayi panganjanji' Tuhan ma ka'mbo'-mboan tabi ³³ tatuman na ma kitabi iya panubu' sigam. Sabab tapakallum uk na si Isa min kamatay na. Magmattan tōōd iya bayi tasulat ma diyōm kitab Jabul, ma kalangan karuwa na. Uk Tuhan hi', 'Kau iya anak ku, 'Llaw itu iya patau ku in aku 'mma' nu.'

³⁴ Maka iya na itu isab pigpalatun uk Tuhan ma pasal pamakallum na ma si Isa pabayik min kamatay na, 'nsa' pihalu' ma diyōm gumi. Uk na, 'Buwanan ta kau manga kahapan tantu, iya kahapan bayi janji' ku ma si Daud.'

³⁵ Uk na isab ma ayat saddi, ma kitab Jabul,

“Nsa' pasaran nu ngahalu' ma diyōm gumi soso-
hoan nu sutsi atay na.’

³⁶ Si Daud hi', ma waktu bayi kallum na, bayi makahinang kamaksuran Tuhan. Puwas na hi' matay iya. Takubul iya ma tōngōd bayi pangubulan manga kamaasan na bo' ngahalu' na baran na. ³⁷ Suga' iya aa bayi pikallum uk Tuhan min kamatay na itu, 'nsa' tōōd iya bayi salaihi' baran na. ³⁸⁻³⁹ Na, manga dawuranakan ku,” uk si Paul, “subay katauhan bi tōōd, minsan salaingga uk bi mōgbōgan sara' si Musa 'nsa' du kaam makapuwas min dusa. Suga' sasuku kaam mangandōl ma si Isa, puwas na kaam min dusa bi kamemon, Hangkan lapal pasal si Isa itu niyasihatan kaam bo' katauhan bi niya' kaampunan dusa bi. ⁴⁰ Na, kamaya'-maya' kaam bo' 'nsa' patakka ni kaam iya bayi tasulat uk kanabi-nabihan, iya uk na,

⁴¹ 'Kaam mangudju' iyu, 'ndaun bi ba!

Painu-inuhan ta kaam tōōd bo' kaam magmula,
uk Tuhan.

Sabab niya' hinang ku ma waktu kallum bi le',
Hinang 'nsa' kahagad bi, minsan kaam pihati-
han.’ ”

Minnihi' ubus si Paul.

⁴² Jari itu, paluwas peen si Paul maka si Barnabas min langgal hi', siyoho' sigam uk manga aa ian pabing pahi' ma Sabtu' bayik missala le' ma pasal ian hi'. ⁴³ Pakallo' peen isab manga aa bayi min langgal hi', heka manga aa bayi paturul ma si Paul maka si Barnabas, manga bangsa Yahudi maka manga aa bangsa saddi me' na ma agama

Yahudi. Bissalahan manga aa ian uk di si Paul, siyoho' sigam patōtōg ma tatabangan Tuhan.

⁴⁴ Pagsabtu' bayik peen, agōn kamemon manga aa min दौरा Antiyuk ian magtipun pay'an pake ma lapal Tuhan. ⁴⁵ Suga', pag'nda' manga Yahudi kasehean ma baanan aa katipunan ian, magtuwi sigam ngimbu ma si Paul, hangkan jiyawab bissala uk sigam. Pihallingan isab iya laat. ⁴⁶ Suga' paisōg gam peen si Paul maka si Barnabas missala. Uk na ma manga aa maghalling laat hi', "Kaam manga Yahudi wajib liyapalan palman Tuhan dahu. Suga', pagka sulak bi palman itu bo' 'nsa' kaam mista di bi manga in kaam tōp du piniyaan kallum taptap ni kasaumulan, hangkan kami ngalabba du min kaam bo' pinda magnasihat ni manga kabangsahan saddi. ⁴⁷ Sabab iya du itu isab panohoan Tuhan ma kami, uk na, 'Sali' kaam sapantun sawa pibōtang uk ku pamasawa manga kabangsahan saddi, Supaya makaabut lapal itu ni 'mpat pidju alam, hati na in manusiya' kamemon makajari lappasan.' "

⁴⁸ Take peen bissala itu uk manga aa bangsa saddi, magtuwi sigam kiyōgan bo' siyanglitan uk sigam lapal Tuhan. Manjari magkahagad na ma si Isa sasuku tapene' uk Tuhan piniyaan kallum taptap ni kasaumulan.

⁴⁹ Patanyag na peen lapal Tuhan ma kalohahan lahat ian. ⁵⁰ Suga' manga pagnakuraan ma दौरा Antiyuk ian maka manga danda bangsahan 'nsa' Yahudi, iya magtaat ni Tuhan, bayi pilingōg uk manga Yahudi. Siyoho' sigam nagga' si Paul

maka si Barnabas, hangkan sigam duwangan bayi pikallo' uk manga aa ian min jadjahan hi'.
⁵¹ Sakali piyaspasan uk di si Paul bagunbun min nayi' sigam, saksi' in sigam papuwas na min manga aa ma lahat hi'. Puwas na hi' palanjaj sigam tudju ni lahat Ikuni. ⁵² Suga' manga kamuliran si Isa ma दौर Antiyuk hi' kiyōgan makalandu', maka kahōpan isab uk Nyawa Sutsi.

14

Ma दौर Ikuni

¹ Salaihi' isab kahalan na ma Ikuni. Si Paul maka si Barnabas bayi pasōd ni diyōm langgal Yahudi magnasihāt. Hantap tōōd bissala sigam hangkan heka aa tōōd, manga Yahudi maka manga aa bangsa saddi, bayi magkahagad ma si Isa. ² Suga' manga Yahudi may'an, iya 'nsa' baya' magkahagad, bayi missalahan manga aa 'nsa' Yahudi maka bayi malaat atay sigam tudju ni manga aa sasuku magkahagad ma si Isa.

³ Taggōl-taggōl iya kahanti' di si Paul ma Ikuni. 'Nsa' niya' taw sigam missalahan manga aa pasal si Panghu' Isa. Maka si Isa bayi maniyaan sigam kawasa pangahinang sigam manga hinang makainu-inu maka manga paltandaan, pimattan in lapal sigam pasal tabang na bannal sadja. ⁴ Bahagi' duwa manga aa ma दौर hi'. Niya' sigam kasehean bayi mōgbōgan manga Yahudi, niya' isab kasehean mōgbōgan di si Paul. ⁵ Jari mag-isun manga aa bangsa saddi maka manga Yahudi, sigam maka pagnakuraan sigam. Iya pig-isun uk sigam subay ngalaugan di si Paul, manga ngahiyak maka batu. ⁶ Pagkatauhan peen

pag-isun itu uk di si Paul magtuwi sigam lahi karuwangan tudju ni lahat Likauna. Mahi' peen, taabut uk sigam दौर Listara maka दौर Derbe, sampay manga kalumaan ma katilibut ian hi'.
 7 Bo' niyasihat uk sigam may'an iya lapal hap pasal si Isa.

Ma दौर Listara

8 Sakali itu niya' ningko' ma दौर ian aa tongka' nayi' na min kariyasali na. 'Nsa' iya bayi makalangngan sataggōl min kapag-anak na.
 9 Pake tōōd aa itu ma bissala si Paul. Piyatong iya pahap uk si Paul, bo' tasayu uk si Paul in aa itu taga pangandōl ma si Isa in iya kaulian du uk na.
 10 Manjari pitanōg uk si Paul suwara na, uk na, "Nangge na kau pabōntōl!" Magtuwi patulahad aa ian nangge maka uk na mangngan.

11 Pag'nda' baanan aa ian ma bayi tahinang uk si Paul magtuwi sigam ngōlang ma sali' paghalling sigam Likauna. Uk sigam, "Mag-pasalupa manga tuhan ni manusiya'. Tiya' na sigam pareyo' ni kitabi." 12 Iya pangōn manga aa ian ma di si Paul ōn tuhan sigam. Si Barnabas iya iyōnan si Siyus, maka si Paul iyōnan si Hermes sabab iya na aa magbibissala. 13 Iya luma' pangaharapan sigam tuhan Siyus, ian min luwasan lawang दौर. Manjari imam iya maghinang ni si Siyus bayi ngangguyud manga sapi' lalla tudju paluwas maka bayi mo manga tohan sumping. Imam itu maka kahekahan aa ian baya' numbay sapi' pangahulmat sigam ma di si Paul.

¹⁴ Suga' pagkatau si Barnabas maka si Paul bang ayi song hinang uk manga aa ian magtuwi geret uk sigam sammek sigam, tanda' in sigam 'nsa' baya' salaihi'. Sakali paragan sigam ni tangnga' pagtipunan aa ian maka uk sigam ngōlang. ¹⁵ Uk di si Paul hi', "Manga tuwan! Angay salaiyu paghinang bi ma kami? Manusiya' du kami sali' kaam. Iya poon kami paitu lapal hap, pama' kami ma kaam supaya kaam pataikut min pagtuhanan bi iyu iya 'nsa' niya' kapusan na. Tiya' kami bayi paitu bo' kaam papinda ni Tuhan 'llum, iya bayi mapanjari langit maka tana' maka tahik sampay kakaya'-kayaan na kamemon. ¹⁶ Bayi ma masa awwal hi' pisaran uk Tuhan manga kabangsa-bangsahan kamemon me' ma ayi-ayi kabayaan sigam. ¹⁷ Suga' sataggōl min awwal hi' niya' na peen saksi' in iya asal Tuhan. Iya saksi' hi' manga kahapan iya tahi-nang na peen uk na. Pimuwan uk na ulan, pimuwan na isab manga buwa' ma tiyanōm bi bang taabut bulan na. Piniya' uk na kiyakan bi, maka pilasig uk na manga atay bi." ¹⁸ Salaihi' iya pamahati di si Paul ma baanan aa ian, suga' 'nsa' sigam agōn pake. Subay magkulban le' ma sigam.

¹⁹ Manjari itu niya' takka ni दौर Listara hi' manga Yahudi bayi min Antiyuk ma Pisidiya maka niya' min Ikuni. Jari tabo-bo uk sigam manga aa heka ian, bo' pighiyak si Paul uk sigam maka batu. Puwas na hi' giyuyud iya uk sigam tudju paluwas min kalumaan ian pagka kibā' matay na iya. ²⁰ Suga' kapagtipunan peen si Paul uk manga bean si Isa, magtuwi iya nangge bo'

pabing ni diyōm दौरa. Pagkallat 'llaw dakayo', palanjal iya maka si Barnabas tudju ni Derbe.

Pabayik di si Paul ni Antiyuk ma Siriya

²¹ Makamahi' peen sigam ma Derbe, niyasihat uk sigam lapal hap ni manga aa mahi', bo' heka aa tabo uk sigam me' ma si Isa, Puwas na hi', pabing sigam ni Listara, bo' palaus ni Ikuni bo' na isab palaus ni Antiyuk iya ma lahat Pisidiya hi'. ²² Pihōgōt uk di si Paul iya iman manga bean si Isa ma manga दौरa iya pahapitan sigam ian. Siyoho' sigam patōtōg mangandōl ma Tuhan. Uk pandu' di si Paul, "Subay heka katiksaan kalabayan ta bo' iyampa kita pisōd ni diyōm ōkōman pagparinta Tuhan." ²³ Niya' aa biyōtang uk sigam pagmaasan manga jamaa si Isa Almasi, maingga-maingga niya' lahat pagtipunan sigam. Magpuwasa di si Paul sampay ngamu'-ngamu' ni Tuhan bo' iyampa pijagahan uk na manga aa ian ma Tuhan, iya pangandōlan na uk sigam.

²⁴ Talabay peen lahat Pisidiya uk di si Paul, takka sigam ni Pampiliya. ²⁵ Palanjal isab ni दौरa Perga, bo' niyasihat uk sigam lapal Tuhan may'an. Puwas na hi' palud sigam tudju ni Attali. ²⁶ Jari tulak sigam minnihi' pabing ni Antiyuk. Ma Antiyuk asal sigam bayi pijagahan ni Tuhan dahu, iyamuan tatabangan na ma song peen tulak magnasihat lapal hap. Maka buttihi' taubus na uk sigam hinang sigam hi'.

²⁷ Makarunggu' peen sigam ni Antiyuk, pitipun uk sigam manga jamaa si Isa may'an. Biyaan sigam uk di si Paul kamemon bayi tahinang uk na maka si Barnabas, deyo' bayi min Tuhan.

Biya'-ba' isab uk sigam pasal manga bangsa 'nsa' Yahudi kabuwanan lawang na uk Tuhan bo' supaya sigam makapagkahagad isab ma si Isa. ²⁸ Taggōl di si Paul paralahat may'an ma manga bean si Isa ma Antiyuk.

15

Palkala' ma Awrusalam

¹ Manjari itu niya' manga aa takka ni Antiyuk bayi min lahat Yahudiya, bo' piyanduan uk sigam manga bean si Isa ma Antiyuk. Uk sigam, "Nsa' kaam makajari liyappasan bang kaam 'nsa' pig-islam sali' panohoan sara' si Musa!"

² Jiyawab tōōd manga aa ian uk si Paul maka si Barnabas, biyo maglugat ma sabab pamandu' sigam salaihi'. Hangkan ko', si Paul maka si Barnabas maka manga aa Almasihin kasehean min Antiyuk ian giyaraan pahi' ni Awrusalam. Siyoho' sigam mo manga aa kawakilan maka manga pagmaasan may'an magbissala pasal palkala' ian hi'.

³ Na, pilanjat di si Paul uk manga pagtipunan jamaa ma Antiyuk ian. Palabay peen sigam min lahat Pinikiya maka min Samariya, biya' uk sigam may'an pasal manga bangsa 'nsa' Yahudi makapinda na ni Tuhan. Landu' kiyōgan manga bean si Isa, pagtake sigam ma lapal di si Paul itu.

⁴ Pagtakka sigam pahi' ni Awrusalam, siyagina sigam uk katipunan jamaa si Isa mahi', sampay uk manga aa kawakilan maka manga kamaasan. Biyaan sigam uk di si Paul pasal kamemon bayi tahinang uk sigam deyo' bayi min Tuhan.

⁵ Suga' niya' manga Parisi mangandōl ma si Isa

bayi nangge missala. Uk sigam, “Manga aa mangandōl ma si Isa min bangsa saddi ian subay pig-islam dahu, maka subay sigam mōgbōg isab ma sara' si Musa.”

⁶ Jari magtipun manga aa kawakilan maka manga kamaasan mikil-mikil pasal palkala' ian.

⁷ Taggōl-taggōl peen uk sigam magbissala, nangge si Petros missala. Uk na, “Kaam manga dawuranakan ku, katauhan bi du: ma waktu palabay ian bayi aku tapene' uk Tuhan min diyōman bi, siyoho' magnasihap lapal hap ni manga kabangsahan saddi, iya 'nsa' Yahudi, bo' supaya sigam makake sampay magkahagad.

⁸ Jari Tuhan, iya makatau bang ayi ma diyōm atay manusiya', bayi muwan Nyawa Sutsi ma kabangsahan saddi sali' bayi pamuwan na ma kitabi, tanda' palsaksian in iya kasulutan na ma sigam. ⁹ Sigam ian maka kitabi 'nsa' pipagbidida' uk Tuhan. Iyampun uk na manga dusa sigam ma sabab pangandōl sigam ma si Isa, sali' du maka kitabi. ¹⁰ Na,” uk si Petros, “angay subay parugal bi Tuhan. Sabab iyu pahunitan bi na peen manga aa pagka soho' bi mōgbōgan manga panohoan iya bayi 'nsa' tahinang uk ka'mbo'-mboan tabi, maka 'nsa' isab tahinang tabi? ¹¹ Daa na. Mangandōl kitabi ma si Panghu' Isa bo' lappasan kitabi sabab min ase' na maka lasa na. Damikkiyan na isab manga aa min kabangsahan saddi ian.”

¹² Minnihi' patammun manga aa magtipun ian kamemon pasalta' sigam pake ma pama' si Barnabas maka si Paul pasal manga paltandaan maka manga hinang makainu-inu kamemon iya

bayi tahinang uk sigam ma diyōman manga kabangsahan 'nsa' Yahudi hi', deyo' bayi min Tuhan.

¹³ Ubus peen sigam ma'-ma', paganti' si Ya'kub missala. "Kaam dawuranakan ku," uk na, "aku na iya kehun bi. ¹⁴ Bayi kaam pihati uk si Simun itu sini' pasal katagna' Tuhan bayi mandaan pagparuli na ma manga bangsa 'nsa' Yahudi. Sabab niya' manga aa bayi pene' na min sigam hinang aa suku' Tuhan. ¹⁵ Mag-uyun du bissala si Simun hi' maka bayi tasulat uk manga kanabinabihan ma masa awwal hi'. Iya na itu bayi tasulat ma diyōm kitab, iya uk na,

¹⁶ 'Puwas itu, uk Tuhan, pabing du aku, bo' patangge ku luma' si Daud pabing (hati na bawi' ku pagsultanan na.) Bangun ku pabayik, batuk ku pagdayaw na malarak hi'.

¹⁷ Manjari peha aku uk aa kamemon min manga bangsa saddi, Sigam 'nsa' Yahudi kamemon, sasuku bayi talingan ku hinang aa suku' ku.

¹⁸ Iya na itu pamalatun Tuhan, iya bayi pitau uk na min masa awwal le'.'

¹⁹ "Na," uk si Ya'kub, "bang ma aku, daa subay sasaw tabi manga aa min kabangsahan saddi iya papinda na itu me' ma Tuhan. ²⁰ Suga' subay sigam pabohan tabi sulat maan sigam salaitu sadja: daa sigam subay mangan ayi-ayi paglabōt ni manga tau-tau iya pagtuhanan aa, daa sigam subay maghinang kalaatan danda maka lalla, daa sigam subay mangan hayōp bayi pikkōl, maka daa subay mangan laha'.

²¹ Iya na hi', sabab sataggōl min masa awwal in panohoan sara' si Musa bayi pignasihāt asal ma manga दौरā kamemon, biyassa isab ma diyōm kalanggal-langgalan tabi kamemon sakahaba' Sabtu'."

Sulat ni manga bean si Isa min kabangsahan saddi

²² Manjari magkagaraan manga aa kawakilan maka manga kamaasan maka manga jamaa ian kamemon, subay niya' manga aa min diyōman sigam pene' bo' pipahi' ni Antiyuk, pisehe' ma si Paul maka si Barnabas. Jari iya pene' ian si Judas Barsabas maka si Silas. Duwangan itu asal pig-addatan uk dawuranakan sigam bean si Isa.

²³ Niya' isab surat piyabo ma sigam, iya uk na hi', "Surat itu deyo' min kami dawuranakan bi, manga aa kawakilan maka kamaasan ma itu ma Awrusalam. Pisampay itu ni kaam manga dawuranakan kami min manga bangsa saddi iya maglahat maiyu ma Antiyuk, ma Siriya, sampay manga ma Silisi.

²⁴ Take kami niya' kono' manga lalla min-nitu min diyōman kami bayi paiyu masusa kaam sampay nasaw pikilan bi ma sabab pandu' sigam. Suga' 'nsa' min panohoan kami iya hangkan sigam mandu' salaihi'.

²⁵ Hangkan kami bayi mag-isun kamemon subay kami mene' manga aa ma itu bo' siyoho' paiyu ni kaam. Jari pasehe' kami sigam ma si Barnabas maka ma si Paul, bagay kami kilasahan, ²⁶ di si Paul itu bayi magmalilla' ma kallum sigam ma sabab

Panghu' tabi si Isa Almasi. ²⁷ Manjari tiya' na si Judas maka si Silas, bayi soho' kami paiyu pabaran ni kaam maan kaam ayi-ayi bayi tasulat kami itu. ²⁸ Sabab Nyawa Sutsi maka kami itu dauyunan du, subay kaam 'nsa' pihunitan liyu min manga panohoan itu, iya wajib bine': ²⁹ daa kaam mangan ayi-ayi bayi paglabōt ni manga tau-tau iya pagtuhanan aa, daa kaam mangan laha', daa kaam mangan hayōp bayi pikkōl, maka daa na isab kaam maghinang kalaatan danda maka lalla. Bang hallian bi hi', makahap du. Mura-murahan, wassalam."

³⁰ Jari itu pilangngan manga aa mo sulat ian tudju ni Antiyuk. Takka peen sigam pay'an, pitipun uk sigam manga aa dajamaa may'an bo' siyongan sulat ni sigam. ³¹ Pagbassa sigam sulat ian magtuwi sigam kiyōgan tōōd, sabab sulat ian makahōgōt atay sigam. ³² Na, si Judas maka si Silas itu aa asal magpalatun lapal Tuhan. Jari taggōl pagnasihāt sigam ma manga bean si Isa ma Antiyuk ian, mahōgōt maka makōsōg pangandōl sigam. ³³ Taggōl-taggōl peen uk di si Judas pahanti' may'an, pipowe' na sigam uk manga bean si Isa may'an. "Mura-murahan, bang peen kaam salamāt," uk sigam. Manjari mowe' pabing di si Judas ni bayi manoho' sigam. ³⁴ (Suga' si Silas pataggōl le' may'an.)

³⁵ Sampay si Paul maka si Barnabas pahanti' le' may'an ma Antiyuk. Magbe' sigam maka baanan aa kasehean magpandu' maka magnasihāt lapal Tuhan.

Magbutas si Paul maka si Barnabas

³⁶ Puwas peen manga pilam bahangi, halling si Paul ni si Barnabas, uk na, “Sung kita patibaw pabing ni manga dawuranakan ta bean si Isa ma karairahan kamemon bayi pagnasihatan ta lapal Tuhan hi'. 'Nda' ta bang salaingga kahalan sigam.” ³⁷ Si Barnabas ian baya' mo si Yahiya Markus pasehe' ma sigam, ³⁸ suga' bang ma bistahan si Paul si Markus itu 'nsa' tōp pasehe', sabab bayi iya ngalabbahan sigam bayi mahi' le' ma Pampiliya. 'Nsa' iya bayi makatatas naban-gan sigam sampay ubus hinang sigam. ³⁹ Mehe paglugat sigam hangkan sigam magbutas na. Si Barnabas bayi mo si Markus bo' tulak sigam duwangan tudju ni pu' Kiprus. ⁴⁰ Si Paul iya bayi mene' si Silas sehe' na. Song peen sigam pakallo' min Antiyuk, pijagahan sigam ma Tuhan uk manga bean si Isa may'an bo' sigam kaniyaan tatabangan na. ⁴¹ Pakallo' peen si Paul minnihi' palabay iya min lahat Siriya maka min lahat Silisi. Maingga-maingga lahat niya' manga jamaa si Isa magtipun, pihōgōt uk na pangandōl sigam.

16

Si Timuti magbe' na ma si Paul maka si Silas

¹ Manjari palanjal si Paul tudju ni Derbe maka ni Listara. Niya' ma Listara dakayo' bean si Isa iyōnan si Timuti. Ina' na bangsa Yahudi mangandōl ma si Isa, 'mma' na bangsa Girik. ² Si Timuti itu bissalahan hap uk manga bean si Isa kamemon, iya ma Listara maka ma Ikuni ian. ³ Baya' na si Paul mo iya sehe'

na ma palangnganan suga' kitauhan uk manga Yahudi kamemon ma jadjahan ian hi' in 'mma' si Timuti bangsa Girik. Hangkan iya pig-islam dahu uk si Paul bo' 'nsa' tasaway uk manga Yahudi. ⁴ Na, mangngan na di si Paul ni manga kalahat-lahatan bo' biyaan uk sigam manga bean si Isa may'an pasal kagaraan bayi min manga aa kawakilan maka manga kamaasan ma Awrusalam. Siyoho' manga bean ian me' ma kagaraan hi'. ⁵ Jari itu pahōgōt na peen pangandōl manga jamaa si Isa iya magtipun-tipun ma kalahatan ian, maka pasong isab heka sigam kahaba'-haba' 'llaw.

Niya' panda' ni si Paul

⁶ Na, iyuntas uk di si Paul lahat Pirigiya maka lahat Galatiya, sabab 'nsa' sigam diyulan uk Nyawa Sutsi, 'nsa' siyoho' magnasihap lapal Tuhan may'an ma kalingkal lahat Asiya. ⁷ Taabut peen tōbtōban lahat Misiya, pasulay sigam palanjat ni lahat Bitiniya suga' 'nsa' sigam diyulan uk Nyawa si Isa. ⁸ Hangkan sigam palabay min tangnga' lahat Misiya ian sampay palud na tudju ni Torowas. ⁹ Manjari itu, ma Torowas peen bo' sangōm na, niya' bayi panda' ni si Paul. Tanda' na aa min Makidunya mikita-bang ma iya. Uk aa itu, "Paitu kau parambiya' ni Makidunya bo' kami tabangun!" ¹⁰ Ubus peen si Paul bayi makanda' ian hi', magtuwi kami magsakap tulak ni Makidunya, sabab tasayu kami in kami siyoho' du uk Tuhan nganasihat lapal hap pasal si Isa ni manga aa may'an.

Si Lidiya papinda me' ma si Isa

¹¹ Tulak peen kami min Torowas ian, magtuwi kami tudju ni pu' Samoterak. Pagkallat 'llaw peen, pauntas isab kami min pu' ian hi' tudju ni Neyapoles. ¹² Pagtakka kami ni Neyapoles patukad kami tudju ni Pilipi, दौरा मेहे मा कालङ्काल माकलदुन्या इअ, पागलाहान बाङ्गा रोमा इअ. पाहान्ती' कमी माय'अन पला-पलङ्ग 'ल्लव ना. ¹³ पागसबतु' पालुवास कमी मलन दौरा इअ तुदुऑ नल बलहलङ्ग सपा', सलबल मा तूकूरेअन कमी नलया' दु पागसलबाहायङ्गलन मलङ्गा याहुदु माय'अन. नलङ्को' कमी माय'अन मलसललहलन मलङ्गा करलदलहलन इया पलतलपुन माय'अन. ¹⁴ नलया' दलङ्गलन मलन मलङ्गा दलदल बायल पलके इअ इयूनेअन सल ललदुया, दलदल मलन दौरा तलतरल. इया उसाहा नल मलगलतु कलकलना' तललुक, कलकलना' हललङ्गलन. दलदल इतु मलगतात असल मा तुहलन. सललता' इया पलके मा कमी, कलबुवलनलन इया पलकललन उक सल पलङ्गहु' इसा बो' कलहलगलद उक नल बलससलल सल पलल. ¹⁵ जरल पलयांदल दु सल ललदुया मलका मलङ्गा सेहे' नल करललुमा', पलसलकसललन इन सलगलम मा सल इसा नल. पुवलस नल हल' सलयाहु' कमी उक सल ललदुया पाूकूमेअन मा इया. उक सल ललदुया, “बाङ्ग अकु तलबलसलतल बल मलङ्गलदूलेअन नल सलबलनल-बलनलल मा सल पलङ्गहु' इसा, पलतु कललम पाूकूमेअन मा लुमा' कु.” जरल तलूगेअस कमी उक नल.

Sl Paul जलनल मा दौरा पललपल

¹⁶ मलनजरल इतु, मा ललबललन पेअन कमी तुदुऑ नल पागसलबाहायङ्गलन हल', नलया' तललङ्गलल कमी दलकलया' दलदल बलनयागल'. सलयाूरेअन इया सलयातलन हलङ्कलन इया तललस. हेका पाउनुतङ्गलन मलङ्गा अल दलपु दलदल इअन सलबलल मलन तललस नल. ¹⁷ पलतुरलल नल पेअन इया मा कमी मलका सल पलल, मलका उक नल नलङ्गललन. उक नल, “मलङ्गा अल इतु सलसुहुअन तुहलन

Mahatinggi! Sigam iya ngalapal ma kaam bang salainga kalappas bi!”

18 'Nsa' parōhōng paglingan na salaihi' pila-pilang 'llaw. Gana-gana paddi' pikilan si Paul, hangkan iya palingi' ni danda ian bo' halling ni sayitan. Uk na, “Min kawasa ōn si Isa Almasi, soho' ta kau paluwas min danda iyu!” Saruunduun du paluwas sayitan hi', bo' danda ian 'nsa' na makatalus.

19 Pag'nda' peen manga aa dapu danda ian in iya 'nsa' na kapanguntungan sigam, magtuwi siyaggaw uk sigam si Paul maka si Silas. Giyuyud sigam pay'an ni manga pagnakuraan, ian ma halaman दौर. 20 Biyo sigam ni manga aa ngantan sara' bangsa Roma bo' iyampa sigam tiyuntutan uk manga aa dapu danda ian. Uk sigam, “Manga aa itu ngahinang sadja kasasawan ma lahat tabi. Bangsa Yahudi ko' sigam. 21 Pamandu' uk sigam manga addat 'nsa' tawwa' bang ma sara' kami. Bangsa Roma du kami. 'Nsa' kami wajib nayima' atawa ngahinang manga addat salaihi'.” 22 Manjari palamud manga aa iya magtipun-tipun may'an bo' me' nguntara ma di si Paul. Hiyurusan manga sammek si Paul maka si Silas uk manga aa ngantan sara' ian bo' siyoho' sigam liyapdōsan. 23 Ubus peen sigam bayi kalapdōsan tōōd, liyōōn sigam ni diyōm jil. Iya tunggu' jil ian siyoho' uk manga aa ngantan sara' ian subay mahōgōt tōōd tambōl na. 24 Pagtake panohoan itu uk tunggu', magtuwi liyōōn uk na di si Paul ni tangnga'-tangnga' jil bo' iyampa gallangan na nayi' sigam maka papan mehe.

²⁵ Jari itu, manga tōnga' bahangi peen, nambahayang si Paul maka si Silas maka magkalangan isab manga kalangan pamudji Tuhan. Kake ma sigam manga pilisu kasehean. ²⁶ Tagha' sadja niya' linug mehe, jōgjōg papagan jil ian. Saruun-duun du paukab tambōl ian kamemon, pakpak du isab manga bilunggu' min pilisu ian kamemon. ²⁷ Bati' tunggu' jil, bo' pag'nda' na manga tambōl jil ukab na, pangannal na hi' makalappa manga pilisu. Ngahella' iya magtuwi kalis na, arak mapatay di na. ²⁸ Suga' ngalingan si Paul pakōsōg, uk na, “Daa kau ngamula di nu! Tiya' du kami kamemon.”

²⁹ Ngalingan tunggu' ian ngamu' palitaan bo' pasaut pariyōm. Pakappang iya midpid ma tōngōd nayi' si Paul maka si Silas. ³⁰ Sakali iyambit sigam uk na paluwas bo' iyampa sigam tiyaw uk na. “Manga tuwan,” uk na, “ayi subay hinang ku bo' aku lappasan?”

³¹ Uk di si Paul, “Mangandōl kau ma si Panghu' Isa, bo' lappasan du kau sampay manga sehe' nu karaluma'.” ³² Puwas na hi' niyasihati uk sigam lapal Tuhan ni tunggu' jil ian sampay ni aa kamemon ma diyōm luma' na hi'. ³³ Jari ma waktu hi', lōm bahangi peen, biyo sigam paluwas uk tunggu' jil bo' kosean na pali' sigam. Jari piyandi tunggu' ian dalumaan uk di si Paul, tanda' in sigam ma si Isa na. ³⁴ Puwas na hi' si Paul maka si Silas bayi biyo uk tunggu' hi' pariyata' ni luma' na, bo' piyakan sigam uk na. Landu' sigam kiyōgan karaluma' ian sabab Tuhan iya pangandōlan na uk sigam.

³⁵ Pagkallat 'llaw peen, magpanohoan manga aa ngantan sara' ma manga pulis, siyoho' mo lapal pahi' ni jil. Uk lapal hi', "Palappahun na manga aa iyu." ³⁶ Biyaan isab si Paul uk jaga jil, uk na, "Magpanohoan na manga aa ngantan sara' in kau maka si Silas makajari na piluwas. Wajib na kaam pakallo', bang peen kaam salamat isab," uk na.

³⁷ Suga' uk si Paul ni manga pulis ian, "Bayi kami liyapdōsan uk sigam diaw ma mata mayiran, minsan kami 'nsa' bayi siyumariya. Bo' peen aa Roma du kami. Diyasōk isab kami ni diyōm jil. Bo' baya' na isab sigam maluwas kami ma 'nsa' niya' makatauhan iya. 'Nsa' makajari," uk si Paul. "Manga aa ngantan sara' hi' subay magbaran paitu maluwas."

³⁸ Biya' ian hi' uk manga pulis ni manga aa ngantan sara' Roma. Pagtake sigam niya' katarangan di si Paul in sigam bangsa Roma, tiyāw sigam ³⁹ hangkan pay'an ni di si Paul pamaap. Puwas na hi' biyo di si Paul uk manga aa ngantan sara' hi' paluwas min jil bo' iyamu' sigam pakallo' min दौर hi'. ⁴⁰ Manjari pay'an si Paul maka si Silas ni luma' si Lidiya. Mag'nda' sigam maka bean si Isa may'an, bo' halling di si Paul ni sigam supaya hōgōt atay sigam. Puwas na hi' pakallo' na di si Paul minnihi'.

17

Ma दौर Tessaloneka

¹ Manjari itu talabay na uk di si Paul दौर Ampipoles maka Apollon, bo' iyampa takka ni दौर Tessaloneka. Niya' may'an dakayo' langgal

Yahudi. ² Pahi' si Paul ni diyōm langgal itu sabab iya na asal kabiyaksahan na. Tallu Sabtu' iya pagnasihahat na maka manga aa may'an pasal pamandu' ma diyōm kitab. ³ Pihatihan sigam uk na, tiyoan sigam sabannal-bannal min diyōm kitab in si Almasi subay makalabay kabinsanaan maka piyatay, maka subay pikallum pabing min kamatay na. Uk si Paul, "Si Isa iya pagnasihahat ku itu ma kaam, iya na si Almasi, iya pene' uk Tuhan magpamarinta." ⁴ Manga Yahudi kasehean ian bayi tabo magkahagad sampay palamud na ma si Paul maka si Silas. Maka heka isab manga bangsa Girik palamud, aa magtaat asal ni Tuhan. Heka isab manga danda bangsahan bayi palamud.

⁵ Suga' ngimbu manga Yahudi kasehean, hangkan pipagtipun uk sigam manga aa bulaug, aa 'nsa' niya' kasuddahan na iya maglangnganan sadja ma karaddōk-daddōkan. Heka peen sigam magpun, pihiluhala' दौरa ian uk sigam. Siyōd luma' si Jason uk sigam, pamehahan si Paul maka si Silas bo' biyo paluwas ni aa mahadjana'. ⁶ Suga', pagka 'nsa' tatawwa' uk sigam di si Paul, giyuyud uk sigam si Jason maka manga bean si Isa kasehean tudju ni manga nakura' दौरa. Ngalingan manga Yahudi ian, uk sigam, "Tiya' pasampay ni दौरa tabi itu iya duwangan aa bayi muwan kasasawan ma kalahat-lahatan. ⁷ Maka si Jason itu bayi ngōkōman sigam ma diyōm luma' na. Sigam kamemon ngalanggal sara' Sultan Mahatinggi du pagka uk sigam niya' sultan saddi, iyōnan si Isa!" ⁸ Pagtake bissala itu uk katipunan aa ian maka uk manga nakura'

daira ian, magtuwi sigam hiluhala'. ⁹ Si Jason maka manga sehe' na ian bayi siyoho' mayad ni nakura' ian pamiyansa baran sigam. Puwas na hi' pipowe' na sigam.

Ma daira Bereya

¹⁰ Pag song kohap peen, pilanjal si Paul maka si Silas uk manga bean si Isa ian, siyoho' pahi' ni daira Bereya. Pagtakka sigam pay'an, pay'an sigam ni langgal Yahudi. ¹¹ Manga Yahudi may'an labi lunuk le' atay sigam min manga Yahudi bayi ma Tessaloneka. Kiyōgan sigam tōōd pake ma lapal di si Paul. Biyassa kitab uk sigam 'llaw-llaw pangandaan sigam bang bannal iya pamandu' uk si Paul. ¹² Jari heka manga aa Bereya magkahagad ma si Isa, sampay manga danda bangsahan min bangsa Girik maka manga lalla Girik isab.

¹³ Suga', makatau peen manga Yahudi min Tessaloneka in si Paul ian ma Bereya isab nganasihat lapal Tuhan, paturul sigam pay'an. Pitnahan uk sigam kabanōsan aa Bereya ian, biyo magkasawan. ¹⁴ Magtuwi si Paul iya bayi giyaraan uk manga bean si Isa may'an, siyoho' palud ni bihingan. Suga' si Silas maka si Timuti hi' masi le' may'an. ¹⁵ Manga aa ian, iya mo si Paul palud, bayi nehean iya sampay ni daira Aten. Puwas na hi' mowe' sigam ni Bereya maka uk sigam mo lapal ni si Silas maka si Timuti. Siyoho' pasaut ni Aten parakayo' ni si Paul.

Ma daira Aten

¹⁶ Manjari itu, ma daira Aten peen si Paul ngagaran si Silas maka si Timuti, sasaw tōōd

pikilan na pag'nda' na ma दौरा Aten ian daran tau-tau iya pagtuhanan sigam. ¹⁷ Hangkan na iya pahi' ni langgal Yahudi magsambung-lapal maka manga Yahudi maka manga aa min kabangsahan saddi iya magtaat ma Tuhan. Iya du ma halaman दौरा ian, kahaba'-haba' 'llaw magsambung-lapal na peen iya maka sasuku palabay minnian. ¹⁸ Niya' isab manga guru me' magsambung-lapal. Iya bine' uk manga guru itu manga pamandu' si Epikuru, atawa pandu' manga aa iyōnan Istuwik. Pagtake manga aa itu ma pagnasihāt si Paul pasal si Isa maka kallum na pabing min kamatay na, uk kasehean, “Ayi baha' pihalling uk aa maglegaw itu!”

Uk isab kasehean, “Kila ku, aa itu missala pasal manga tuhan saddi, iya 'nsa' katauhan ta.” ¹⁹ Hangkan na si Paul biyo uk sigam tudju ni palhimpunan Aten ian, iya iyōnan palhimpunan Areyopagos. Uk sigam ni si Paul, “Baya' kami tau pasal pandu' bahu iya bissala nu iyu. ²⁰ Saddi-saddi isab pamandu' nu iyu, hangkan kami baya' tau bang ayi hati na.” ²¹ (Sabab na manga aa porol ma दौरा Aten ian, maka manga aa liyu isab iya maglahat may'an, kabiyaksahan asal magbissala-bissala maka pake-ke ma pasal ayi-ayi takka bahu.)

²² Sakali itu nangge si Paul ma alōpan palhimpunan Areyopagos bo' uk na, “Kaam manga aa Aten, tapandōga ku in kaam mag-aagama tōōd. ²³ Sabab sasang ku masiyal ma diyōm दौरा bi itu nganda'-nganda' ma baanan ayi-ayi iya siyumba uk bi, niya' tanda' ku dakayo' panumbahan bi taga sulat. Uk sulat hi', 'Ni tuhan

dakayo', iya 'nsa' kitauhan.' Na," uk si Paul, "iya tuhan piyudji uk bi minsan iya 'nsa' katauhan bi, iya na ko' itu Tuhan pamahatihan ku kaam buttihi'. ²⁴ Iya na ko' itu tuhan dakayo'-kayo' bayi mapanjari dunya itu maka kakaya'-kayaan na kamemon. Makapagnakura' asal iya ma sulga' sampay ma dunya. 'Nsa' iya pabōtang ma diyōm luma' pagsumbahan bayi hinangan manusiya'. ²⁵ Maka 'nsa' iya pikihinang ma manusiya' sabab 'nsa' niya' kulang ma iya. Iya asal muwan kallum maka napas, maka kalluman kaginis-ginisan ma bangsa manusiya'. ²⁶ Dangan du aa," uk si Paul, "bayi pipanjari uk Tuhan, bo' min dangan hi' piniya' uk Tuhan manga kabangsa-bangsahan manusiya' kamemon. Pipaglahat sigam uk na ma kalohahan dunya itu. Giyanta' asal uk na bangsa dakayo' maka dakayo' bang salaingga iya taggōl sigam natas ma dunya maka bang maingga kabōtangan na paglahatan sigam. ²⁷ Salaihi' hinang Tuhan ma manga palbangsa-bangsahan itu bo' supaya sigam meha ma iya. Bang sigam ganta' magtuyu' kalu iya tatawwa' du uk sigam. Suga' Tuhan itu 'nsa' lawak min kitabi. ²⁸ Bannal bissala aa ian, iya uk na,
 'Min Tuhan asal, iya hangkan kitabi 'llum,
 hangkan kitabi makahinang, hangkan
 kitabi taga kaniya.'

Sali' bayi bissala isab uk dakayo' aa bi, iya uk na,
 'Kitabi itu, anak Tuhan du.'

²⁹ Na, pagka manga anak Tuhan na kitabi," uk si Paul, "daa subay pikil tabi in kajarihan Tuhan sali' dagbōs tau-tau hinangan bulawan atawa pilak atawa batu, iya hinang min akkal maka

kapandayan manusiya'. ³⁰ Waktu tagna', pagka ma diyōm awam bayi manga manusiya' pasal Tuhan, iya kahinangan sigam hap maka laat 'nsa' bayi tabista uk Tuhan. Suga' ma buttihi' iya panohoan Tuhan ma aa kamemon maingga-maingga lahat, subay sigam ngalabba tōōd min karusahan sigam. ³¹ Sabab niya' 'llaw bayi tiyagama uk Tuhan pangahukum na manusiya' kamemon maka hukuman na bōntōl. Bayi na isab kawakilan uk Tuhan aa na malangngan hukuman. Pipasti' uk Tuhan ma manusiya' kamemon in aa itu asal tapene' na, sabab bayi iya pikallum uk na pabing min kamatay na."

³² Pagtake manga aa ian ma si Paul missala pasal kallum pabayik min kamatay magtuwi iya tittohan uk sigam kasehean. Suga' kasehean ian halling ni iya, uk sigam, "Baya' kami pake ma kau pabing pasal iyu hi'." ³³ Minnihi', paluwas si Paul min palhimpunan ian. ³⁴ Manjari niya' manga aa bayi me' ma iya bo' mangandōl ma si Isa. Ōn dakayo' ian si Diyunisi aa min palhimpunan Areyopagos hi', maka dakayo' danda iyōnan si Damaris. Maka niya' isab aa kasehean bayi mangandōl.

18

Ma दौरा कुरिन्तु

¹ Puwas na hi' pakallo' si Paul min Aten pahi' ni दौरा कुरिन्तु. ² May'an peen, magtawwa' iya maka si Akila, dakayo' Yahudi bayi iyanak ma lahat Puntus. Si Akila itu bahu bayi takka pay'an ni कुरिन्तु bayi min lahat Itali, magbe' maka handa

na si Pirisila. Sigam maglakibini bayi pakallo' min lahat Itali pagka niya' panohoan min sultan Kalaudi noho' bangsa Yahudi kamemon pakallo' min दौरा Roma iya दौरा mehe ma Itali. Na, pay'an si Paul nibaw di si Akila. ³ Jari itu, pagka sali' du usaha sigam maghinang luma' luna, pabōtang iya ma sigam mag-usaha maka sigam. ⁴ Bo' kahaba'-haba' Sabtu' pay'an iya ni langgal Yahudi magsambung-lapal maka manga aa may'an. Nulay iya mo manga Yahudi maka manga Girik magkahagad ma pamandu' na.

⁵ Pagtakka si Silas maka si Timuti min Makidunya, magnasihat sadja si Paul. 'Nsa' niya' hinang na saddi. Naksi' iya ni manga Yahudi ma pasalan si Isa, in iya asal Almasi tapene' uk Tuhan magpamarinta. ⁶ Pagka si Paul siyagga' uk manga Yahudi sampay pihallingan lahat, magtuwi jabjaban uk na badju' na, tanda' saksi' in iya papuwas na min sigam. Uk na ni sigam, "Puwas na aku min magparuli ma kaam bang kaam pigmulkaan ni diyōm nalka'. Puwas na aku. Puwas minnitu papinda na aku magnasihat pahi' ni manga bangsa 'nsa' Yahudi." ⁷ Sakali pakallo' si Paul min manga aa ma langgal ian bo' iyampa pahi' ni luma' si Titus Justus, aa bangsa saddi iya magtaat asal ni Tuhan. Ian luma' na ma bihing langgal. ⁸ Na, si Kirispus, iya magnakura' ma langgal ian, mangandōl na ma si Panghu' Isa, sigam karalumaan. Heka isab manga aa min दौरा Kurintu ian bayi pake ma pamandu' si Paul bo' mangandōl ma si Isa maka piyandi tanda' in sigam ma iya na.

⁹ Na, ma 'llaw dakayo', bo' ma waktu sangōm,

niya' magpapanyata' ni si Paul bo' take na si Panghu' Isa missala ni iya, uk na, "Daa kau gawa missala, suga' nganasihat na peen kau. Daa labbahin, ¹⁰ sabab nehe' du aku ma kau. 'Nsa' niya' makamula kau sabab heka manga aa ku ma diyōm दौरा itu." ¹¹ Hangkan si Paul pabōtang may'an dantahun maka 'nnōm bulan. Magpandu' na peen iya lapal Tuhan ma manga aa may'an.

¹² Manjari itu, pasalta' peen si Galliyu maggub-nul ma kalingkal lahat Akaya hi', magdakayo' manga Yahudi naggaw si Paul. Biyo iya uk sigam ni sara' gubnul, tiyuntutan. ¹³ Uk sigam, "Aa itu mo-mo manga aa me' ma kalangnganan sambahayang 'nsa' manjari ma sara' kami."

¹⁴ Song peen si Paul ngandaawa, missala gubnul Galliyu ni manga Yahudi ian, uk na, "Bang hinang lahat atawa langgal sara' Roma iya makasababan palkala' bi itu, patut du aku subay pake ma kaam. ¹⁵ Suga', pagka pagjawaban bi manga kabtangan maka ōn aa maka sara' agama bi, kaam iya magsalassayan di bi. 'Nsa' aku nara' ma palkala' sali' iyu hi'!" uk na. ¹⁶ Sakali pikallo' sigam uk na min pagsaraan ian. ¹⁷ Manjari manga aa ian kamemon bayi naggaw si Sostenes, iya nakura' ma langgal Yahudi ian. Piglubakan iya ma alōpan pagsaraan, suga' hinang sigam hi' 'nsa' bayi paruli uk si Galliyu.

Pabing ni दौरा Antiyuk

¹⁸ Taggōl-taggōl le' iya kabōtang si Paul mahi' ma Kurintu bo' iyampa iya maid min manga bean si Isa hi'. Tulak iya minnihi' tudju ni

lahat Siriya, sehean uk si Pirisila maka si Akila. Dahu le' min katulak sigam tōōd, pagka ma Kengkereya le', si Paul iya bayi magongan kok na sabab niya' bayi najal na ni Tuhan. ¹⁹ Parunggu' sigam ni Epesos bo' imbanan uk si Paul di si Akila may'an. Suga' si Paul iya pahapit sadja. Pasōd iya ni diyōm langgal may'an magsambung-lapal maka manga Yahudi. ²⁰ Siyoho' iya pataggōl-tagggōl ma sigam, suga' 'nsa' iya. ²¹ Gam peen iya maid min sigam, uk na, "Basta min kabayaan Tuhan, pabing du aku ni kaam." Puwas na hi' tulak iya minnihi' min Epesos ni patudjuhan na.

²² Pagparunggu' na ni Kesareya magtuwi iya patukad ni Awrusalam mag-addatan tipunan jamaa si Isa may'an. Puwas na hi' palud iya pabing tudju ni Antiyuk. ²³ Tagggōl-tagggōl peen kamahi' na ma Antiyuk, pakallo' iya minnihi'. Talatag na kalahatan Galatiya maka Pirigiya, bo' pihōgōt iman manga bean si Isa kamemon ma manga lahat ian hi'.

Si Apollos ma दौरا Epesos maka ma Kurintu

²⁴ Manjari itu niya' dakayo' Yahudi iyōnan si Apollos takka ni दौरا Epesos. Aa iya bayi iyanak ma दौरا Iskandal. Panday iya missala, maka lōm pangadji' na bang ma kitab. ²⁵ Bayi iya piyanduan pasal kalangnganan si Panghu' Isa. Mehe baya' na missala, tawwa' isab pamandu' na pasal si Isa. Suga' iya sadja katauhan na iya pagpandi bayi pamandu' uk si Yahiya. ²⁶ Nagna' iya magnasihāt ma diyōm langgal Yahudi, maka 'nsa' niya' tāw-tāw na. Take peen iya uk si Pirisila maka si Akila, biyo iya uk sigam ni luma'

sigam bo' pihatihan iya pasal kalangnganan Tuhan bo' pasong tau na. ²⁷ Manjari gara' si Apollos parambiya' ni lahat Akaya. Manga bean si Isa ma Epesos ian baya' nabangan iya, hangkan sigam mabo sulat ni manga pagkahi sigam bean si Isa ma Akaya. Siyoho' sigam nagina ma si Apollos pagtakka na pahi'. Manjari makatakka peen iya pahi', mehe tabang na ma manga aa Akaya hi', iya magpangandōl ma si Isa ma sabab tatabangan Tuhan ma sigam. ²⁸ Iya panabang si Apollos ma sigam, bayi bayihu' na manga Yahudi ma panganda' kahekahan aa, bo' taraōg na pagjawab sigam sabab bannal bissala na. Tiyoan sigam isab manga ayat kitab tanda' in kamattan pasal si Isa, in iya asal Almasi du, iya tapene' uk Tuhan magpamarinta.

19

Si Paul ma दौरا Epesos

¹ Makamay'an peen si Apollos ma दौरا Kurintu palabay si Paul min kare-rehan sampay takka na ni दौरا Epesos. Jari niya' tatawwa' na may'an manga kamuliran. ² Tiyaw iya ma sigam, uk na, "Bayi kaam piniyaan Nyawa Sutsi baha', waktu kapangandōl bi ma si Isa?"

"Nsa'," uk sigam. "'Nsa' kami makake manga niya' Nyawa Sutsi."

³ Uk si Paul, "Na, pandi ayi baha' bayi pamandi kaam?"

"Pandi si Yahiya," uk sigam.

⁴ Uk si Paul, "Iya bayi pamandu' uk si Yahiya hi' pasal pandi tawubat, pamandi manga aa

bang ngalabba tōōd min dusa sigam. Bayi soho' na isab manga bangsa Yahudi subay sigam magkahagad ma aa dakayo' iya pasunu' ni iya, hati na si Isa."

⁵ Take peen bissala si Paul itu uk manga aa Epesos, piyandi na sigam tanda' in sigam ma si Isa na. ⁶ Pibōtang uk si Paul tangan na ni sigam bo' pahōp magtuwi Nyawa Sutsi ma sigam. Magbissala isab sigam manga bahasa saddi. Malatun isab sigam lapal deyo' bayi min Tuhan. ⁷ Iya heka sigam niya' manga sangpu' ka duwa lalla.

⁸ Manjari pasōd si Paul ni diyōm langgal Yahudi may'an. Bo' tallum bulan iya taggōl na maisōg missala ma manga aa ian pasal pamarinta Tuhan. Biyo sigam magsambung-lapal, kalu niya' tabo na me' magkahagad ma lapal na. ⁹ Suga' manga aa kasehean ian magmatuwas sadja, 'nsa' baya' magkahagad. Laat bissala sigam ma alōpan kahekahan aa ian pasal kalangnganan si Panghu' Isa. Hangkan si Paul pakallo' min langgal ian, maka biyo uk na ma iya manga bean si Isa. Jari kahaba'-haba' 'llaw magsambung-lapal iya maka sigam ma diyōm iskul si Tirannus. ¹⁰ Iya na peen hinang na ma diyōm duwan tahun, hangkan manga aa kamemon ma kalingkal lahat Asiya hi', bangsa Yahudi maka bangsa saddi, bayi makake lapal Tuhan.

Manga anak si Eskeba

¹¹ Niya' kahinangan bidda' makainu-inu tahnang uk si Paul, deyo' bayi min kawasa Tuhan.

¹² Minsan manga panyu' maka lampik bayi

pagguna uk si Paul, bang biyo ni aa sakihan kaulian du saki sigam, maka paluwas manga sayitan min baran sigam. ¹³ Niya' isab manga Yahudi magtatawal ngalangnganan kalahatan ian maluwas manga sayitan min diyōm baran aa. Jari itu nulay sigam nabbut ōn si Panghu' Isa bahasa maluwas sayitan. Uk sigam ma manga sayitan, “Ma ōn si Isa iya pagnasihatan si Paul, soho' ta kaam paluwas min aa iyu.” ¹⁴ Jari itu niya' pitu' lalla magdanakan nawal salaihi'. 'Mma' sigam si Eskeba, imam-nakura' ma manga Yahudi.

¹⁵ Suga' pagtawal peen magdanakan itu, nam-bag sayitan, uk na, “Si Isa katauhan ku, maka si Paul katauhan ku. Suga' kaam 'nsa' katauhan ku bang sayi kaam?”

¹⁶ Magtuwi liyoray pitu' lalla ian uk aa taga sayitan hi'. Maisōg makalandu' hangkan sigam 'nsa' makaatu ma iya. Lahi sigam kamemon min luma' aa ian. Panno' sigam uk pali', maka hiyubuan. ¹⁷ Manjari patanyag ian hi' ni aa kamemon ma Epesos ian, ni manga Yahudi maka ni manga bangsa saddi. Siyōd sigam tāw kamemon, bo' minnihi' pimehe le' ōn si Panghu' Isa. ¹⁸ Heka manga aa mangandōl ma si Isa magpasabannal patampal na pasal bayi hinang sigam malaat hi'. ¹⁹ Heka sigam biyaksa bayi maghikmat mo manga kitab-kitab sigam bayi panulatan hikmat maka tawal. Jari tiyutung uk sigam pimintadda ma alōpan manga aa kamemon. Pagbista sigam ma halga' manga kitab ian, niya' limampu' ngibu pilak bang sin sigam. ²⁰ Pagka salaihi' pasaplag na peen lapal

Tuhan may'an, pasong isab kawasa na hangkan heka magkahagad.

Hiluhala' aa ma Epesos

²¹ Puwas peen manga pakaradjaan na hi', magbamba si Paul palabay min lahat Makidunya maka Akaya bo' iyampa palaus ni Awrusalam. Uk na, "Ubus peen bayi ni Awrusalam subay aku pahi' isab nganda' दौरا روما." ²² Hangkan na si Timuti maka si Erastus, iya duwangan sehe' na nabangan iya, bayi siyoho' uk si Paul parahu min iya tudju ni Makidunya, bo' baran na ian pataggōl le' mahi' ma kalingkal lahat Asiya.

²³ Ma waktu ian hi' niya' lingōg mehe ma diyōm दौरا Epesos ma sabab kalangnganan si Panghu' Isa. Salaitu iya kahalan na: ²⁴ niya' dakayo' aa panday magsasal pilak, ōn na si Dimitiri. Iya hinang na magsasal luma'-luma' pilak sali' dagbōs langgal panumbahan tuhan sigam danda, ōn na si Artemis. Untung usaha si Dimitiri, maka heka sin tausaha uk manga tindōg na. ²⁵ Jari pitipun uk si Dimitiri manga tindōg na ian sampay sasuku maghinang sali' hinang sigam. Tipun peen, uk si Dimitiri ni sigam, "Manga bagay, katauhan bi du, iya hangkan kitabi taga kaniya' sabab min usaha tabi itu. ²⁶ Tanda' bi na maka take bi na bang ayi tahinang uk aa ian, iya iyōnan si Paul. Uk pandu' na, bang tuhan hinang uk aa 'nsa' iya tuhan bannal. Jari heka na tabo magkahagad ma pamandu' na itu. 'Nsa' sadja ma itu ma Epesos, sampay ma kalohahan lahat Asiya. ²⁷ Piligdu," uk si Dimitiri. "Pikaat marayi' usaha tabi maka

'nsa' kitabi sadja. Sampay langgal panumbahan si Artemis tuhan tabi babantugan, kalu 'nsa' na pimehe ma atay. Buttihi' si Artemis itu siyumba asal uk manga aa kamemon ma kalohahan Asiya sampay isab ma kalohahan dunya. Suga' piligdu na, kalu piansa' bayi kabantug na."

²⁸ Makake peen manga aa magtipunan ian iya bissala uk si Dimitiri, magtuwi paddi' makalandu' atay sigam. Nagna' sigam ngōlang pakōsōg, uk sigam, "Biyabantug ko' si Artemis, tuhan manga aa Epesos!" ²⁹ Sakali hiluhala' ma diyōm kalohahan दौरa ian. Siyaggaw uk manga aa ian si Gayus maka si Aristarkus, aa Makidunya karuwangan bayi sehe' si Paul ma labayan. Paragan sigam duwangan ni diyōm luma' mehe iya pagtitipunan aa. ³⁰ Baya' si Paul paharap ni manga aa katipunan ian, suga' hiyawiran iya uk manga bean si Isa ian. ³¹ Minsan manga nakura' ma lahat Asiya ian, iya bagay si Paul, bayi sigam mabohan iya lapal. Iyamay-amayan iya 'nsa' siyoho' mandaan di na pasōd ni luma' pagtitipunan hi'.

³² Pasalta' peen ian hi', hiluhala' na katipunan aa ian. Saddi pangalingan kasehean, saddi isab pangalingan kasehean, sabab kahekahan na 'nsa' minsan tau bang ayi poon na hangkan sigam magtipun ian. ³³ Jari niya' aa iyōnan si Iskandal bayi pipahi' ni dahuhan uk manga Yahudi, siyoho' missala. Kiba' uk manga aa kasehean in iya pagsababan hiluhala' ian. Jari ninyal si Iskandal ni baanan aa ian subay hipōs bo' 'nsa' sagaw, sabab nulay iya ngandaawa.

³⁴ Suga' pagtakila iya uk kabanōsan aa ian in

iya Yahudi, magpangōlang sigam sama-sama ma diyōm manga duwan jam. Iya na peen pangōlang sigam: “Biyabantug Artemis, tuhan manga aa Epesos!”

³⁵ Iya katōbtōban na, manga aa ian siyoho' parōhōng uk kunsihal magsusulat. Uk na ni sigam, “Oy! Kaam manga aa Epesos! Kitauhan asal uk aa kamemon in kitabi manga aa Epesos ngantanan luma' si Artemis tuhan tabi babantugun, maka batu landu' sutsi iya bayi pahug min diyata' langit. ³⁶ 'Nsa' kapayiluhan pasal iyu hi', hangkan kaam subay parōhōng. Daa kaam maghinang ayi-ayi dahu bang 'nsa' bayi tapikil bi pahap. ³⁷ Tiya' bayi bo bi paitu manga aa itu, bo' 'nsa' sigam bayi ngalangpasan langgal atawa halling-hallangan laat pasal tuhan tabi danda itu. ³⁸ Bang niya' panuntutan si Dimi-tiri maka manga tindōg na ma sayi-sayi, niya' du 'llaw pagsara', maka niya' isab magsasara'. Arapun nuntut sigam mahi'. ³⁹ Maka bang niya' palkala' bi saddi, subay pigsalassay ma palhimpunan paghukuman. ⁴⁰ Sabab piligdu kitabi,” uk kunsihal ian, “kalu tabi tiyuntutan bayi ngahinang kahiluhalaan sini'. 'Nsa' niya' sababan na, 'nsa' niya' pangandaawa tabi pasal hiluhala' itu.” ⁴¹ Ubus peen bissala kunsihal hi' magtuwi pipowe' uk na manga aa bayi magtipun-tipun ian.

20

Si Paul pahi' ni lahat Makidunya maka lahat Girik

¹ Parōhōng peen hiluhala' ian, noho' si Paul ma manga bean si Isa ian, siyoho' patipun. Missala iya ma sigam pamatōtōg na atay sigam, bo' iyampa iya maid min sigam palanjal ni lahat Makidunya. ² Lingngan uk na kalahat-lahatan may'an, maka daran uk na missala ma manga aa supaya patōtōg na atay sigam. Puwas na hi' takka na iya ni lahat Akaya, ³ bo' tallum bulan iya kabōtang na may'an. Magbamba peen iya tulak ni Siriya, jari tabistu pasal manga Yahudi maggara' mapatay iya biyono'. Hangkan iya gara' maklay min de, pabayik min bayi palangnganan na labay min kalohahan lahat Makidunya. ⁴ Iya sehe' na ian si Sopatel anak si Pirus, aa min lahat Bereya, maka di si Aristarkus maka si Sigundu, manga aa min Tessaloneka. Iya du me' si Gayus min Derbe, maka di si Tikikus maka si Turupimus, aa min lahat Asiya. Me' isab si Timuti. ⁵ Hi' sigam bayi parahu min kami ngagaran kami may'an ma Torowas. ⁶ Ubus peen paghinang manga Yahudi, iya 'llaw pagkakan sigam tinapay 'nsa' kalamuran pasulig, tulak kami min Pilipi. Makalabay peen limam bahangi taabut kami sehe' kami may'an ma Torowas. Dapitu' iya kahanti' kami may'an.

Tibaw uk si Paul manga aa Torowas, katapusan na na

⁷ Taabut peen sangōm Sabtu' (iya tagnaan 'llaw Ahad), magtipun kami magbahagian di kami tinapay. Si Paul ian sakap na tulak dayi'llaw, hangkan iya nganasahatan manga aa magtipun ian sampay ni katōngaan bahangi. ⁸ Iya bilik

pagtipunan kami ian bayi ma pangkat diyata', maka heka palitaan bayi may'an. ⁹ Niya' may'an dakayo' lalla onde' bahu le', ōn na si Utikus, ningko' ma babag tandawan. Manjari itu, pagka pitaha' uk si Paul bissala na, kiyaru' bidda' si Utikus itu sampay tuwi na. Tuwi peen iya, hug iya pareyo' ni tana' min diyata' tallu pangkat luma' ian. Pagbohat iya uk manga aa asal matay na. ¹⁰ Suga' pareyo' si Paul pay'an bo' kappangan na si Utikus maka uk na nganggapus. Uk si Paul, "Daa kaam susa. Masi 'llum." ¹¹ Puwas na hi' pabing si Paul pariyata' mahagi' tinapay bo' iyampa sigam magkakan. Missala le' iya ma sigam sampay ni karayi'-llawan, sampay tulak na iya. ¹² Iya subul bayi mahug ian biyo na uk manga sehe' na tudju mowe', 'llum du isab. Jari pasannang atay sigam.

Min Torowas tudju ni Militus

¹³ Kami ian, bayi parahu min si Paul ni kappal bo' palanjal tudju ni Assos, sabab iya paggara' kami subay pisakat si Paul ni kappal may'an ma Assos hi'. Min panohoan na ko' hi', sabab kono' iya maklay min de. ¹⁴ Makapagtawwa' peen kami ma Assos, magtuwi iya pasakat kami ni kappal bo' pauntas tudju ni lahat Mitilini. ¹⁵ Takka isab kami minnihi' bo' pakallat peen 'llaw dakayo', parunggu' kami ni tōngōd Kiyus. Pag'llaw dakayo' pahapit kami ni Samos, bo' pag'llaw karuwa na takka kami ni Militus. ¹⁶ Iya pikilan si Paul subay daa pahapit ni Epesos bo' 'nsa' makalabay may'an ma lahat Asiya. Sabab magdayi'-dayi' iya palanjal tudju ni Awrusalam

bo' tasa'ut paghinang manga Yahudi iya iyōnan Pentekosta.

Bissala pag'mbanan si Paul maka manga ka-maasan bayi min Epesos

¹⁷ Hangkan na, pagtakka kami ni Militus, si Paul mabo lapal na tudju ni manga aa pag-maasan ma manga jamaa si Isa iya magtipun ma Epesos hi'. Siyoho' sigam nampang iya ni Militus. ¹⁸ Pagtakka peen manga maas hi', missala si Paul ni sigam. “Katauhan bi du,” uk na, “iya bayi kajarihan ku ma kaam sataggōl ku bayi ma diyōman bi, sataggōl min tagna' katakka ku ni lahat Asiya. ¹⁹ Bayi aku maghinang ma si Panghu' Isa maka deyo' asal atay ku. Daran bayi mattak bohe' mata ku. Bayi sandalan ku katiksaan iya pitakka ni aku sabab min pag-isun manga Yahudi. ²⁰ Katauhan bi du isab 'nsa' du bayi kallōgan ku basta ayi-ayi makahap kaam. Gam peen kaam bayi nasahatan ku sampay panduan ku, mariyōm kahekahan aa, minsan isab ma diyōm manga luma' bi. ²¹ Bangsa Yahudi maka bangsa 'nsa' Yahudi, bayi bandaan ku sali'-sali' subay ngalabba tōōd min dusa sigam papinda tudju ni Tuhan, maka subay mangandōl isab ma Panghu' tabi si Isa. ²² Na buttihi', tiya' na aku ni Awrusalam ma sabab panohoan min Nyawa Sutsi. 'Nsa' katauhan ku bang ayi makani-aku mahi'. ²³ Suga' pitauhan aku tōōd uk Nyawa Sutsi,” uk si Paul, “ma दौरa kamemon iya papahian ku in aku pijil du maka pidjala'. ²⁴ Suga' 'nsa' kallōgan ku kallum ku bang peen talus ku ayi-ayi bayi pangangganta' aku. Bang

peen isab taubus ku hinang bayi pamahinang aku uk si Panghu' Isa, hati na magnasihap lapal hap pasal ase' maka lasa Tuhan.

²⁵ “Bayi na kaam talatag ku kamemon, bayi kaam nasihatana ku pamarinta Tuhan. Maka katauhan ku na, puwas itu 'nsa' kitabi mag'nda' pabayik. ²⁶ Hangkan kaam baan ku tōōd ma 'llaw itu: bang niya' min kaam ganta' mulkaan ni diyōm nalka', min kaam du, puwas na aku, 'nsa' dusa ku. ²⁷ Sabab 'nsa' niya' bayi limbungan ku min kaam. Bayi kaam patau ku pasal niat maka maksud Tuhan kamemon. ²⁸ Kamaya'-maya' kaam. Upiksaun bi isab manga aa kamemon bayi pangandōl ma kaam uk Nyawa Sutsi. Upiksaun bi manga jamaa ma pagtipunan bi iyu, iya bayi pisuku' ma Tuhan sabab min laha' si Isa bayi min kamatay na. ²⁹ Sabab katauhan ku, bang aku hi' na likut niya' du palamud ni kaam manga guru putingan, sali' hantang ero' bidda' maisōg. 'Nsa' sigam maase' ma kaam. ³⁰ Minsan min diyōman bi iyu, ma sosongun niya' du magputing bo' supaya niya' manga bean si Isa tabo me' ma sigam. ³¹ Kamaya'-maya' kaam! Intōmun bi bayi uk ku ma kaam. Ma diyōm tallun tahun landōs bohe' mata ku bayi mattak ma sabab bi, pagka kaam pituwahan ku dangan kaam maka dangan 'llaw-sangōm.

³² “Na buttihi', pajagahan ta na kaam ma Tuhan. Bang peen kaam mura-murahan pihōpan lapal na pasal ase'-lasa na, sabab min-nihi' makahōgōt pangandōl bi tudju ni Tuhan. Minnihi' kaam piniyaan kahapan, iya asal pamusaka' Tuhan ma sasuku me' ma iya sadja.

³³ Sataggōl aku ma kaam 'nsa' aku bayi nganap-suhan alta' aa, minsan pilak na atawa bulawan na atawa manga sammek na. ³⁴ Katauhan bi du, baran ku bayi ngusaha bo' niya' kalluman kami maka manga sehe' ku hi'. ³⁵ Ayi-ayi bayi hinang ku hi' bayi pamanda' ku kaam panunuran bi," uk si Paul. "Hati na in kitabi subay ngusaha tōōd supaya katabangan tabi manga aa iya 'nsa' na makausaha. Intōmun bi bayi bissala si Panghu' Isa, iya uk na hi', 'Bang kita muwan, labi le' kakōgan ta min aa buwanan ta.' "

³⁶ Ubus peen uk si Paul missala, magtuwi iya paluhud magbe' maka sigam kamemon ngamu'-ngamu' ni Tuhan. ³⁷ Magtangisan sigam kamemon salta' sigam maggapus maka magsiyum, pagka sigam mag-ōkat na maka iya. ³⁸ Iya makasusa sigam tōōd, iya bayi uk na in iya 'nsa' na tanda' uk sigam pabing. Manjari sehan iya uk sigam tudju ni kappal.

21

Patukad si Paul ni Awrusalam

¹ Makapaglabba peen kami maka manga aa Epesos hi', takka kami bo' patuwi ni lahat Kos. Pag'llaw dakayo', parunggu' kami ni Rodos, bo' palanjal minnihi' tudju ni Patara. ² Ma Patara peen, tasabu kami kappal song tulak ni Pinikiya. Manjari pasakat kami bo' tulak kami minnihi'. ³ Pag'nda' kami pu' Kiprus min katahan, palabay kami min bihing na ni katau bo' kami makatudju ni kalahatan Siriya. Parunggu' kami ni lahat Tira bo' pareyo' kami may'an, sabab niya' duwaan

kappal hiyawas may'an. ⁴ Pagka niya' tatawwa' kami may'an manga bean si Isa, pahanti' kami ma sigam dapitu'. Bayi sigam biyuwanan pangatau uk min Nyawa Tuhan hangkan sigam noho' si Paul daa subay pahi' ni Awrusalam. ⁵ Suga' taabut peen 'llaw katulak kami minnihi', sehean kami uk sigam kamemon magtawutayi'-anak tudju paluwas min दौरा hi'. Paluhud kami kamemon ma bihing parian ngamu'-ngamu' ni Tuhan. ⁶ Ubus peen kami bayi magpakallo' maka sigam, pariyata' na kami ni kappal, bo' sigam hi' mowe' na ni luma' sigam.

⁷ Jari palanjat kami min Tira bo' tulak tudju ni Tolemas. Pagparunggu' kami ni Tolemas, pig-addatan kami uk manga bean si Isa may'an bo' may'an kami ma sigam dambahangi. ⁸ Pag'llaw dakayo' tulak isab kami minnihi' bo' makarunggu' kami ni Kesareya. May'an peen kami, magtuwi kami pay'an pahanti' ma luma' si Pilip, aa magnanasihat lapal hap pasal si Isa. Si Pilip itu, dakayo' iya aa ma diyōm pitu' sigam bayi tapene' ma Awrusalam ma waktu palabay, siyoho' mag-atas-pikil ma paggastu manga bean si Isa. ⁹ Niya' 'mpat anak na budjang malatun lapal Tuhan. ¹⁰ May'an peen kami manga pilam bahangi, niya' aa takka pay'an min lahat Yahudiya, ōn na si Agabus. Aa iya malatun lapal Tuhan. ¹¹ Jari pasikōt iya ni kami bo' killo' uk na sintoron si Paul, bo' iyampa iya ngingkōtan di na nayi'-tangan na. Missala si Agabus hi', uk na, "Iya itu palman min Nyawa Sutsi: iya aa dapu sintoron itu ingkōtan du isab salaitu uk manga Yahudi ma Awrusalam, bo' siyongan du iya ni

pangantanan bangsa saddi.”

¹² Pagtake peen kami bissala si Agabus hi', magtuwi kami maka manga aa kasehean ian nganjung ni si Paul, daa siyoho' palanjal ni Awrusalam. ¹³ Suga' nambung si Paul, uk na, “Angay kaam magtangis iyu? Daa pahansulun bi atay ku. Lilla' du aku, 'nsa' ingkōtan sadja ma Awrusalam. Minsan isab aku piyatay mahi', bang peen ma sabab ōn si Panghu' Isa.”

¹⁴ Pagka 'nsa' talōgōs si Paul, na parōhōng kami nganjung. Uk kami, “Bang peen baya'-baya' Tuhan na.”

¹⁵ Taggōl-taggōl peen kamahi' kami ma Kesareya, na magmōmōs kami bo' palanjal tudju ni Awrusalam. ¹⁶ Niya' isab manga bean si Isa min Kesareya bayi parōngan ma kami. Jari biyo kami uk sigam ni luma' si Manason, paōkōman kami. Si Manason itu aa Kiprus, mulid si Isa asal min katagna' hi'.

Tibaw si Ya'kub uk si Paul

¹⁷ Manjari itu, pagtakka kami ni Awrusalam, siyagina kami pahap-hap uk manga danakan hi'. ¹⁸ Pagkallat 'llaw peen, magbe' kami maka si Paul nibaw ma si Ya'kub. Ian isab patipun manga kamaasan min katipunan jamaa si Isa ma Awrusalam. ¹⁹ Ubus peen si Paul bayi magaddatan sigam, biyaan sigam uk na kamemon bayi pihinang ma iya uk Tuhan ma diyōm kabangsahan 'nsa' Yahudi. ²⁰ Pagtake peen uk sigam, magtuwi sigam nanglitan Tuhan. Uk sigam ni si Paul, “Bagay Paul, katauhan nu na. Ma ibu-ibuhan na manga bangsa tabi Yahudi

mangandōl na ma si Isa, aa mōgbōg lullun ma sara' si Musa. ²¹ Bayi na sigam kahakahan pasal kaam manduan manga Yahudi kamemon iya maglahat ma kalahatan bangsa saddi ian, in sigam makajari ngalabbahan min sara' si Musa. Uk nu kono' ni sigam 'nsa' na subay mag-islam manga anak sigam, maka 'nsa' na subay tiyurul kaaddatan bangsa Yahudi. ²² Na salaingga kitabi na bo' kau 'nsa' siyaggaw? Sabab tantu du, take na uk sigam in kau takka na. ²³ Hap bang be' nu gara' kami itu," uk manga maas ian. "Niya' ma itu 'mpat aa song na hinang uk sigam bayi najal sigam ni Tuhan. ²⁴ Me' kau le' ma sigam ni langgal pagkulbanan, bo' palamud kau ma sigam maghinang addat Yahudi pagsutsi. Subay atas nu gastu pagkulban sigam bo' sigam makabagongan kok sigam. Jari bang hinang nu salaihi', kitauhan du uk aa kamemon in bayi pangahaka manga aa pasal pandu' nu 'nsa' du bannal, maka baran nu mōgbōg du ma sara' si Musa. ²⁵ Na, iya pasalan manga aa min bangsa saddi magpangandōl ma si Isa, bayi na sigam piyabohan sulat uk kami maan sigam in sigam daa subay mangan ayi-ayi bayi paglabōt ni manga tau-tau iya pagtuhanan aa, daa sigam subay mangan laha' atawa hayōp bayi pikkōl, maka daa isab subay maghinang kalaatan danda maka lalla."

²⁶ Manjari biyo uk si Paul 'mpat aa ian, bo' pag-sawung magbe' sigam maghinang manga addat Yahudi pagsutsi. Puwas na hi' pasōd si Paul ni diyōm langgal pagkulbanan maan manga imam hi' bang umay tangbus timpu pagsutsi sigam, maka bang umay waktu panukbal pagkulban ni

Tuhan uk sigam pakaniya-pakaniya.

Si Paul siyaggaw ma diyōm langgal pagkulbanan

²⁷ Song peen tangbus pitum bahangi pagsutsi sigam, sakali niya' manga Yahudi bayi min Asiya bayi makanda' si Paul ma diyōm langgal pagkulbanan. Magtuwi pipaglingōg uk sigam kahekahan aa ian bo' siyaggaw si Paul uk sigam.

²⁸ Ngalingan sigam pakōsōg, uk sigam, "Oy! Kaam manga aa Israil! Nabang kaam ba! Iya na ko' itu aa ngalatag kalahat-lahatan manduan aa kamemon. Siyagga' uk na bangsa tabi maka sara' si Musa, maka langgal pagkulbanan itu. Lagi', tiya' na isab bayi bo na manga aa 'nsa' Yahudi ni diyōm langgal itu. Tiyamak na uk na pamudjihan tabi sutsi itu!" ²⁹ (Hangkan salaihi' pagba' sigam sabab niya' bayi sehe' si Paul tanda' uk manga Yahudi ian magbe' maka si Paul ma diyōm दौरa. Ōn na si Turupimus, aa Epesos 'nsa' Yahudi. Jari pangannal sigam in si Turupimus itu biyo uk si Paul ni diyōm langgal pagkulbanan, bo' 'nsa'.)

³⁰ Na, pasaplag kalingōgan ian ni kalohahan Awrusalam. Maglingōg manga kabanōsan aa pay'an bo' iyagaw uk sigam si Paul, giyuyud paluwas min diyōm langgal. Tiyambōl magtuwi manga lawang langgal. ³¹ Salta' peen sigam nongan mapatay si Paul, niya' habal takka pahi' ni nakura' sundalu Roma. Hiluhala' kono' diyōm Awrusalam ian kamemon. ³² Magtuwi biyo uk nakura' manga kapitan maka manga sundalu pasaut pahi' ni tōngōd kahiluhalaan. Pag'nda'

manga aa ma nakura' maka ma kasundaluhan ian, magtuwi sigam parōhōng minsana' si Paul. ³³ Pay'an nakura' sundalu ni si Paul naggaw iya bo' siyoho' iya ingkōtan maka duwa bilanggu'. Puwas na hi' tiyaw nakura' ma manga aa ian, uk na, "Sayi aa itu, maka ayi dusa na?"

³⁴ Magbidida' iya pangōlang manga aa ian. Ginisan iya panambung sigam. Mehe kalingōgan hangkan 'nsa' kahangpasan uk nakura' hi' bang ayi tōōd sababan na. Manjari bayi soho' na manga sundalu na mo si Paul ni diyōm kuta'.

³⁵ Ma harōn kuta' peen iya, subay na iya iyangkat uk manga sundalu sabab pasong tōōd kalingōgan aa ian, 'nsa' tasapad. ³⁶ Sigi-sigi ngamanhit manga aa paturul ni si Paul ian, uk sigam, "Patayun bi iya!"

Ngandaawahan di na si Paul

³⁷ Song peen si Paul biyo uk sigam ni diyōm kuta', halling iya ni nakura' sundalu, uk na, "Makajari baha' bang aku halling ni kau?"

Nambung nakura', uk na, "Oy, tau ka maghalling Girik? ³⁸ Pikil ku in kau iyu aa Misil iya bayi mo manga aa nagga' ma parinta Roma ma waktu palabay-labay hi'. Niya' manga 'mpat ngibu mundu ma deyoan na, aa magtakōs kamemon bayi biyo uk na pahi' ni lahat 'nsa' kalluman ayi-ayi hi'. Kalu 'nsa' kau?"

³⁹ Uk si Paul, "'Nsa'. Aku itu Yahudi. Bayi aku iyanak ma दौर Tarsus, ma lahat Silisi hi'. Aa du aku min दौर bangsahan. Na, tuwan, pabairun aku kono' missala ni manga aa itu."

⁴⁰ Jari pibaid iya uk nakura' sundalu ian bo' nangge iya ma harōn kuta'. Pitangge uk na tangan na pamahipōs na ma manga aa ian supaya pake ma iya. Parōhōng peen paghebok sigam ian, missala si Paul ni sigam ma bissala Hibrani.

22

¹ “Manga maas-danakan,” uk si Paul, “kehun bi na daawa ku itu, iya halling ku itu ma kaam.”
² Pagtake sigam bissala Hibrani iya pamissala na ma sigam, gam peen sigam pahipōs. Manjari uk na ma sigam, ³ “Aku itu aa Yahudi du. Bayi aku iyanak mahi' ma दौरا Tarsus, lahat Silisi, suga' suwig aku ma itu ma Awrusalam. Bayi aku magguru ma si Gamaliyal, maka bayi aku kapanduan tōōd ma sara' bayi pamean ka'mbo'-mboan ta. Bayi aku manuyu' maghinang ni Tuhan, sali' kapanuyu' bi kamemon iyu ma buttihi'. ⁴ Bayi pidjala' ku manga aa me' ma kalangnganan si Isa bahasa sigam matay. Bayi sigam saggaw ku lalla maka danda bo' liyōōn ni diyōm jil. ⁵ Makasaksi' du imam nakura' maka manga palhimpunan maas kamemon in bissala ku itu bannal sadja. Bayi aku piniyaan sulat pamapatut uk sigam, sulat ni manga danakan ta Yahudi mahi' ma Damaskus. Hangkan aku bayi pahi' ni Damaskus bo' tasaggaw ku manga bean si Isa mahi'. Sasuku tasaggaw ku subay ingkōtan bo' iyampa biyo ni Awrusalam itu bo' binsana' ma itu.”

Ma'-ma' si Paul pasal kapinda na ni si Isa

⁶ “Jari itu,” uk si Paul, “manga lattu 'llaw, sikōt peen aku ni Damaskus, patagha' sadja niya' sawa min diyōm sulga' magsahaya ma katilibut ku. ⁷ Pahantak aku ni tana' bo' niya' take ku suwara halling ni aku, uk na, ‘Saul, O Saul! Angay aku pidjala' nu?’ ⁸ Magtuwi tiyaw ku. ‘Sayi kau iyu, Nakura?’ uk ku. Uk sambung na, ‘Aku aa Nasaret, iya pidjala' nu na peen.’ ⁹ Na, manga sehe' ku hi’,” uk si Paul, “bayi makanda' sawa suga' 'nsa' tasayu uk sigam bang ayi pihalling ni aku uk suwara ian. ¹⁰ Tiyaw ku isab, ‘Ayi subay hinang ku, Nakura?’ Uk Panghu' ian ni aku, ‘Nangge kau, bo' kau palanjala' pahi' ni Damaskus. Biyaan du kau mahi' kamemon iya pamahinang Tuhan ma kau.’ ¹¹ Manjari buta na aku uk silaw sawa hi’,” uk si Paul, “hangkan aku bayi iyambit uk manga sehe' ku pahi' ni Damaskus.

¹² “Mahi' ma Damaskus niya' dakayo' aa iyōnan si Ananiyas. Aa mag-aagama iya me' ma sara' tabi, maka pig-addatan iya uk manga Yahudi kamemon ma Damaskus. ¹³ Si Ananiyas bayi pahi' ni aku nangge ma tōngōd ku. Uk na ni aku, ‘Saul, magdanakan kita. Nganda' na kau pabing.’ Saruun-duun du aku makanda' pabing,” uk si Paul, “bo' tanda' ku si Ananiyas hi’. ¹⁴ Uk na, ‘Saul, tapene' kau uk Tuhan iya asal pagtuhanan ka'mbo'-mboan tabi, bo' tatau nu bang ayi kabayaan na. Tapene' kau uk na bo' supaya tanda' nu Sosohoan na Adil, maka bo' take nu isab suwara na missala. ¹⁵ Sabab kau iya makasaksi' du pasal si Isa. Kaam ngalapal du ma manga aa kamemon pasal ayi-ayi bayi tanda' nu maka take nu. ¹⁶ Na, daa na kau taggōl,’

uk si Ananiyas ni aku. 'Nangge kau bo' kau piyandi, tanda' in kau ma si Isa na. Sabbutun ōn si Panghu' Isa bo' kau sutsi min bayi dusa nu.' "

Si Paul siyoho' magnasihath ni manga aa 'nsa' Yahudi

¹⁷ "Manjari itu," uk si Paul, "bayi aku pabing ni Awrusalam itu. Sabu ku nambahayang ma diyōm langgal pagkulbanan niya' panyata' ni aku. ¹⁸ Tanda' ku si Panghu' Isa missala ni aku. Uk na, 'Parayi'-dayi' kau pakallo' min Awrusalam itu sabab 'nsa' du kihagad uk manga aa ma itu iya panaksi' nu ma pasal aku.' ¹⁹ 'Tuan Panghu'," uk ku, 'kitauhan asal uk manga aa itu in aku bayi ngalatag manga kalanggalan Yahudi bo' tasaggaw ku maka tabinsana' ku sasuku mangandōl ma kau. ²⁰ Ma waktu kapamapatay manga aa ma si Esteban, iya saksi' nu hi', mahi' du aku ngahoan hinang sigam. Aku iya bayi pamatawuan sammek manga aa bayi mapatay iya.' ²¹ Suga' noho' le' si Panghu' Isa ma aku, uk na, 'Pakallo' na kau minnitu, sabab papahi' ta kau ni katahan, ni kabangsa-bangsahan 'nsa' Yahudi.' "

²² Pake tōōd manga aa ian ma si Paul sampay tabissala na ian hi', suga' taabut peen siyabbut uk na kabangsahan 'nsa' Yahudi, magtuwi sigam nagna' ngōlang pakōsōg. Uk sigam, "Patayun bi aa iyu! 'Nsa' iya manjari pikallum." ²³ Ian sigam mag-ōlang na peen, nganjabjan na peen badju' sigam, maka uk sigam nabulakan bagunbun tudju pariyata'. ²⁴ Manjari magpanohoan nakura' ma manga sundalu na mo si Paul ni

diyōm kuta'. Siyoho' sigam ngalapdōsan iya bo' supaya iya ma' bang angay iya hangkan pig-ōlangan uk manga Yahudi hi'.

²⁵ Kaingkōtan peen si Paul, song peen liyapdōsan, halling iya ni kapitan iya manangge may'an. "'Nsa' baha' ngalanggal sara'," uk na, "bang lapdōsan bi aa Roma sali' aku itu, ma 'nsa' le' bayi kalabayan sara'?"

²⁶ Pagtake peen itu uk kapitan, pahi' iya ni nakura' tiyaw. Uk na, "Ayi maksud nu ma aa itu? Aa Roma ko' iya!"

²⁷ Hangkan pahi' nakura' ni si Paul. Uk na, "Bain aku, aa Roma kau baha'?"

"Aho'," uk si Paul.

²⁸ Uk nakura', "Aku itu, heka sin bayi pamayad ku bo' aku manjari aa Roma."

"Suga' aku," uk si Paul, "aa Roma asal min kapag-anak ku."

²⁹ Take peen uk na hi', magtuwi pasibōg manga aa bayi arak maliksa' si Paul. Sampay nakura', tiyāw isab iya pagka katauhan na na in si Paul aa Roma du. Sabab iya baran na bayi noho' subay ingkōtan si Paul.

Si Paul ma alōpan palhimpunan kamaasan

³⁰ Jari nakura' sundalu hi' baya' pikitau bang ayi tōōd panuntut si Paul uk manga Yahudi. Hangkan na, pagkallat 'llaw dakayo', bayi soho' na pikalloan ingkōt si Paul. Bayi soho' na isab magtipun manga kaimaman nakura' maka manga aa palhimpunan kamemon. Bo' biyo uk na si Paul patampal ni palhimpunan hi'.

23

¹ Manjari mandang si Paul ma palhimpunan maas ian. Uk na ma sigam, “Manga dawuranakan ku, bōntōl sadja pangatayan ku tudju ni Tuhan pasal bayi kahinangan ku, min tagna' ku sampay ni 'llaw itu.” ² Pagtake uk si Ananiyas, iya imam-nakura', ma bayi halling uk si Paul hi', soho' na manga aa ma tōngōd si Paul nampak bo' na. ³ Uk si Paul ni si Ananiyas, “Binsana' du kau uk Tuhan. Hap luwasan nu suga' laat diyōm atay nu! Iyu kau ningko' ngahukum aku ma sali' usulan sara', suga' kau iya labi-labi na ngalanggal sara' sabab soho' nu aku siyampak!”

⁴ Halling ni si Paul manga aa ma tōngōd na ian, uk sigam, “Imam-nakura' iya paiya' nu iyu, iya tapene' uk Tuhan!”

⁵ Nambung si Paul, uk na, “Manga dawuranakan ku, 'nsa' katauhan ku in iya imam-nakura'. Sabab tasulat asal ma diyōm kitab, daa subay pahallingan tabi laat pagnakuraan bangsa tabi.”

⁶ Manjari itu, pagka tasayu uk si Paul manga aa ma palhimpunan ian bahagi' duwa na, kasehean sigam Saddusi, kasehean Parisi, ngalingan iya patanōg, uk na, “Manga dawuranakan ku! Aku itu dakayo' Parisi, maka Parisi isab manga maas ku. Tiya' aku hiyukum ma itu sabab ngahōwat aku niya' manga aa bayi magpatayan pikallum du pabayik min kamatay sigam.”

⁷ Puwas minnihi' nagna' na magsual manga Parisi maka manga Saddusi ian, hangkan bahagi' duwa na ma palhimpunan. ⁸ (Iya sababan na hangkan salaihi', in manga Saddusi magba' 'nsa'

niya' pikallum pabing min kamatay sigam, maka 'nsa' niya' malaikat atawa jin. Suga' manga Parisi magkahagad pasal uk na hi' kamemon.)⁹ Jari pasong kalingōgan ma palhimpunan ian, maka niya' manga guru sara' nangge, aa me' ma kalangnganan manga Parisi. Nganjawab tōōd sigam, uk sigam, “'Nsa' niya' laat tatawwa' kami ma aa itu! Kalu bannal, niya' jin atawa malaikat bayi halling ni iya.”

¹⁰ Manjari karuhunan gam peen pagjawaban ian, hangkan tiyāw nakura' sundalu kalu pigkawukanat pagdayaw baran si Paul uk manga aa may'an. Manjari soho' na manga sundalu na pareyo' pahi' ngagaw si Paul bo' biyo ni diyōm kuta' pabing.

¹¹ Sangōm ian panyata' si Panghu' Isa ni si Paul nangge ma bihing na. Uk si Isa ni iya, “Paiman kau! Bayi aku kasaksian nu ma itu ma Awrusalam. Subay aku kasaksian nu du isab ma दौरا روما.”

Mag-isun manga Yahudi mapatay si Paul

¹² Pagkallat 'llaw peen, niya' manga Yahudi mag-isun. Magsapahan sigam di sigam, in sigam 'nsa' mangan atawa nginum sataggōl 'nsa' tapatay uk sigam si Paul. ¹³ Labi sigam 'mpatpu' puhu' bayi mag-isun hi'. ¹⁴ Manjari pahi' sigam ni manga nakura' imam maka ni kamaasan, matau. Uk sigam, “Bayi na kami magsapa in kami 'nsa' manjari nimtim kiyakan ayi-ayi, sataggōl 'nsa' tapatay kami si Paul hi'. ¹⁵ Hangkan na,” uk sigam, “kaam maka manga aa palhimpunan subay mabo lapal ni nakura' sundalu ngamu'

iya mo si Paul paiyu ni kaam. Subay kaam magbawu'-bawu' in kaam baya' maliksa' pahap-hap pasal palkala' na hi'. Jari kami itu sakap du mapatay iya ma labayan, ma 'nsa' le' makasampay paiyu."

¹⁶ Lipara niya' kamanakan si Paul lalla, anak danakan na danda, bayi makake pasal pag-isun hi'. Hangkan iya pahi' ni diyōm kuta' maan si Paul pasal bayi take na hi'. ¹⁷ Jari linganan uk si Paul dakayo' kapitan. Uk si Paul ni iya, "Bohun subul itu ni nakura' nu, sabab niya' pama' na."

¹⁸ Biyo na iya uk kapitan tudju ni nakura' na. Uk kapitan, "Bayi aku linganan uk si Paul, pilisu ian, bo' siyoho' aku uk na mo subul itu ni kau sabab niya' kono' pama' na ni kau."

¹⁹ Manjari iyambit subul ian uk nakura', biyo pasaddi min kasehean bo' iyampa tiyaw na. "Ayi pama' nu ma aku?" uk na.

²⁰ Nambung subul hi', uk na, "Bayi mag-isun manga nakura' Yahudi. Pagsawung kono', iyamu' kau uk sigam mo si Paul patampal ni palhimpunan. Magbawu'-bawu' sigam maliksa' iya pabing. ²¹ Suga' daa sigam asipun, sabab niya' sigam labi 'mpatpu' aa napukan di sigam ma bihing daddōk bo' tipu si Paul uk sigam. Bayi na sigam magsapahan di sigam in sigam 'nsa' mangan atawa nginum sataggōl 'nsa' tapatay si Paul uk sigam. Sakap na sigam buttihi' maka iyagaran uk sigam bang diyulan uk nu pangamu' sigam."

²² Uk nakura' ni iya, "Daa kau ma' ni sayi-sayi in aku bayi baan nu pasal itu hi'." Puwas na hi' pibaid na subul hi'.

Biyo si Paul ni si gubnul Pilik

²³ Jari itu linganan uk nakura' duwa kapitan na. Uk na ni sigam, "Tipunun bi duwa hatas sundalu, sohoun bi sigam magsakap mangngan ni Kesareya. Parōnganun bi isab pitumpu' sundalu magpangura' maka duwa hatas sundalu magpamo budjak. Subay sigam pakallo' lisag siyam sangōm iyu. ²⁴ Sakapun bi isab manga kura' panguraan si Paul, bo' bohun bi iya pay'an ni si gubnul Pilik ma 'nsa' niya' baya-baya na." ²⁵ Puwas na hi' niya' siyulat uk nakura' piyabo ni gubnul. Uk lapal sulat hi',

²⁶ "Sulat itu min aku, si Kalaudi Lisiyas, pisampay ni kau Pilik, iya gubnul balbanga. ²⁷ Tuwan gubnul, aa itu bayi siyaggaw uk manga Yahudi, arak piyatay uk sigam. Suga' pagkatauhan ku peen in iya aa Roma, magtuwi aku pahi' maka manga sundalu ku nabang iya. ²⁸ Iya bayi kabayaan ku subay aku tau bang ayi panuntut sigam ma iya, hangkan iya bayi bo ku patampal ni palhimpunan manga kamaasan Yahudi hi'. ²⁹ Pagpahi' ku peen, iyampa katauhan ku in palkala' panuntutan sigam ma iya, palkala' pasal usulan sara' sigam. 'Nsa' du niya' bayi tahinang na pamapatayan iya atawa pamajilan iya. ³⁰ Manjari pitau aku niya' kaisunan manga Yahudi pamapatay sigam ma iya. Hangkan iya soho' ku biyo magtuwi ni kau. Maka manga aa manuntutan iya, bayi soho' ku sigam paiyu ni kau bo'

take nu bang ayi panuntut sigam. Iya du iyu hi'. Tammat.”

³¹ Manjari killo' na si Paul uk manga sundalu sali' bayi panohoan ma sigam. Taabut kalumaan Antipatiri uk sigam sangōm ian. ³² Pagkallat 'llaw dakayo', pabing ni kuta' manga sundalu bayi magpamaklay hi', bo' si Paul iya piyabo ma manga sundalu magpangura'. ³³ Siyampayan iya uk sigam ni दौर Kesareya, bo' may'an peen, siyongan uk sigam ni gubnul sulat bayi min nakura' sigam. Tiyukbalan isab si Paul ni iya. ³⁴ Biyassa sulat uk gubnul bo' iyampa tiyaw na si Paul bang iya min lahat ingga. Tatau peen in si Paul min lahat Silisi, ³⁵ uk na ni iya, “Subay na takka manga aa manuntutan kau bo' iyampa take palkala' nu,” uk na. Manjari magpanohoan iya in si Paul siyoho' jagahan ma diyōm luma' gubnul Herod hi'.

24

Si Paul tiyuntutan uk manga Yahudi

¹ Makalabay peen limam bahangi, palud na si Ananiyas imam-nakura' ni Kesareya. Niya' isab manga pagmaasan Yahudi magbe' maka iya, maka dakayo' abugaw iyōnan si Tertullus. Paharap sigam itu ni gubnul supaya tiyuntutan si Paul uk sigam. ² Sakali killo' uk gubnul si Paul, bo' tiyagnaan uk si Tertullus panuntut na. Uk na, “Tuwan balbansa! Sannang tōōd lahat kami ma sabab kapaggubnul nu hap. Niya' bayi kahalan kami laat tapahap nu na, sabab hap asal pamabōtang nu. ³ Kaamuhan kami ma tabang

nu sakahaba' waktu, maingga-maingga lahat, maka mehe pagsukul kami ni kau. ⁴ Suga' 'nsa' kami baya' magpamale' kau," uk na, "hangkan papuut ku bissala kami itu. Iya amu' ku junjung ni kau, kehun aku dayi'-dayi'. ⁵ Aa itu, tapandōga kami in iya itu asal pangalingōg. Pihiluhala' uk na bangsa kami Yahudi ma kalohahan dunya. In iya pagnakura' isab manga aa bayi pasiha' min agama kami bo' me' na ma pandu' aa Nasaret. ⁶ Bayi iya arak ngalammian langgal pagkulbanan ma Awrusalam, hangkan iya bayi tasaggaw kami. [Iya kabayaan kami subay ngahukum iya ma sali' usulan sara' kami, ⁷ suga' bayi diyagtu' uk nakura' Lisiyas ian ngagaw iya min pangantanan kami. ⁸ Puwas na hi' bayi soho' na manga aa manuntut paitu patampal ni kau.] Na, bang kaam numariya aa itu, katauhan nu du min iya bang ayi sababan na kamemon hangkan kami nuntutan iya." ⁹ Pauyun isab manga Yahudi hi' nuntutan si Paul. Uk sigam in bayi bissala uk si Tertullus ian bannal sadja.

Pangandaawa si Paul ma alōpan si Pilik

¹⁰ Manjari sinyalan si Paul uk gubnul, siyoho' missala. Uk si Paul ni gubnul, "Kiyōgan na aku ngandaawahan di ku ma alōpan nu, Tuwan, sabab katauhan ku taggōl na pamalangngan nu sara' nu ma bangsa kami itu. ¹¹ Luhay ko' itu paliksa' nu. Niya' na sangpu' maka duwangallaw buttihi', Tuwan, bayi aku patukad ni Awrusalam nambahayang. ¹² 'Nsa' aku bayi taabut uk manga Yahudi itu maglugat maka sayi-sayi may'an ma diyōm langgal pagkulbanan. 'Nsa' aku bayi

taabut mahiluhala' manga aa, minsan ma diyōm kalanggalan sigam, minsan ma kamahian saddi ma jadjahan दौरا Awrusalam. ¹³ 'Nsa' isab niya' mattan na pamaluwas uk manga aa itu palsaksian panuntut sigam ma aku. ¹⁴ Suga' sabannalan ku ma kau, iya paghinang ku ma Tuhan kapangkatan kami samantala' aku me' ma kalangnganan si Isa, iya pima' uk sigam itu 'nsa' tawwa'. Suga' kahagad ku asal kamemon iya tasulat ma diyōm sara' si Musa maka ma diyōm kitab kanabi-nabihan. ¹⁵ Sali' du aku maka sigam hōwat ma Tuhan in manusiya' kamemon, hap maka laat, pikallum du pabing. ¹⁶ Hangkan aku manuyu' tōōd bang peen pote' atay ku tudju ni Tuhan, sampay ni pagkahi ku manusiya'.

¹⁷ “Manjari itu, pila-pilan tahun na kalikutan ku min Awrusalam, bayi aku pabing pahi' mo sin panarakka ku manga aa bangsa ku, sampay maghinang kulban ni Tuhan. ¹⁸ Na, ma sabu peen aku maghinang hi', bayi aku taabut uk manga aa itu ma diyōm langgal pagkulbanan. Bahu bayi talus ku hinang pagsutsi. Kulang du aa bayi ma tōngōd ku ian maka 'nsa' niya' bayi lingōg. ¹⁹ Suga' niya' manga Yahudi min lahat Asiya bayi may'an. Bang niya' ganta' panuntut manga aa ian ma aku, arapun bayi maitu sigam nuntut. ²⁰ Suga', pagka 'nsa' sigam ma itu, pabissalahun na manga aa itu. Sohoun sigam ma' bang dusa ayi bayi panuntutan aku, waktu kapanumariya aku uk palhimpunan maas hi'. ²¹ Sabab 'nsa' aku bayi katōngan dusa, duwal baha' iya bayi pangalingan ku hi' sabu ku nangge

ma harapan sigam. Uk ku hi', 'Iya hangkan aku hukum bi ma buttihi', ma sabab pagkahagad ku in aa magpatayan pikallum du min kamatay.' ” Minnihi' ubus daawa si Paul.

²² Manjari pirōhōng pagbissala ian uk si Pilik sabab kasakupan na asal pasal kalangnganan si Isa Almasi. Uk si Pilik, “Subay na takka paitu nakura' Lisiyas bo' iyampa paluwas ku hukuman ku.” ²³ Puwas na hi' bayi soho' na dakayo' kapitan ian nganjagahan si Paul ma 'nsa' sakit sigpit kabōtangan na. Manga bagay na subay pirul mohan iya napaka na.

Si Paul ma alōpan si Pilik maka si Durusilla

²⁴ Puwas peen manga pilam bahangi, pay'an si Pilik maka handa na si Durusilla, danda Yahudi. Siyoho' uk na pay'an ni iya si Paul, bo' pake iya ma si Paul pasalta' iya missala pasal pangandōl tudju ni si Isa Almasi. ²⁵ Missala na peen si Paul ma pasal aa subay ngahinang kabōntōlan maka subay nagga' ma napsu na laat. Bissala uk na isab hukuman iya pitakka uk Tuhan ma manga manusiya' ma 'llaw siyong. Pagtake si Pilik ma bissala si Paul itu, magtuwi tiyāw si Pilik bo' uk na ma si Paul, “Makajari na kau pakallo'. Linganan ta peen kau pabing bang aku baya.” ²⁶ Lagi' niya' hōwat-hōwatan si Pilik kalu iya biyuwanan sin uk si Paul bo' supaya mapuwas palkala' na, hangkan si Paul daran linganan uk na bo' magbissala maka iya.

²⁷ Makalabay peen duwan tahun, paganti' si Purkiyus Pistus min si Pilik maggubnul. Si Pilik

iya baya' kihapan uk manga Yahudi, hangkan tahan na si Paul le' ma diyōm jil.

25

Si Paul ma alōpan si Gubnul Pistus

¹ Palabay peen tallungallow min katakka si Pistus ni lahat paggubnulan na ian, patukad iya min Kesareya tudju ni Awrusalam. ² Ma Awrusalam peen, pay'an ni iya manga kaimaman langkaw maka ni manga nakura' bangsa Yahudi mo manga tuntutan sigam ma si Paul. Ngamu' sigam junjung ni si Pistus hi' ³ bang peen sigam diyulan uk na. Hati na subay soho' na si Paul biyo ni Awrusalam. Bayi sigam asal magkaisunan ngahapaan iya ma labayan bahasa iya piyatay. ⁴ Suga' nambung si Pistus, uk na, "Ian si Paul tiyahan ma Kesareya ma diyōm jil, maka song aku palud pay'an pabing. ⁵ Parōnganun bi ma aku ni Kesareya manga aa bi taga kapatut. Tuntutin bi iya may'an bang niya' bayi tahinang na laat."

⁶ Ian le' si Pistus manga walu' atawa sangpu' bahangi ma sigam ma Awrusalam, bo' iyampa palud ni Kesareya. Makatakka peen pahi', bo' taabut 'llaw dakayo', ningko' iya ma bilik paghukuman bo' iyampa soho' na si Paul pisōd pay'an. ⁷ Pagsōd peen si Paul, pigtipunan iya uk manga Yahudi iya bayi palud min Awrusalam. Tiyuntutan iya uk sigam tuntutan bohat, suga' 'nsa' niya' kamattanan sigam. ⁸ Manjari ngandaawahan di na si Paul, uk na, "'Nsa' niya' bayi tahinang ku langgal sara' ma bangsa kami

Yahudi. 'Nsa' niya' bayi tahinang ku kalaatan tudju ni langgal pagkulbanan ian, atawa ni Sultan Mahatinggi bangsa Roma.”

⁹ Suga' si Pistus, pagka kabayaan na kihapan uk manga Yahudi, tiyaw ni si Paul. Uk na, “Ngaho' kau baha' bang kau pitukad pabing ni Awrusalam, bo' kau hukum ku may'an ma sabab manga tuntutan ma kau itu?”

¹⁰ Uk si Paul, “Tiya' aku nangge ma paghukuman Sultan Mahatinggi. Wajib aku siyara' ma itu. Kasakupan nu asal, tuwan gubnul, 'nsa' aku bayi makabuwan kalaatan ma manga Yahudi.

¹¹ Bang sabannal-bannal aku bayi makalanggal sara', atawa bang niya' bayi tahinang ku patut pamapatayan aku, maglilla' du aku bang piyatay. Suga' bang 'nsa' bannal iya panuntut uk manga aa itu ma aku, 'nsa' sayi-sayi taga kapatut nongan aku ni pangantanan sigam. Amu' ku tiyukbalan hiyukum uk Sultan Mahatinggi!”

¹² Ubus peen si Pistus bayi makapag-isun maka manga kunsihal na, sambungan na si Paul, uk na, “Pagka kau baya' tiyukbalan ni Sultan Mahatinggi, pipahi' du kau ni Sultan Mahatinggi.”

Si Paul ma alōpan si Sultan Agarippa maka si Bernike

¹³ Taggōl-taggōl peen minnihi', manjari takka pay'an ni Kesareya si Sultan Agarippa maka danakan na danda si Bernike. Pay'an sigam nibaw ni si Pistus, pag-addat sigam ma iya.

¹⁴ May'an peen sigam manga pilam bahangi, pihatihan sultan uk si Pistus pasal palkala' si Paul. Uk si Pistus, “Niya' ma itu dakayo' pilisu

bayi tiyahan uk si Pilik. ¹⁵ Pagpahi' ku ni Awrusalam, bayi aku kabohan tuntut uk manga kaimaman langkaw maka manga kamaasan Yahudi. Bayi aku iyamu' uk sigam mabōtangan iya hukuman. ¹⁶ Suga' bayi baan ku sigam iya 'nsa' addat kami bangsa Roma nongan sayi-sayi pibōtangan hukuman bang 'nsa' le' bayi pipag-tampal dahu maka manga aa bayi manuntutan iya hi'. Subay niya' waktu kapangandaawa na dahu. ¹⁷ Hangkan ko', pagtakka paitu manga manuntut hi', 'nsa' aku bayi pake. Pagsubu 'llaw dakayo', bayi aku ningko' magtuwi ma bilik paghukuman, bo' soho' ku si Paul itu biyo pariyōm. ¹⁸ Jari nangge manga aa nuntutan iya. Pangannal ku niya' dusa mehe panuntutan sigam ma si Paul, suga' 'nsa'. ¹⁹ Iya palkala' sigam hal pagjawaban pasal agama sigam, maka pasal dakayo' aa matay iyōnan si Isa. Pighalling aa ian uk si Paul in iya asal 'llum. ²⁰ Na," uk si Pistus, "pagka 'nsa' katauhan ku bang salaingga subay pamaliksa' ku ma manga palkala' salaihi', hangkan tiyaw ku si Paul bang baya' pitukad ni Awrusalam bo' hiyukum mahi' ma pasal manga tuntut hi'. ²¹ Suga' ngamu' iya subay tiyukbalan ni paghukuman Sultan Mahatinggi ma Roma. Mikitahan-tahan le' iya sampay taabut waktu kapanukbal iya pahi'. Hangkan na iya bayi soho' ku tiyahan ma itu ma diyōm jaga sataggōl 'nsa' le' pabo ku pahi' ni Sultan Mahatinggi."

²² Halling si Agarippa ni si Pistus, "Baya' aku pake ma aa itu," uk na.

"Take bi du iya sawung," uk si Pistus.

²³ Pagsawung peen, takka pay'an si Agarippa maka si Bernike. Magpamakay sigam sammek halgaan maka pimehe tōōd. Pasōd sigam ni diyōm luma' palhimpunan. Ian isab pasōd manga nakura' sundalu maka manga aa bangsahan min lahat ian hi'. Magpanohoan si Pistus, bo' biyo si Paul pariyōm. ²⁴ Pagmariyōm na si Paul, uk si Pistus ni si Agarippa, "Ampun Sultan, sampay kaam kamemon makasabuhan kami! Tiya' tanda' bi dakayo' aa iya bayi tiyuntutan ni aku uk manga Yahudi kamemon, uk manga Yahudi min lahat itu maka manga Yahudi min Awrusalam. Bayi sigam ngamanhit bidida', uk sigam in aa itu subay piyatay sadja na. ²⁵ Suga' pagpaliksa' ku itu, 'nsa' niya' sababan tatawwa' pamapatayan ku iya. Jari, pagka iya baya' tiyukbalan ni Sultan Mahatinggi, hangkan niya' niyat ku mabo iya pahi'. ²⁶ Suga' 'nsa' niya' tantu sababan na panulatan ku ni Panghu' ku Sultan," uk si Pistus. "Hangkan iya bayi bo ku paalōp ni kaam, iya lagi' na ni kau, Ampun Sultan Agarippa. Iya hangkan palkala' itu piliksa' pabayik, kalu niya' tatawwa' ku sababan bo' siyulat ni Sultan Mahatinggi. ²⁷ Sabab bang ma aku," uk na, "'nsa' tawwa' bang kita nukbalan pilisu ni sara' langkaw, bo' 'nsa' tatugila' bang ayi panuntut ma iya."

26

Si Paul missala ma alōpan si Sultan Agarippa

¹ Sakali itu missala na si Agarippa ni si Paul, uk na, "Pabaid ta na kau ngandaawahan di

nu.” Manjari ninyal si Paul maka tangan na bo' iyampa nagna' ngandaawa.

² “Ampun Sultan Agarippa,” uk na, “ma bis-tahan ku mehe kahapan ku sabab kau iya paalōpan ku 'llaw itu, sabu ku ngandaawahan di ku pasal bayi panuntut aku uk manga Yahudi.

³ Mehe kakōgan ku sabab kasakupan nu iya addat Yahudi kamemon maka manga pagsualan sigam. Hangkan aku pamaap ni kau, bang peen kau 'nsa' siyumu pake ma aku.

⁴ “Kitauhan asal uk manga Yahudi kamemon bang salaingga bayi tuyu' ku sataggōl min kaonde' ku ma diyōm kakampungan ku, sampay isab mahi' ma Awrusalam. ⁵ Taggōl na katauhan sigam aku. Kitauhan du uk sigam kapamōgbōg ku ma kalangnganan manga Parisi. 'Nsa' niya' makasali' ni manga Parisi bang bōgbōg du harap ni sara' agama Yahudi. ⁶ Bannal manga Yahudi ian 'nsa' baya' muwan saksi' ma pasal ku. Na buttihi,” uk si Paul, “tiya' aku hiyukum ma sabab pangahōwat ku in bayi janji' Tuhan ni kamaasan kami tuman du. ⁷ Iya du isab uk na hi' hiyōwat uk manga bangsa kami Yahudi sangpu' maka duwa, salta' peen sigam magtaat ni Tuhan 'llaw-sangōm. Ampun Sultan, iya hangkan aku tiyuntutan uk manga pagkahi ku Yahudi, ma sabab pangahōwat ku itu. ⁸ Kaam manga kasehean iyu!” uk na, “Angay 'nsa' kaam ngahagad in Tuhan makallum aa magpatayan du pabing?

⁹ “Minsan aku bayi dahu, bayi pangannal ku subay aku muspusan kōsōg ku nagga' si Isa, aa

Nasaret. ¹⁰ Jari iya na hi' bayi kahinangan ku, waktu dahu ian mahi' ma Awrusalam. Bayi aku kabuwanan kapatut uk manga imam nakura', hangkan heka aa suku' Tuhan bayi lōon ku ni diyōm jil. Taabut peen sigam pibōtangan hukuman ni kamatay, bayi aku pauyun ngaho'. ¹¹ Min heka isab bayi pabinsana' ku sigam ma diyōm manga kalanggalan kamemon, bo' supaya sigam talōgōs ngalabba min pame' sigam ma si Isa. Kalandu' pasu' atay ku ma sigam, hangkan sigam bayi abut ku ma manga kalahatan bangsa saddi supaya sigam kalaugan ku."

Biya' uk si Paul pasal kapinda na tudju ni si Isa

¹² "Iya na ko' hi' bayi tuyu' ku," uk si Paul, "iya hangkan aku bayi pahi' ni Damaskus mo kapatut maka sulat panohoan bayi pamuwan aku uk manga nakura'. ¹³ Na, Ampun Sultan," uk si Paul ni si Agarippa, "lattu peen 'llaw, ma labayan peen aku, niya' bayi tanda' ku sawa min diyōm sulga', silaw le' min 'llaw. Magsahaya sawa hi' ma tōngōd ku sampay ma manga aa bayi sehe' ku maglangngan hi'. ¹⁴ Pahantak kami kamemon ni tana'. Jari niya' take ku suwara halling ni aku ma bahasa Hibrani, uk na, 'Saul! O Saul! Angay aku pidjala' nu? Paddi' pikilan nu nagga' aku. Sali' sapantun du sapi', kapaddian bang nagga' ma kabayaan dapu na.' ¹⁵ 'Sayi kau iyu, Nakura'?' uk ku. Uk na, 'Aku iya si Isa, iya pidjala' nu na peen. ¹⁶ Suga' nangge na kau tōōd,' uk na. 'Iya poon aku papanda' itu ni kau bo' kau tapene' ku sosohoan ku. Kawakilan kau ngalapal ma manga aa pasal in aku bayi

tanda' nu 'llaw itu, maka ma pasal ayi-ayi iya pandaan ku ni kau ma sosongun. ¹⁷ Papuwas ta du kau min pangantanan manga pagkahi nu Yahudi, maka min pangantanan bangsa saddi, iya song pamapahian ku kau. ¹⁸ Subay sigam tabo nu supaya sigam makasayu tōōd, sali' hantang aa bang pikallatan mata, bo' sigam papinda min kalindōman tudju ni kasawahan, min pangantanan nakura' sayitan tudju ni ōkōman Tuhan. Manjari taampun du karusahan sigam sabab min pangandōl sigam ma aku,' uk si Isa, 'bo' pitōngōd sigam ma diyōman manga aa iya tapene' uk Tuhan.' ”

Halling si Paul pasal kahinangan na

¹⁹ “Hangkan ko', Ampun Sultan,” uk si Paul, “'nsa' bayi tasagga' ku iya bayi panda' ni aku ian min sulga'. ²⁰ Jari magnasihat na aku. Bayi tagnaan ku ma Damaskus, puwas na hi' ma Awrusalam, bo' ma kalohahan lahat manga Yahudi na, sampay isab ma manga aa 'nsa' Yahudi. Bayi panduan ku sigam kamemon subay ngalabba tōōd min dusa sigam bo' papinda me' ma Tuhan. Maka subay isab niya' kahinangan sigam hap tanda' saksi' in sigam bayi ngalabba na min dusa sigam. ²¹ Iya na ko' hi' sababan na hangkan aku bayi siyaggaw uk manga Yahudi mahi' ma diyōm langgal pagkulbanan. Tiyuud aku uk sigam, arak piyatay, ²² lipara tiyabangan na peen aku uk Tuhan sampay ni kabuttihian. Hangkan na aku tiya' nangge ma itu naksi' ni manga aa kamemon deyo'-langkaw. Sali' du bissala ku itu maka bayi bissala uk manga

kanabi-nabihan ma masa awwal hi', maka uk si Musa, ma pasal pakaradjaan ma sosongun. ²³ Uk pamalatun sigam in si Almasi subay makananam kabinsanaan maka kamatay. Maka si Almasi iya pikallum min kamatay du dahu min kamemon, bo' buwanan na kasawahan pikilan ma manga Yahudi maka ma manga aa iya 'nsa' Yahudi, supaya sigam kalappasan min hukuman dusa."

²⁴ Sakali itu, salta' peen si Paul ngandaawahan di na salaihi', bissalahan iya pakōsōg uk si Pistus, uk na, "Paul! Belaw kau! Kalandu' pahap langkaw pangadji' nu, iya na hi' makabelaw kau."

²⁵ Nambung si Paul, uk na, "Tuwan Balbansa, 'nsa' aku belaw. Bannal sadja bissala ku itu, 'nsa' bissala belaw. ²⁶ Kitauhan asal uk Ampun Sultan pagbissalahan ta itu kamemon," uk si Paul. "Hangkan aku makatawakkal missala ni iya, sabab makatantu aku in kamemon bayi patakka itu kasakupan asal uk na, sabab 'nsa' bayi kalimbungan. ²⁷ Ampun Sultan Agarippa," uk si Paul, "magsabannal kau baha' ma bayi palatun manga kanabi-nabihan? Katauhan ku du in kaam magsabannal du."

²⁸ Uk si Agarippa ni si Paul, "Tapikil nu na baha' in aku magtuwi bo nu mag-Almasihin?"

²⁹ Uk si Paul, "Minsan buttihi' magtuwi, atawa minsan ma taggōl, iya amu'-amu' ku na peen ni Tuhan bang peen kau, Ampun Sultan, sampay manga aa kamemon iya kake ma aku 'llaw itu, pasali' ni aku mag-Almasihin. Iya sadja subay 'nsa' kasalian bi iya bilanggu' pangingkōt aku itu."

³⁰ Sakali nangge sultan maka gubnul maka si Bernike min paningkoan sigam, sampay manga sehe' sigam magtingkoan ian. ³¹ Pagpakallo' peen sigam minnihi', magbissala sigam. Uk sigam, "Aa ian 'nsa' niya' sababan na pamapatayan atawa pamajilan iya." ³² Uk si Agarippa ni si Pistus, "Arapun iya bayi pilappa, suga' makalandu' na iya mikitukbal ni Sultan Mahatinggi."

27

Si Paul pitulak tudju ni दौरا روما

¹ Tagara' peen uk sigam in kami subay pitulak ni Itali, jari si Paul maka manga pilisu kasehean bayi pijagahan uk sigam ma si Juliyus, dakayo' nakura' ma manga sundalu Roma. Magnakura' iya ma dambaan sundalu iyōnan "Baanan sundalu Sultan Mahatinggi". ² Pariyata' kami ni dakayo' kappal min lahat Aramittu, song na tulak ni manga lahat paghapit-hapitan ma bihing lahat Asiya. Manjari tulak na kami min Kesareya hi'. Me' isab ma kami si Aristarkus aa Makidunya min दौरا Tessaloneka. ³ Pagkallat peen 'llaw dakayo', pahapit kami ni Sidun. Kihapan si Paul uk si Juliyus. Pibaid iya nibaw manga bagay na ma lahat Sidun hi', bo' iya tatabang uk sigam ayi-ayi susa na. ⁴ Makalanjal peen kami minnihi', nusulan kami min limbu pu' Kiprus sabab nagga' baliyu. ⁵ Puwas na hi' pauntas kami ni dambiya' sallang, min deyawut Silisi maka Pampiliya, bo' iyampa kami makarunggu' ni Mira, dakayo' kalumaan ma lahat Likiya. ⁶ Niya' kappal tanda' uk kapitan mahi', kappal min दौरا

Iskandal song tulak palanjal ni Itali. Jari piriyata' kami uk na pay'an, tulak.

⁷ Agōn kami 'nsa' pasong ma diyōm manga pilam bahangi. Kahunitan kami parunggu' ni kalumaan Kinidus. Manjari itu, pagka landōs baliyu, 'nsa' kami makasung-sung hangkan kami palabay min limbu pu' Kerete, min deyawut tong Salmone. ⁸ Nusul kami min bihing de, maka kahunitan kami isab makatakka ni look, iya iyōnan Parungguan Selamat. Sikōt-sikōt isab ian ni दौर Laseya.

⁹ Pagka taggōl-taggōl peen kami may'an, 'nsa' na kami makalanjal sabab piligdu. Sabab palabay na waktu pagpuwasa bo' timpu pamaliyu le'. Giyaraan manga aa ian uk si Paul, uk na, ¹⁰ "Manga tuwan, pandōgahan ku bang kitabi ganta' palanjal minnit, mehe du siya-siya tabi. Piligdu, magkaat kappal itu maka duwaan na, maka niya' isab matay." ¹¹ Suga' kapitan manga sundalu hi', tabo iya magkahagad ma bissala nakura' kappal maka aa dapu. Jari 'nsa' sigam bayi me' ma gara' si Paul. ¹² Iya parungguan ian 'nsa' hap paglihanan bang salta' timpu pamaliyu, hangkan kahekahan manga aa ian baya' tulak minnihi' tudju ni lahat Pinikiya, bang peen mura-murahan makarunggu' pay'an, bo' pilabay le' timpu pamaliyu may'an. Pinikiya hi' dakayo' parungguan hap ma pu' Kerete, tampalan ni hilaga' maka satan sadja.

Baliyu landōs ma deyawut

¹³ Manjari itu, pagka niya' baliyu satan 'nsa' kōsōg, kiba' uk manga aa ian hap na

tiyawakkalan bayi kagaraan sigam. Hangkan hella' na sawu bo' iyampa kami nusul min bihing pu' Kerete ian. ¹⁴ Suga' 'nsa' du taggöl patumbuk na baliyu min de, baliyu timul-lawut. ¹⁵ Jari katumbukan kami uk baliyu. 'Nsa' na tasagga' kami baliyu hi', hangkan kami pabing munda' bo' kami me' laa ma baliyu. ¹⁶ Makalabay peen kami min limbu Kauda, pu'-pu' diki', iyampa kami makapahögöt bangka' bayi tundanan hi', suga' kahunitan le' kami. ¹⁷ Taruwa' peen bangka' hi' uk sigam ni diyata' kappal, magtuwi biyaggöt baran kappal maka ingköt mehe bo' 'nsa' pasiha' tapi' na. Puwas na hi', pagka sigam tiyāw biyo pasallad ni katabbahan siköt pahi' ni Libiya, pitimus uk sigam banog. Manjari kappal hi' pisaran uk sigam tabo uk baliyu. ¹⁸ Binsana' kami bidda' uk goyak hangkan na, pagkallat 'llaw dakayo', nagna' sigam nimanan manga duwaan kasehean. ¹⁹ Taabut peen katallum bahangi na, timanan uk sigam kapanyapan kappal kasehean. ²⁰ Manga pilam bahangi kami 'nsa' bayi makanda' mata 'llaw atawa bituun. 'Nsa' tōöd niya' karōhōng baliyu. Hangkan kami 'nsa' na magniyat manga liyappasan.

²¹ Sakali itu, pagka taggöl manga aa ian 'nsa' bayi makakakan, nangge si Paul ma tangnga' sigam missala. “Manga bagay,” uk na, “arapun asip bi aku, iya bayi kaam bandaan ku daa subay tulak min pu' Kerete. Bang bayi aku be' bi 'nsa' kita bayi magkaat maka 'nsa' niya' ayi-ayi lungay. ²² Suga' buttihi' soho' ta kaam paiman, sabab 'nsa' du niya' min kaam matay. Hangkan du kappal itu magkaat. ²³ Sabab dibuhi' le',”

uk si Paul, “niya' bayi panyata' ni aku dakayo' malaikat min Tuhan iya asal pagtaatan ku. Aku itu palsukuan na asal. ²⁴ Uk malaikat ni aku, 'Paul, daa kau tiyāw. Subay kau paharap ni Sultan Mahatinggi. Pikallum du isab manga sehe' nu ma kappal itu, ma sabab kahap Tuhan ma kau!' ²⁵ Hangkan, manga bagay,” uk si Paul, “subay kaam paiman. Sabab mangandōl aku ma Tuhan in bayi pamissala na ma aku maujud du. ²⁶ Suga' tabo du kitabi uk baliyu paragsa' ni dakayo' pu.”

²⁷ Manjari itu, taabut peen sangpu' maka 'mpat bahangi min katagna' badju ian, tabo na peen kami uk baliyu ma tōngaan sallang Adariya. Song-song peen tōnga' bahangi na, tapandōga uk manga aa kappal ian in kami sikōt na ni bihing lahat. ²⁸ Hangkan tiyungkad sallad deyo' ian bo' kitauhan bang pila lōm na. Jari sallaran na hi' niya' manga duwampu' dappa. 'Nsa' taggōl tiyungkad pabing, bo' sangpu' laa maka liman dappa sallaran na hi'. ²⁹ Tiyāw sigam tabo paragsa' ni kabatuhan, hangkan sigam ngahug 'mpat sawu min buwi' kappal bo' iyampa sigam ngamu' duwaa bang peen lakkas pakallat 'llaw. ³⁰ Manga aa maghinang ma kappal bayi nulay lahi. Magbawu'-bawu' sigam ngahug manga sawu min munda' kappal, suga' ian sigam bayi nontonan bangsa' tudju ni tahik. ³¹ Suga' halling si Paul ni kapitan maka ni manga sundalu, uk na, “Bang manga aa ian 'nsa' patōtōg ma kappal, magmula du kaam!” ³² Hangkan bikkat uk manga sundalu lubid bayi panonton bangsa'.

Pilabbōs sadja ni tahik.

³³ Pote' peen sōbangan, liyōgōs sigam kamemon uk si Paul, siyoho' mangan. Uk na, "Sangpu' na maka 'mpat bahangi 'llaw itu iya pagsusa bi. 'Nsa' kaam bayi makatimtim ayi-ayi. ³⁴ Hangkan kaam lōgōs ku subay mangan na, bo' kaam makatatas. Sabab minsan dalamba buun bi 'nsa' kaam magmula." ³⁵ Ubus peen uk si Paul halling, ngallo' iya tinapay bo' pigsukulan uk na ni Tuhan ma alōpan sigam kamemon. Puwas na hi' pighopo' uk na tinapay bo' iyampa mangan. ³⁶ Jari itu pahōgōt atay sigam bo' mangan sigam kamemon. ³⁷ Niya' kami duwa hatas maka pitumpu' maka 'nnōm aa bayi ma diyata' kappal hi'. ³⁸ Ubus peen sigam bayi maglassohan kamemon, timanan uk sigam ni diyōm tahik manga tirigu iya ma diyōm mohang, bo' supaya pagaan kappal ian.

Magkaat kappal

³⁹ Pagkallat na 'llaw na, 'nsa' takila uk manga aa kappal bang pu' ayi iya tanda' ian, suga' niya' tanda' uk sigam look taga gusung ma bihing. Iya paggara' sigam, basta makajari pisallad du kappal pay'an ni gusung. ⁴⁰ Hangkan kehet uk sigam ingkōt manga sawu, libbahan ma diyōm tahik. Hiyubaran isab lubid bayi pangingkōt manga dayung bayi pamansan hi'. Puwas na hi' pitangge uk sigam banog-banog ma munda' bo' tabo uk baliyu pasallad ni bihing. ⁴¹ Suga' makaragsa' sigam ni tabbahan. Pasallad munda' kappal, 'nsa' hibal, maka buwi' na hi' bagbag uk goyak.

⁴² Maggara' manga sundalu ian mapatay manga pilisu kamemon bo' supaya 'nsa' niya' makalanggoy ni bihing lahi. ⁴³ Suga' nakura' sigam ian 'nsa' baya' angay-angay si Paul, hangkan liyāng uk na manga sundalu, 'nsa' sigam siyoho' ngalanjalan. Gam peen soho' na manga aa ian, sasuku tau palanggoy, palaksu dahu ni diyōm tahik bo' palanggoy ni de. ⁴⁴ Manga aa kasehean siyoho' paturul, me' palampung ma papan atawa ma kayu bayi magkaat ma kappal ian. Manjari tasalaihi' kami kamemon, makapahi' ni bihingan, 'nsa' angay-angay.

28

Ma pu' Malta

¹ Makani-bihing peen kami ma 'nsa' niya' baya-baya, niya' maan kami in pu' ian iyōnan Malta. ² Bidda' kami kihapan uk manga aa Malta ian. Diyōkōtan uk sigam api sabab nagna' na ngulan maka haggut na, bo' sigina kami kamemon uk sigam. ³ Si Paul ian bayi nipun engas-engas pangunggun da pakkōsan. Ma sabu na peen mabōtang kayu ian ma api, niya' so bisa paluwas sabab min pasu' api. Jari so ian pagantung ngeket ma tangan si Paul. ⁴ Pag'nda' so uk manga aa Malta hi', ian pagantung ngeket ma tangan si Paul, magtuwi sigam mag-upama dangan maka dangan. Uk sigam, "Aa itu bayi marayi' mapatay aa. Minsan iya bayi makapuwat min diyōm tahik, 'nsa' tōōd katangguhan karal na." ⁵ Suga' so ian hal pessekan uk si Paul tudju ni diyōm api.

'Nsa' iya angay. ⁶ Ngagad-ngagad na peen manga aa ian kalu ngatting tangan si Paul, atawa matay saruun-duun. Suga' taggōl-taggōl peen uk sigam ngagad, bo' 'nsa' niya' tanda' uk sigam paniya' ma baran si Paul, jari pinda pikilan manga aa Malta ian. Uk sigam, “Dakayo' tuhan ko' aa itu!”

⁷ Na, niya' ma kasikōtan ian manga tana' si Publiyus, iya datu' ma pu' ian. Biyo kami ni luma' na bo' siyagina kami uk na pahap-hap. Hiyulmat kami uk na ma diyōm tallum bahangi.

⁸ Ian asal 'mma' si Publiyus palege sabab pasu' iya, maka magsungi'-sungi'. Pasōd si Paul ni diyōm bilik na bo' ngamu'-ngamu' ni Tuhan ma pasal na. Jari pibōtang uk si Paul tangan na ni baran maas hi'. Magtuwi iya kaulian uk si Paul. ⁹ Pagka salaihi', pay'an na isab ni si Paul sasuku taga saki ma pu' ian, bo' kaulian du isab sigam. ¹⁰ Heka bayi pamuwan kami uk sigam ian pangahulmat, maka bang taabut kami song tulak diyuwa' uk sigam ni kappal ayi-ayi kagunahan kami lutu'.

Min Malta ni Roma

¹¹ Niya' kami tallum bulan ma pu' Malta ian bo' iyampa kami tulak minnihi'. Iya pamean kami kappal min Iskandal bayi palihan ma pu' ian taggōl bayi timpu pamaliyu. ¹² Takka kami ni दौर Sirakus, bo' tallum bahangi iya kahanti' kami may'an ¹³ bo' iyampa kami palaus minnihi' tudju ni lahat Rigiyum. Pag'llaw dakayo', baliyu satan na bo' duwam bahangi du bo' iyampa kami takka ni kalumaan Putiuli. ¹⁴ Niya' tatawwa' kami manga bean si Isa may'an. Siyoho' kami

uk sigam paōkōm may'an ma sigam dapitu'. Puwas na hi' palaus na kami ni दौरा روما. ¹⁵ Take peen uk manga bean si Isa ma दौरा روما in kami takka na, magtuwi sigam bayi paabut ni tabu' Appiyus maka ni kalumaan Tallu-Kadday nampang kami. Pag'nda' si Paul ma sigam, magsukul iya ni Tuhan bo' pahōgōt atay na pabing.

Takka si Paul ni दौरा روما

¹⁶ Makatakka peen kami ni दौरा روما, pibaid si Paul maglumaan di na. Niya' dakayo' sundalu nganjagahan iya. ¹⁷ Palabay peen tallum bahangi, linganan uk si Paul manga kanakuraan Yahudi iya maglahat may'an, siyoho' sigam patipun. Tipun peen, uk si Paul ni sigam, "Manga dawuranakan ku, aku itu, 'nsa' niya' dusa ku ma pagkahi ku Yahudi, maka 'nsa' niya' palsagaan ku ma kaaddat-addatan ka'mbo'-mboan tabi. Suga' minsan 'nsa' niya' dusa ku, bayi aku siyaggaw sampay pijil uk manga Yahudi ma Awrusalam, bo' iyampa siyongan uk sigam ni pangantanan bangsa दौरा روما. ¹⁸ Bayi aku siyumariya uk manga aa ngantan sara' दौरा روما. Jari baya' na sigam malappa aku sabab 'nsa' niya' tapeha uk sigam sababan pamapatayan aku. ¹⁹ Suga' 'nsa' tōōd baya' manga Yahudi hi' bang aku ganta' pilappa, hangkan 'nsa' niya' tarapat ku saddi min mikitukbal ni Sultan Mahatinggi ma दौरा روما itu, minsan 'nsa' niya' panuntut ku ma manga pagkahi ku Yahudi. ²⁰ Hangkan bayi amu' ku kaam paitu bo' kitabi mag'nda' maka magbissala, supaya katauhan bi bang ayi iya

paitu ku. Tiya' aku ingkōtan maka bilunggu' ma sabab pame' ku ma aa dakayo'-kayo' iya hōwat tabi bangsa Israil.”

²¹ Uk manga aa magtipunan ian ni si Paul, “'Nsa' kami bayi makasambut sulat min lahat Yahudiya ma pasalan nu. 'Nsa' isab niya' manga danakan tabi Yahudi bayi paitu minnihi' mo lapal atawa habal laat bang ma sabab baran nu. ²² Suga' baya' kami pake bang ayi kapangahagaran nu. Sabab katauhan kami, iya pandu' pamean nu iyu bissalahan na peen laat uk manga aa ma lahat kamemon.”

²³ Manjari itu, magjanji' sigam maka si Paul bang umay pamissala na ma sigam. Taabut peen 'llaw na, heka sigam bayi pay'an ni luma' pahantian si Paul hi'. Min subu sampay ni kasangōman pihatihan sigam uk si Paul maka niyasihatan sigam uk na pasal pagparinta Tuhan. Tiyoan sigam bang ayi bayi tasulat ma diyōm kitab sara' si Musa maka ma kitab kanabinabihan, bo' sigam kamattanan sampay tabo magkahagad ma si Isa. ²⁴ Niya' min sigam tabo magkahagad ma bissala na, suga' niya' sigam kasehean 'nsa' magkahagad. ²⁵ 'Nsa' na peen sigam mag-uyun. Ma song peen sigam mowe', niya' le' bissala si Paul ma sigam, uk na, “Bannal tōōd iya bayi pima' uk Nyawa Sutsi, iya bayi pilatun uk si Nabi Isaya ni manga ka'mbo'-mboan bi. ²⁶ Sabab iya na itu bayi uk na, 'Pahi' na kau ni bangsa itu bo' bain sigam: Asal pake du kaam, suga' 'nsa' tahati bi. Asal papatong du kaam, suga' 'nsa' tanda' bi. ²⁷ Sabab bangsa itu magmatuwas sadja.

Tainga sigam bayi tiyaplōkan, mata sigam bayi
tiyambunan.

Bang bayi 'nsa' salaihi', bayi du tanda' uk mata
sigam,

Bayi du take uk tainga sigam.

Bayi du isab tahati uk ma diyōm pikilan sigam,
Bo' bayi du sigam pabayik magtaat ma aku,' uk
Tuhan,

'Bo' iyampa sigam ampun ku.' "

²⁸ Iyubus uk si Paul bissala na, uk na,
"Hangkan subay katauhan bi na, in lapal Tuhan
pasal kalappas na ma manusiya' pisampay na ni
manga kabangsahan iya 'nsa' Yahudi. Sigam ian
ngasip du." [²⁹ Ubus peen uk si Paul missala,
magtuwi pakallo' manga Yahudi maka uk sigam
magjawab bidda'.]

³⁰ Ma diyōm duwan tahun, ian si Paul
pabōtang ma luma' bayi padjak na. Siyagina uk
na sasuku bayi pay'an ni iya. ³¹ Niyasihatan na
peen uk na pasal pagparinta Tuhan, maka pasal
si Panghu' si Isa Almasi. Hawulaya iya mandu'
maka 'nsa' niya' makalāng iya.

Tammat

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86